HALDEN KOMMUNE

Økonomiplan 2027-2030 med årsbudsjett for 2027

Kommunedirektørens forslag

1. Sammendrag . . . 1
1.1. Ny organisering . . . 1
1.2. Den økonomiske situasjonen nå og fremover . . . 2
2. Demografi, befolkningsutvikling og tjenestebehov . . .
3. Budsjettvedtak . . . 5
3.1. Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd . . . 5
3.2. Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd . . . 6
3.3. Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd . . . 6
3.4. Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd . . . 8
3.5. Økonomisk oversikt drift etter § 5-6 . . . 10
3.6. Helhetlig virksomhetsstyring . . .
3.7. Planmessig bruk av premiefond . . . 11
3.8. Omstilling 2027-2030 . . . 12
3.9. Reduksjon av gjeld . . . 13
4. Økonomisk utvikling i planperioden . . . 15
4.1. Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter . . . 15
4.2. Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter . . . 15
4.3. Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter . . . 17
4.4. Kommunaløkonomisk bærekraft (KØB) . . . 18
5. Investeringer . . . 20
5.1. Investeringstabell for kommunen samlet . . . 20
5.2. Oversikt Investering og finansiering . . . 31
5.3. Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter . . . 31
6. Klima . . . 33
6.1. Klimatiltak . . . 33
7. Gebyrliste . . . 40
8. Satsingsområder . . . 56
8.1. Forebygging gjennom hele livet . . . 56
8.2. Folkehelse . . . 58
8.3. Digital utvikling og transformasjon . . . 59
8.4. Attraktivitet . . .
8.5. Heltid, arbeidstidsordninger og fleksibilitet . . . 62
9. Kommunens tjenesteområder . . . 64
10. Fellesområder . . . 65

11. Sentraladministrasjon 66
12. Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst 72
13. Kommunalavdeling Helse og mestring 88
14. Kommunalavdeling Teknisk 100
15. Fellesfunksjoner 105
16. VAR og Havn 108
17. Vedlegg 112

Sammendrag

Halden kommune går inn i økonomiplanperioden 2027–2030 i en tid med store endringer. Kommunene møter strammere økonomiske rammer, en demografisk utvikling som øker behovet for tjenester og økende knapphet på arbeidskraft. Samtidig pågår det flere nasjonale reform- og utredningsprosesser som kan få betydning for kommunenes oppgaver, organisering og tjenesteproduksjon i årene framover.

Kommunekommisjonen, NOU 2026:6 *Den nye velferdskommunen*, Helsereformutvalget og andre nasjonale prosesser peker mot behovet for endring i måten velferdstjenestene utvikles og organiseres på. Et sentralt utgangspunkt er at framtidens utfordringer ikke kan løses gjennom økte økonomiske rammer og flere ansatte alene. Kommunene må i større grad prioritere, forebygge, ta i bruk nye arbeidsformer og mobilisere ressursene som finnes i kommunen og lokalsamfunnet.

For Halden betyr dette at økonomiplanen ikke bare må løse de økonomiske utfordringene på kort sikt. Den må samtidig legge grunnlaget for en kommune som er i stand til å møte mer langsiktige endringer.

Omstilling er derfor en hovedprioritering i økonomiplanperioden. Halden kommunen må vurdere hvordan tjenester organiseres og leveres, hvordan kompetanse og teknologi brukes, og hvordan tilgjengelige ressurser kan brukes der de gir størst effekt. Målet er tjenester som kan opprettholdes innenfor framtidens økonomiske og bemanningsmessige rammer.

Forebygging skal være en rød tråd gjennom hele livsløpet, fra barn og unge til voksne og eldre. Tidlig innsats og forebyggende arbeid skal bidra til at flere kan mestre eget liv, delta i skole, arbeid og lokalsamfunn og bo hjemme så lenge som mulig. Over tid kan dette også redusere behovet for mer omfattende kommunale tjenester.

Samtidig må kommunen skape større økonomisk handlingsrom. **Lavere gjeld og en mer bærekraftig kommuneøkonomi er derfor sentrale mål.** Det innebærer tydelig prioritering av investeringer, begrensning av nye låneopptak og god utnyttelse av kommunens eksisterende bygg og ressurser. Lavere gjeld vil redusere sårbarheten for endringer i renter og inntekter og gi kommunen større mulighet til å håndtere framtidige behov.

Omstilling, forebygging og økonomisk bærekraft må ses i sammenheng. Forebygging kan redusere framtidige behov, omstilling skal gjøre tjenestene bedre tilpasset tilgjengelige ressurser, og lavere gjeld skal bidra til å styrke kommunens økonomiske handlingsrom.

Halden kommune står derfor ikke bare overfor en midlertidig økonomisk utfordring, men en mer langsiktig omstilling av kommunens tjenester og økonomi. Økonomiplanen for 2027–2030 må ses som en del av denne utviklingen. Målet er å skape en kommune som både håndterer dagens utfordringer og har økonomisk og organisatorisk kapasitet til å møte framtidens behov.

Halden 29.10.2026

Roar Vevelstad
Kommunedirektør

Ny organisering

Fra 2027 vil administrasjonen i kommunen ha en ny organisering med et fjerde direktørområde Fellesfunksjoner i tillegg til direktørområdene Helse og mestring, Undervisning og oppvekst, og Teknisk.

Det nye direktørområdet Fellesfunksjoner skal samle sentrale støtte-, utviklings- og styringsfunksjoner og støtte tjenesteområdene på tvers av organisasjonen. Området omfatter blant annet HR, økonomi og styring, IT, digitalisering og utvikling, kommunikasjon, politisk sekretariat, dokumentsenter, beredskap, overordnet planlegging og folkehelse.

Formålet med den nye organiseringen er blant annet å legge bedre til rette for koordinering og samordning og gi tjenesteområdene mer helhetlig og koordinert støtte.

Det er forventet at ny organisering av området skal bidra til:

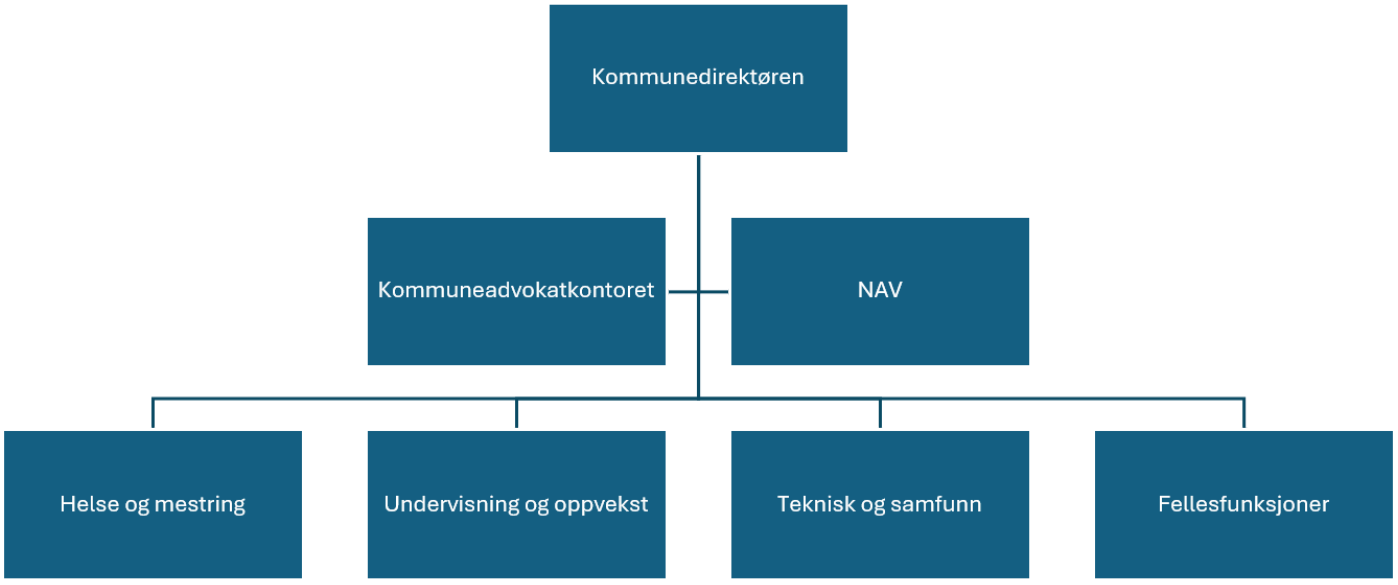
- Økt nytteverdi for tjenesteområdene gjennom mer helhetlige leveranser
- Styrket analysekapasitet og bedre utnyttelse av analysekompetanse
- Mer helhetlig og konsistent virksomhetsstyring, ved et mer samlet og systematisk arbeid med kommunens internkontrollsystem
- Styrke kommunens innsats innen digital transformasjon

Samtidig er kommunalavdeling Teknisk endret til Teknisk og samfunn. Kulturenheten flyttes inn i dette direktørområdet som en egen enhet. Rådgiverne for idrett og frivillighet flyttes til Kultur, mens tre rådgivere innen næring flyttes fra Samfunnsutvikling til Teknisk og samfunn. Servicesenteret flyttes også til Kulturenheten

Plasseringen av Kultur sammen med tekniske og samfunnsrettede funksjoner kan gi bedre sammenheng mellom forvaltning, drift og utvikling av kommunens fysiske arenaer og kulturtilbud.

NAV og Kommuneadvokatkontoret er fortsatt organisert direkte under kommunedirektøren.

Budsjett og økonomiplan har tatt utgangspunkt i eksisterende organisering. Det vil være behov for en større tilpassing av vår rapporteringssystem. Det betyr at omlegging til ny struktur vil starte i desember og alle flytting (budsjettjusteringer) mellom kommunal områdene vil bli håndtert som tekniskejusteringer (vil ikke bli fremmet som egne saker for politisk behandling).

Den økonomiske situasjonen nå og fremover

Halden kommune går inn i økonomiplanperioden 2027–2030 med begrenset økonomisk handlingsrom. Økonomirapporten per 2. tertial viser samlet balanse i driften, men det er usikkerhet knyttet til utviklingen, særlig innen helse og mestring.

Fra 2027 påvirkes økonomien av flere forhold samtidig:

- Lavere vekst i frie inntekter enn landsgjennomsnittet
- Færre barn og flere eldre
- Økt behov for helse- og omsorgstjenester
- Redusert integreringstilskudd
- Høy gjeld og utgifter til renter og avdrag

Endringer i befolkningen

Halden får færre barn og flere eldre. Prognosene viser at antallet barn i grunnskolealder vil reduseres med over 400 de neste fire til fem årene. Samtidig øker antallet eldre.

Innen undervisning må bemanning, skolestruktur og bruk av bygg tilpasses et lavere elevtall. Kommunen har allerede redusert bemanningen i 2026 uten oppsigelser, blant annet gjennom omstilling og bruk av vikarpool.

Innen helse og mestring vil flere eldre gi økt behov for blant annet sykehjemsplasser og hjemmebaserte tjenester.

Lavere inntektsvekst

Statsbudsjettet for 2027 innebærer at veksten i frie inntekter for Halden er om lag 0,4 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet. Samtidig reduseres integreringstilskuddet i planperioden.

Dette betyr at en større del av økte kostnader må håndteres gjennom prioriteringer og omstilling innenfor kommunens egne rammer.

Høy gjeld

Halden har høy gjeld sammenlignet med andre kommuner. Om lag 10 prosent av driftsinntektene går til renter og avdrag, rundt 4 % mer enn i sammenlignbare kommuner.

Dette reduserer andelen av inntektene som kan brukes til kommunale tjenester. På kort og mellomlang sikt må kommunen planlegge med at en vesentlig del av inntektene fortsatt vil gå til renter og avdrag.

Samlet vurdering

Budsjettet for 2027 og økonomiplanen for 2027–2030 må ta høyde for at inntektene vokser mindre enn behovene på flere områder. Samtidig må ressursene i større grad tilpasses endringene i befolkningen.

Dette innebærer behov for prioritering, omstilling og økonomisk styring, samtidig som kommunen skal ivareta sitt ansvar for tjenester til innbyggerne.

Demografi, befolkningsutvikling og tjenestebehov

Halden kommune står overfor en demografisk omstilling som endrer behovet for kommunale tjenester. Utviklingen preges av færre barn og unge og flere eldre.

Undervisning og oppvekst
Nedgangen i antall barn reduserer behovet for kapasitet i barnehager og skoler. Kostnadene synker imidlertid ikke automatisk på kort sikt på grunn av lovkrav, bemanning og geografi. Kommunen må derfor tilpasse skolestruktur og ressursbruk.

Helse og omsorg
Økningen i antall eldre gir høyere etterspørsel etter institusjonsplasser, hjemmetjenester og rehabilitering. Flere vil ha sammensatte helsebehov, noe som krever tverrfaglig kompetanse. Tjenestene må rettes mot at innbyggere mestrer hverdagen hjemme.

Øvrige tjenester
En eldre befolkning krever universell utforming, tilpassede boliger og transportløsninger. Færre unge endrer behovet for fritids- og kulturtilbud. Flere aleneboende og ulikheter i levekår kan øke behovet for sosiale tjenester.

Demografiutviklingen krever en gradvis omfordeling av ressurser fra oppvekst til helse og omsorg. For å møte dette må kommunen arbeide med langsiktig planlegging, effektiv infrastruktur og forebygging.

Befolkningsprognose

	2026	2027	2028	2029	2030
0 - åringer	229	272	274	275	277
Barnehage (1-5 år)	1 384	1 344	1 346	1 389	1 386
Grunnskole (6-15 år)	3 384	3 293	3 264	3 181	3 141
Videregående (16-19 år)	1 587	1 595	1 544	1 496	1 477
Voksne (20-66 år)	18 997	19 010	19 031	19 082	19 109
Eldre (67-79 år)	4 588	4 563	4 546	4 576	4 608
Eldre (80-89 år)	1 583	1 735	1 889	1 988	2 083
Eldre (90 år og eldre)	330	332	328	328	342
Total	32 082	32 144	32 222	32 315	32 423

Budsjettvedtak

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2025	Rev. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Rammetilskudd	-1 347 018	-1 416 902	-1 443 463	-1 449 238	-1 457 942	-1 466 757
Inntekts- og formuesskatt	-1 070 969	-1 122 853	-1 197 888	-1 210 113	-1 220 185	-1 232 076
Eiendomsskatt	-102 457	-104 747	-104 746	-104 746	-104 746	-104 746
Andre generelle driftsinntekter	-5 680	-1 750	-1 750	-1 750	-1 750	-1 750
Sum generelle driftsinntekter	**-2 526 124**	**-2 646 252**	**-2 747 847**	**-2 765 847**	**-2 784 623**	**-2 805 329**
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	**2 115 064**	**2 288 283**	**2 445 580**	**2 432 095**	**2 403 884**	**2 378 445**
Avskrivninger	204 445	172 230	175 396	175 396	175 396	175 396
Sum netto driftsutgifter	**2 319 509**	**2 460 513**	**2 620 976**	**2 607 491**	**2 579 280**	**2 553 841**
Brutto driftsresultat	**-206 616**	**-185 739**	**-126 870**	**-158 355**	**-205 342**	**-251 487**
Renteinntekter	-83 463	-59 659	-84 679	-89 519	-92 399	-98 499
Utbytter	-9 451	-14 500	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Renteutgifter	249 477	242 921	252 241	254 441	256 641	258 841
Avdrag på lån	172 000	158 054	144 294	151 349	166 757	185 879
Netto finansutgifter	**328 563**	**326 816**	**301 856**	**306 271**	**320 999**	**336 221**
Motpost avskrivninger	-204 445	-172 230	-175 396	-175 396	-175 396	-175 396
Netto driftsresultat	**-82 497**	**-31 153**	**-411**	**-27 481**	**-59 740**	**-90 663**
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	8 945	43 472	37 248	9 138	21 470	14 155
Avsetninger til bundne driftsfond	62 415	17 323	17 323	17 323	17 323	17 323
Bruk av bundne driftsfond	-36 857	-9 188	-9 188	-9 188	-9 188	-9 188
Avsetninger til disposisjonsfond	47 994	22 396	17 048	32 999	59 105	82 528
Bruk av disposisjonsfond	0	-42 850	-62 020	-22 791	-28 970	-14 155

Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	82 497	31 153	411	27 481	59 740	90 663
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2025	Rev. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Fellesområder	0	-105	-255	-255	-255	-255
Sentraladministrasjon	322 894	358 643	377 369	372 969	362 969	357 969
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	858 356	894 675	909 583	900 312	893 423	883 653
Kommunalavdeling Helse og mestring	899 058	965 040	1 066 092	1 073 523	1 079 259	1 089 012
Kommunalavdeling Teknisk	159 233	176 283	176 879	176 879	176 879	176 879
Fellesfunksjoner	-24 519	-16 740	-19 913	-27 158	-44 216	-64 638
VAR og Havn	665	566	0	0	0	0
Sum bevilgninger drift, netto	**2 215 687**	**2 378 362**	**2 509 756**	**2 496 271**	**2 468 060**	**2 442 621**
Herav:						
Avskrivinger	204 445	172 230	175 396	175 396	175 396	175 396
Motpost avskrivninger	-204 445	-172 230	-175 396	-175 396	-175 396	-175 396
Netto renteutgifter og -inntekter	75 233	81 874	81 887	81 887	81 887	81 887
Avdrag på lån	0	70	-25 846	-25 846	-25 846	-25 846
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	62 247	17 323	17 323	17 323	17 323	17 323
Bruk av bundne driftsfond	-36 857	-9 188	-9 188	-9 188	-9 188	-9 188
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	**2 115 064**	**2 288 283**	**2 445 580**	**2 432 095**	**2 403 884**	**2 378 445**

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Regnskap 2025	Rev. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Investeringer i varige driftsmidler	169 045	300 377	363 915	504 140	806 100	544 525
Tilskudd til andres investeringer	4 751	500	500	2 000	10 000	10 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	933	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	**174 728**	**304 877**	**368 415**	**510 140**	**820 100**	**558 525**
Kompensasjon for merverdiavgift	-4 919	-35 770	-34 743	-8 088	-18 720	-11 405
Tilskudd fra andre	-90 588	0	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	-11 295	-15 000	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-53 117	-205 926	-292 424	-488 914	-775 910	-528 965
Sum investeringsinntekter	**-159 919**	**-256 696**	**-327 167**	**-497 002**	**-794 630**	**-540 370**
Videreutlån	65 590	70 000	70 000	70 000	70 000	70 000
Bruk av lån til videreutlån	-61 674	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
Avdrag på lån til videreutlån	21 615	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-38 394	-22 000	-22 000	-22 000	-22 000	-22 000
Netto utgifter videreutlån	**-12 863**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Overføring fra drift	-8 945	-43 472	-37 248	-9 138	-21 470	-14 155
Avsetninger til bundne investeringsfond	16 819	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-3 916	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-5 904	-4 709	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	**-1 946**	**-48 181**	**-41 248**	**-13 138**	**-25 470**	**-18 155**
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Regnskap 2025	Rev. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Fellesområder	0	3 000	5 000	0	0	0
Sentraladministrasjon	77 678	2 612	3 340	1 700	2 200	6 825
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	4 101	2 730	0	0	0	0
Kommunalavdeling Helse og mestring	11 402	17 823	59 300	24 800	48 800	28 800
Kommunalavdeling Teknisk	32 690	168 686	113 075	15 140	42 600	21 400
VAR og Havn	44 115	105 526	183 200	462 500	712 500	487 500
Org. oppsett mangler	-941	0	0	0	0	0
Investeringer i varige driftsmidler	**169 045**	**300 377**	**363 915**	**504 140**	**806 100**	**544 525**

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regnskap 2025	Rev. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Investering Halden Kirkelige fellesråd	3 250	500	500	2 000	10 000	10 000
Overvannstiltak	21	0	0	0	0	0
Oppgradering av vannkummer	10	0	0	0	0	0
Omlegging av Marcus Thranes gate	469	0	0	0	0	0
Fjellknattveien, toppveien, ekornveien	14	0	0	0	0	0
Nedre Bankegate VA	1	0	0	0	0	0
Gimleveien fra Hjortsbergveien til BRA-veien VA	763	0	0	0	0	0
Violgata VA	177	0	0	0	0	0
Storg.t Busterudgt. Fra Blocksgt. Til Snippen	45	0	0	0	0	0
Tilskudd til andres investeringer	4 751	500	500	2 000	10 000	10 000

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Regnskap 2025	Rev. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Egenkapitalinnskudd HKP/KLP	933	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	933	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Regnskap 2025	Rev. budsjett 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0

Sum del 1-4	174 728	304 877	368 415	510 140	820 100	558 525

Økonomisk oversikt drift etter § 5-6

Beløp i 1000

	Regnskap 2025	Rev. budsjett 2026	Oppr. budsjett 2027	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029	Øk.plan 2030
Rammetilskudd	-1 347 018	-1 416 902	-1 443 463	-1 443 463	-1 449 238	-1 457 942	-1 466 757
Inntekts- og formuesskatt	-1 070 969	-1 122 853	-1 197 888	-1 197 888	-1 210 113	-1 220 185	-1 232 076
Eiendomsskatt	-102 457	-104 747	-104 746	-104 746	-104 746	-104 746	-104 746
Andre skatteinntekter	-62	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-107 059	-58 879	-35 699	-54 244	-54 244	-54 244	-54 244
Overføringer og tilskudd fra andre	-397 861	-332 922	-317 638	-313 548	-313 548	-313 548	-313 548
Brukerbetalinger	-77 086	-67 902	-75 564	-67 902	-67 902	-67 902	-67 902
Salgs- og leieinntekter	-482 283	-459 670	-474 298	-481 634	-491 689	-521 097	-540 219
Sum driftsinntekter	**-3 584 795**	**-3 563 875**	**-3 649 296**	**-3 663 424**	**-3 691 479**	**-3 739 663**	**-3 779 491**
Lønnsutgifter	1 563 564	1 571 269	1 657 090	1 603 273	1 620 497	1 609 447	1 595 147
Sosiale utgifter	461 521	469 300	476 810	456 334	436 861	422 861	406 861
Kjøp av varer og tjenester	895 071	950 870	988 373	1 071 130	1 074 350	1 100 597	1 124 580
Overføringer og tilskudd til andre	253 579	214 468	217 796	230 420	226 020	226 020	226 020
Avskrivninger	204 445	172 230	175 396	175 396	175 396	175 396	175 396
Sum driftsutgifter	**3 378 179**	**3 378 136**	**3 515 466**	**3 536 554**	**3 533 124**	**3 534 321**	**3 528 004**
Brutto driftsresultat	**-206 616**	**-185 739**	**-133 829**	**-126 870**	**-158 355**	**-205 342**	**-251 487**
Renteinntekter	-83 463	-59 659	-85 899	-84 679	-89 519	-92 399	-98 499
Utbytte	-9 451	-14 500	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Renteutgifter	249 477	242 921	270 580	252 241	254 441	256 641	258 841
Avdrag på lån	172 000	158 054	155 210	144 294	151 349	166 757	185 879
Netto finansutgifter	**328 563**	**326 816**	**329 892**	**301 856**	**306 271**	**320 999**	**336 221**
Motpost avskrivninger	-204 445	-172 230	-175 396	-175 396	-175 396	-175 396	-175 396
Netto driftsresultat	**-82 497**	**-31 153**	**20 666**	**-411**	**-27 481**	**-59 740**	**-90 663**
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering	8 945	43 472	37 248	37 248	9 138	21 470	14 155
Avsetninger til bundne driftsfond	62 415	17 323	1 735	17 323	17 323	17 323	17 323
Bruk av bundne driftsfond	-36 857	-9 188	-14 677	-9 188	-9 188	-9 188	-9 188
Avsetninger til disposisjonsfond	47 994	22 396	17 048	17 048	32 999	59 105	82 528
Bruk av disposisjonsfond	0	-42 850	-62 020	-62 020	-22 791	-28 970	-14 155
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0	0

Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	82 497	31 153	-20 666	411	27 481	59 740	90 663
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Helhetlig virksomhetsstyring

Helhetlig virksomhetsstyring handler om å skape en tydelig sammenheng mellom kommunens mål, planer, prioriteringer, ressursbruk og resultater.

Det innebærer at langsiktige strategiske mål og politiske prioriteringer følges opp gjennom planlegging, daglig drift, økonomistyring og systematisk oppfølging.

I planperioden vil kommunedirektøren styrke og videreutvikle kommunens helhetlige styring. Målet er bedre kontroll, økt forutsigbarhet og mer effektiv oppfølging. Dette skal oppnås gjennom økt systematisering og en mer helhetlig bruk av digitale verktøy.

Viktige steg i denne prosessen vil fortsatt være å:

- Fastsette mål og ønsket retning
- Planlegge, prioritere og budsjettere
- Gjennomføre, følge opp og rapportere
- Evaluere, lære og forbedre

God virksomhetsstyring forutsetter samarbeid på tvers av fagområder og organisatoriske nivåer, slik at kommunen kan bruke tilgjengelige ressurser og kunnskap til å nå målene som er satt.

Dette skal skje kontinuerlig på alle nivåer i kommunen.

Planmessig bruk av premiefond

Premiefond tilknyttet Halden kommunale pensjonskasse

Bruken av premiefondet i Halden kommunale pensjonskasse (HKP) er et sentralt virkemiddel for å håndtere de økte pensjonskostnadene som følger av statens innstramming i reglene for føring av pensjonsutgifter i kommuneregnskapet. Når forholdstallet mellom diskonteringsrenten og den kommunale deflatoren reduseres, må en større del av de reelle pensjonsutgiftene tas løpende i driftsregnskapet, og muligheten til å skyve kostnader frem i tid gjennom premieavvik blir gradvis mindre. Halden kommune har allerede et opparbeidet premieavvik som uansett må amortiseres over flere år, og dette legger et varig press på driftsbudsjettene.

I 2026 har Kommunedirektøren foreslått å bruke til sammen 150 mkr av premiefondet i Halden kommunale pensjonskasse, hvorav 76 mkr er en ekstraordinær disponering utover tidligere vedtak. Denne bruken av premiefondet påvirker ikke resultatet i 2026, men benyttes til å skrive ned det akkumulerte premieavviket direkte i balansen. Budsjetteffekten kommer fra og med 2027 ved at de årlige amortiseringskostnadene i driftsbudsjettet reduseres med om lag 11 mkr per år (1/7-del av nedbetalingen) målt mot hva de ellers ville vært. I tillegg gir disponeringen en positiv likviditetseffekt som styrker kommunens renteinntekter.

Samlet gir dette en varig avlastning av driftsrammene i hele økonomiplanperioden 2027–2030, og er et bevisst grep for å frigjøre handlingsrom i en periode der kommunen samtidig møter økte utgiftsbehov og svak inntektsvekst.

Den planmessige budsjetteffekten av premiefondsstrategien og likviditetseffekten i økonomiplanperioden kan oppsummeres slik:
(tall i mkr)
I tabellen under er det økningen utover en bruk på 75 mkr som ligger til grunn for beregningene.
f.eks betyr det at faktisk bruk av premiefond i 2027 blir 205 mkr.

Tiltak / effekt	2027	2028	2029	2030	Forklaring
Økt bruk av premiefond i 2026 med 75 mkr	11	11	11	11	Ekstraordinær bruk av premiefond i 2026 reduserer akkumulert premieavvik. Dette gir lavere årlige amortiseringskostnader i driftsbudsjettet fra og med 2027. Forutsetter samtidig bruk av fond for å dekke inntektstap i helse.
Økt bruk av premiefond i 2027 med 130 mkr	0	18	18	18	Planlagt ekstra bruk av premiefond i 2027 gir ytterligere nedskriving av premieavviket. Budsjetteffekten (lavere amortisering) slår inn fra 2028. Forutsetter bruk av fond for å dekke inntektstap i helse og overføring fra pensjonskassens bufferfond.
Økt bruk av premiefond i 2028 med 100 mkr	0	0	14	14	Planlagt ekstra bruk av premiefond i 2028 gir ny reduksjon i premieavviket. Effekten kommer fra 2029. Forutsetter bruk av fond for å dekke inntektstap i helse og overføring fra bufferfondet.
Økt bruk av premiefond i 2029 med 100 mkr	0	0	0	14	Planlagt ekstra bruk av premiefond i 2029 gir ny reduksjon i premieavviket. Effekten kommer fra 2030. Forutsetter bruk av fond for å dekke inntektstap i helse og overføring fra bufferfondet.
Økt renteinntekt som følge av bedre likviditet	3	8	12	12	Bruk av premiefond og tilhørende likviditetsdisposisjoner gir høyere bank- og renteinntekter. Effekten øker gradvis gjennom perioden etter hvert som likviditeten styrkes.
Kontrollsum (samlet budsjetteffekt)	**14**	**37**	**55**	**69**	Viser samlet årlig forbedring av driftsbudsjettet som følge av premiefondsstrategien og økte renteinntekter.

Tabellen viser at premiefondsstrategien, kombinert med økte renteinntekter, gir en gradvis økende budsjettavlastning: om lag 14 mkr i 2027, 37,2 mkr i 2028, 55,2 mkr i 2029, og 69,2 mkr i 2030. Dette er en viktig strukturell forutsetning for å styrke driftsøkonomien i økonomiplanperioden.

Samtidig har kommunen i 2026 et midlertidig inntektstap på om lag 5,6 mkr knyttet til refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester. For å unngå at dette slår direkte inn i driftsresultatet og utløser akutte kutt i tjenestene, særlig innen helse og mestring, er det foreslått å dekke dette inntektstapet ved et engangsuttak fra disposisjonsfondet. Budsjetteffekten av dette er at rammen til helse og mestring økes tilsvarende i 2026, samtidig som driftsresultatet skjermes. Dette er en målrettet bruk av fond som støtpute mot midlertidige svingninger, og skiller seg fra bruken av premiefondet, som har en langsiktig strukturell effekt på driftsbudsjettet.
Tilsvarende vil bruk av fond i perioden 2028 - 2030 også være nødvendig for å dekke disse årenes midlertidige inntektstap på ressurskrevende brukere. Det er i budsjettforslaget lagt inn en bruk av disposisjsonfond på hhva 9,7 mkr i 2027, 7,5 mkr i 2028, og 7,5 mkr i 2029. Totalt i perioden foreslås det dermed å bruke 30,3 mkr av disposisjonsfondet til dekning av et ikke-varig inntektstap mot en varig reduksjon i driftskostnader på nær 70 mkr.

Samlet innebærer disse grepene at 2026-regnskapet brukes aktivt til å rigge kommunen for de budsjettmessige utfordringene som kommer fra og med 2027. Den ekstraordinære nedbetalingen av premieavviket gir en varig reduksjon i amortiseringsutgiftene og dermed økt handlingsrom i driften, mens bruken av disposisjonsfondet hindrer at et midlertidig inntektstap fører til varige kutt i tjenestetilbudet. I tillegg ligger det et langsiktig strategisk potensial i at pensjonskassen har betydelige bufferfond, som på sikt kan muliggjøre ytterligere tilførsel til premiefondet dersom den økonomiske situasjonen krever det.

Omstilling 2027-2030

Kommunedirektøren ser et behov for å gjennomføre et større omstillingsarbeid i kommunen. Målet er å bygge en robusthet for fremtidige utfordringer. Omstillingen vil omfatte hele kommunen, men med hovedvekt på helse og mestring.

Halden kommune står overfor økende behov for helse- og omsorgstjenester samtidig som tilgangen på arbeidskraft og økonomiske ressurser er begrenset. Kommunen skal derfor gjennomføre en helhetlig omstilling av Helse og mestring. Flere analyser og rapporter bekrefter at utfordringene må møtes ved å se blant annet organisering, arbeidskraft, kompetanse, teknologi, bolig, bygg og tjenesteforløp i sammenheng.

Målet er å utvikle bærekraftige og forsvarlige tjenester gjennom bedre bruk av kommunens samlede ressurser og kompetanse. Det skal legges større vekt på forebygging, mestring og tjenester på riktig nivå, samtidig som kommunen skal sikre gode tilbud til innbyggere med omfattende behov. Dette bygger på målbildet i Rapport Halden om en mer sammenhengende tjenestestruktur.

Omstillingsarbeidet skal blant annet omfatte:

- Bedre styringsdata og et felles faktagrunnlag
- Bemanning, arbeidstid, turnus og ressursstyring
- Økt samarbeid og bruk av personell og kompetanse på tvers av enheter
- Organisering, ledelse og reduksjon av organisatoriske siloer
- Oppgavedeling og riktig bruk av kompetanse
- Videreutvikling av hjemmebaserte tjenester, mestringstrapp og boligtilbud
- Bedre pasient- og brukerforløp
- Teknologi og nye arbeidsformer
- Fremtidig bruk og utvikling av Helsehuset, institusjoner og øvrig bygningsmasse.

Organisering av omstillingsarbeidet

Omstillingen foreslås organisert som ett samlet program, slik at ulike utviklings- og omstillingstiltak ses i sammenheng. Det etableres en overordnet styring av programmet, mens det operative arbeidet organiseres i arbeidsgrupper knyttet til prioriterte temaer.

Arbeidsgruppene skal ta utgangspunkt i et felles faktagrunnlag, beskrive dagens situasjon, identifisere forbedringsområder og utarbeide forslag til tiltak. Konsekvenser for tjenestekvalitet, arbeidsmiljø, kompetanse, kapasitet og økonomi skal vurderes som en del av arbeidet.

Økonomi og gevinstrealisering, HR og arbeidsmiljø samt medvirkning skal være gjennomgående temaer i hele programmet. Ansatte, tillitsvalgte og vernetjenesten skal involveres i arbeidet. Vi legger opp til en trinnvis gjennomføring med tydelig medvirkning, utredning og pilotering før tiltak skaleres.

Omstillingen skal dermed ikke gjennomføres som enkeltstående tiltak innenfor dagens organisatoriske grenser. Målet er en mer helhetlig organisering der kommunens samlede arbeidskraft, kompetanse, teknologi og økonomiske ressurser kan brukes mer fleksibelt og målrettet ut fra innbyggernes behov.

Reduksjon av gjeld

Kommunens gjeldsnivå gir finansutgifter som reduserer det økonomiske handlingsrommet og reduserer rammene til tjenesteproduksjonen. For å frigjøre midler må fremtidige investeringer begrenses til strengt nødvendige prosjekter eller tiltak som reduserer driftskostnadene. Det er nødvendig å redusere gjelden mest mulig.

Kommunedirektøren opprettholder målet om gjeldsreduksjon for å øke kommunens handlingsrom. Tidligere tiltak inkluderer reduserte investeringer og salg av eiendeler. I tillegg vil kommunen vurdere følgende grep:

- Samarbeid: Det skal undersøkes muligheter for tettere samarbeid med både andre kommuner og private aktører.

- Selskapsorganisering: Det vil vurderes om enkelte tjenesteområder kan skilles ut og drives i egne selskaper.

Økonomisk utvikling i planperioden

I planperioden må det investeres i et nytt nitrogenrenseanlegg som vil øke kommunens totale gjeldsgrad. Denne gjelden vil ikke påvirke kommunekassen sin gjeld, da den skal betales av innbyggerne over vann- og avløpsgebyrene, men likevel påvirke gjeldsgrad, rentekostnader og avdragstørrelser i planperioden og i lang tid etter det.

Grafen og tabellen nedenfor viser derfor utviklingen av den delen av gjelden som påvirker kommunebudsjettene i perioden 2027-2030.

Grafene og tabellene som vises andre steder i dokumentet viser samlet gjeld samt samlede renter og avdrag for hele kommunen, inkludert VAR-området.

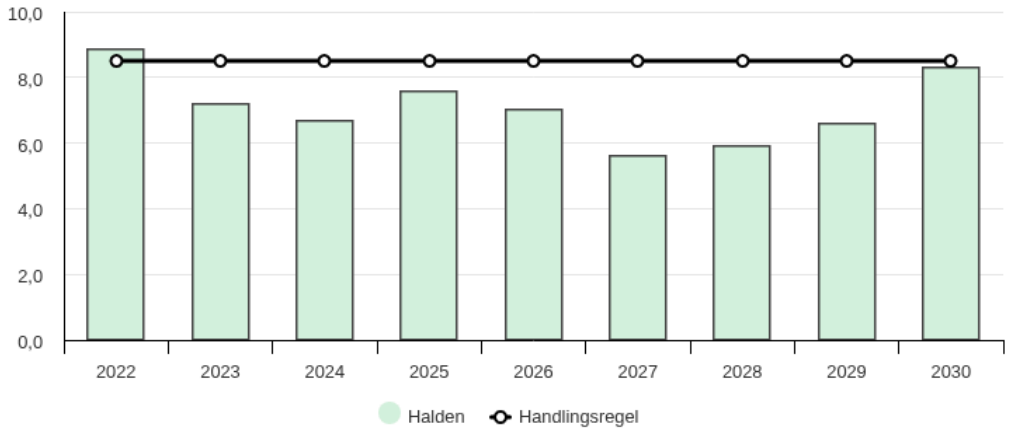
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	KOSTRA 2024	KOSTRA 2025	Budsjett 2026	Økplan 2027	Økplan 2028	Økplan 2029	Økplan 2030
Halden	1,7 %	-1,2 %	0,5 %	2,3 %	0,9 %	0,0 %	0,7 %	1,6 %	2,4 %
Handlingsregel	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %

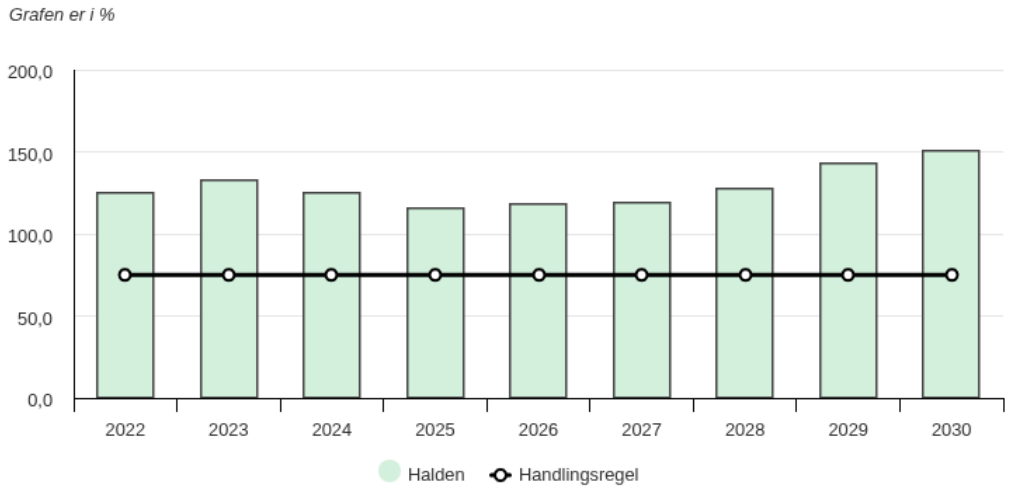
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter

Grafen er i %

10,0
8,0
6,0
4,0
2,0
0,0
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
Halden
Handlingsregel

Tabell	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	KOSTRA 2024	KOSTRA 2025	Budsjett 2026	Økplan 2027	Økplan 2028	Økplan 2029	Økplan 2030
Halden	8,9 %	7,2 %	6,7 %	7,6 %	7,0 %	5,6 %	5,9 %	6,6 %	8,3 %
Handlingsregel	8,5 %	8,5 %	8,5 %	8,5 %	8,5 %	8,5 %	8,5 %	8,5 %	8,5 %

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

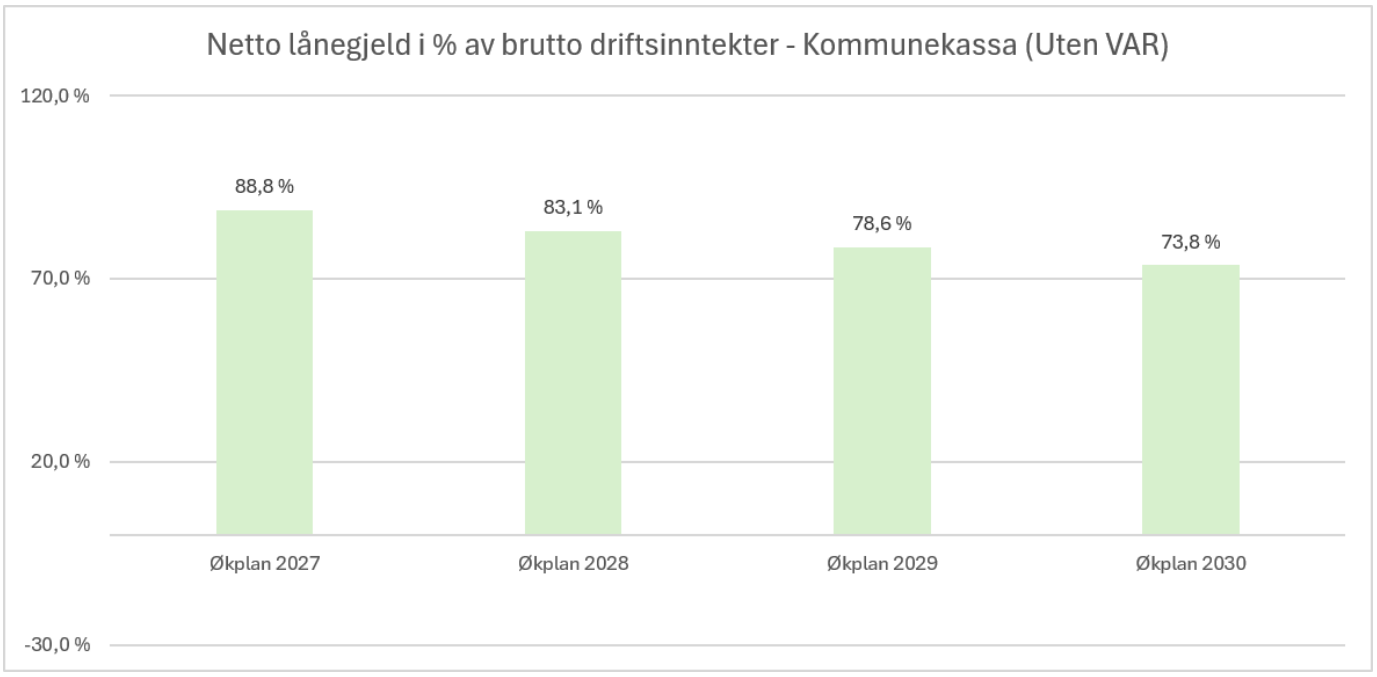

Tabell	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	KOSTRA 2024	KOSTRA 2025	Budsjett 2026	Økplan 2027	Økplan 2028	Økplan 2029	Økplan 2030
Halden	125,0 %	132,5 %	125,1 %	115,9 %	117,9 %	119,2 %	127,8 %	142,9 %	150,8 %
Handlingsregel	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %

I tabellen og grafen nedenfor vises utviklingen i investeringsgjelden uten VAR-investeringer.
Som tabellen viser øker gjelden noe i 2027 for deretter å reduseres de neste årene slik at netto nedbetaling av gjeld utover VAR-gjeld blir på nær 82 mkr i planperioden.

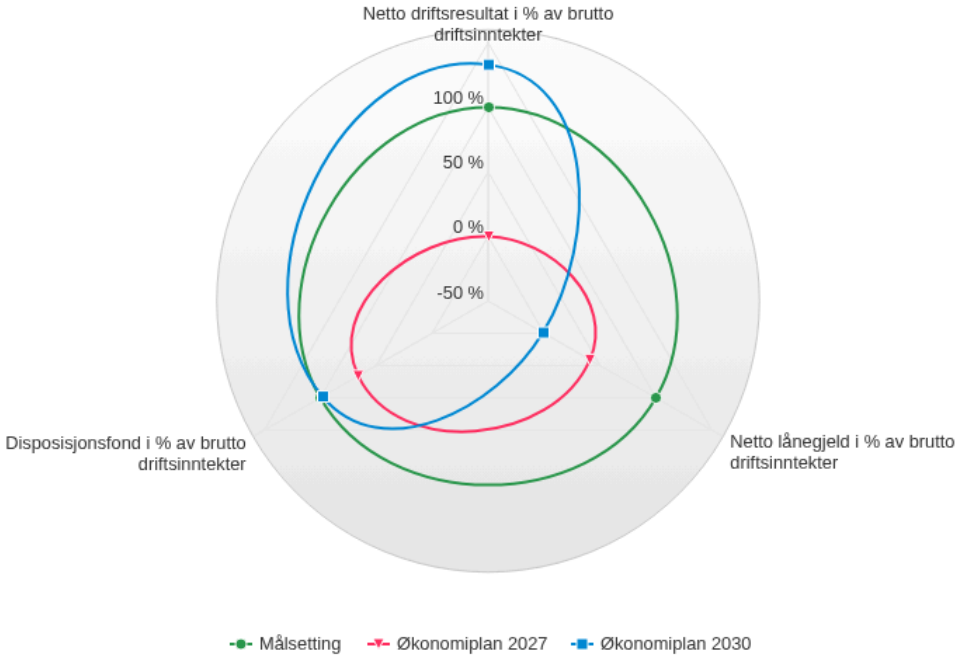
(tall i 1000)

Utvikling i gjeld utover VAR	2027	2028	2029	2030	Totalt
Avdrag utover VAR	78 000	79 000	79 000	79 000	315 000
Låneopptak utover VAR	99 000	27 400	64 400	42 400	233 200
Sum endring lån	**21 000**	**-51 600**	**-14 600**	**-36 600**	**-81 800**

Kommunaløkonomisk bærekraft (KØB)

Grafen viser avviket mellom vedtatte mål for de tre viktigste finansielle indikatorene som skal bidra til kommunaløkonomisk bærekraft (KØB). Verdiene i trekanten er relative, og målet er omregnet til 100 for alle tre indikatorer. Verdi under 100 indikerer behov for ytterligere tilpasning for å nå målsettingen.

Virkelige verdier

Indikatornavn	Målsetting	Økonomiplan 2027	Økonomiplan 2030
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	1,8 %	0,0 %	2,4 %
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	75,0 %	119,2 %	150,8 %
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	8,5 %	5,6 %	8,3 %

Investeringer

Investeringstabell for kommunen samlet

Selvkost

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
Investeringsprosjekter	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Fellesområder				
Hovedplan VA/saneringsprosjekter	100 000	150 000	150 000	150 000
Hytte renovasjon	5 000	0	0	0
Indre Mølen brygge	15 700	0	0	40 000
Kjøp av vekt - Rokke	1 000	0	0	0
Nitrogenrensing Remmen	62 500	312 500	562 500	297 500
Tak over hjemmesorteringsanlegget Rokke	6 000	1 200	0	0
Utskifting av PLS i pumpestasjoner	6 500	6 500	6 500	6 500
Sum Fellesområder	196 700	470 200	719 000	494 000
Sum	196 700	470 200	719 000	494 000

Hovedplan VA/saneringsprosjekter

Halden Kommune har gjennom flere år gjennomført saneringsprosjekter (vann- og avløpsprosjekter) rundt i kommunen. Dette investeringsprosjektet inneholder alle saneringsprosjekt innenfor vann- og avløpssektor og investeringsramme er i henhold til vedtatt hovedplan VA for 2025-2028, samt sanering i forbindelse med Nitrogenrensingen.

Hytte renovasjon

Halden kommune har pr dato innsamling av hytte renovasjon med minimalt med kildesortering, kravene til kildesortering blir strengere og vi må tilby hytte/ fritids eiendommene en fullgod sortering, tilsvarende Haldens øvrige befolkning.

Indre Mølen brygge

Indre Mølen brygge:

Sikring av en skadet kaifront med ny spunt og to pullere. Beskrivelsen gjelder en 46 meter lang delstrekning og skal motvirke erosjon, tap av landareal og manglende fortøyningsmuligheter.

Kjøp av vekt - Rokke

Vekt som sikrer korrekt fordeling mellom husholdning og næring.

Etablere veiing av levert avfall slik at betaling i større grad følger faktisk mengde. Tiltaket skal motvirke inntektstap når næringskunder bruker innkjøringen for private husholdninger.

Nitrogenrensing Remmen

Halden kommune har søkt om ny utslippstillatelse for Halden tettsted i Halden kommune – Remmendalen avløpsrenseanlegg. Vi vet vi vil få krav om nitrogenrensing, og etter 2030 vil vi også få krav om rensing av medisinrester som vi bør ta høyde for allerede nå som vi allikevel må gjøre endringer ved Remmendalen avløpsrenseanlegg.

Tak over hjemmesorteringsanlegget Rokke

Tak over avfallet skal redusere vanninnhold og dermed kostnader ved viderelevering etter vekt. Ved å etablere tak eller telt over kontainere på hjemme sorteringen vil vi slippe vann og høyere vekt på avfall og sorterte fraksjoner som vi betale avgift for videre levering

Utskifting av PLS i pumpestasjoner

Oppgradering av styringssystemer i våre pumpestasjoner.

Investeringen gjelder utskifting av eldre PLS-anlegg i pumpestasjonene for vann og avløp. Flere av anleggene har nådd forventet levetid, og tilgangen på reservedeler er begrenset. Tiltaket vil redusere risikoen for driftsstans, avløpsutslipp og svikt i leveransen av drikkevann og slukkevann.

Ordinære investeringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
Investeringsprosjekter	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Fellesområder				
Anskaffelse av bilpark	1 900	1 200	1 000	1 000
Bjørklundtomta	42 000	-27 360	0	0
Brøyteskjær	225	0	0	0
Dagsenter rus	2 000	0	0	0
Deponiutvidelse Rokke	18 700	8 400	10 400	4 700
Egenkapitalinnskudd HKP/KLP	4 000	4 000	4 000	4 000
ENØK-tiltak i diverse bygninger	5 000	5 000	5 000	5 000
Fjernvarme	500	500	500	500
Inventar og utstyr til kultursalen	0	0	0	5 125
Investering Halden Kirkelige fellesråd	500	2 000	10 000	10 000
Investering i K70 Skjær til beredskapsbil	350	0	0	0
Investeringer i forbindelse med beredskap/pålegg/krav	1 500	1 500	1 500	1 500
Kjøp av eiendommer	15 000	0	0	0
Lett lastebil brann	1 600	0	0	0
Lysmikser MA3	750	0	0	0
Møbler og utstyr 3 plasser Halden helsehus	500	0	0	0
Nedre Hola ombygging	12 000	0	0	0

Nye sykehjemsplasser	0	16 000	40 000	20 000
Nyhavn	0	15 000	15 000	0
Ombygging deler av Karrestad	36 000	0	0	0
Områderegulering Sørlifeltet	0	1 000	500	0
Oppgradering av IT	2 200	1 700	2 200	1 700
Oppgradering av kobberlinjer	700	700	700	700
Rødsberg ungdomsskole	17 000	0	0	0
SALG EIENDOMMER	-15 000	0	0	0
Scenetepper	390	0	0	0
Sikring av fare- og rasutsatte områder	3 000	0	0	0
Strategisk eiendomsutvikling	1 500	1 500	1 500	1 500
Tursti Remmendalen	500	0	0	0
Utearealer og teknisk anlegg Karrestad og Stangeløkka barnehage	5 100	0	0	0
Varmtvannsbasseng	5 000	0	0	0
Velferdsteknologi - Digitalisering i helse	8 800	8 800	8 800	8 800
Sum Fellesområder	171 715	39 940	101 100	64 525
Sum	171 715	39 940	101 100	64 525

Anskaffelse av bilpark

Det er satt av midler til kjøp og utskifting av biler i kommunens bilpark. Utskifting gjøres etter behov og bilenes tilstand. Investeringen omfatter utkjøp av 8 leasede biler som vurderes å ha tilstrekkelig resterende levetid til at kjøp er mer økonomisk fordelaktig enn videre leasing. Utkjøpet skal redusere fremtidige leasing- og driftskostnader, særlig for spesialtilpassede kjøretøy.

Bjørklundtomta

På tomten til nedlagte Bjørklund Barnehage prosjekteres det for 10 omsorgleiligheter, inklusive fellesarealer og ansattbase. Det planlegges for 6 selveierleiligheter hvor kommunen ønsker å eie 4 leiligheter.

Brøyteskjær

Innkjøp av brøyteskjær til Valtra på vår driftsavdeling.

Dagsenter rus

Utvidelse av dagsenter for rus for å øke kapasiteten, styrke oppfølging og gi et bedre og mer tilgjengelig lavterskeltilbud til personer med rusutfordringer.

Deponiutvidelse Rokke

For å kunne være en attraktiv aktør i markedet er vi avhengig av å utvide depo for å ha kapasitet til å ta imot forurenset masse. Vi er nå også i full gang med produksjon av pukk. Investeringen går ut på å utvide deponiet med utgraving av leire, legging av dobbel bunntetting ved bruk av membraner og oppsamling av sigevann med overføring til pumpestasjon. Målet er å utvide deponiet for fremtidig drift. Dette må vi gjøre for å kunne sikre videre drift av vårt anlegg på Rokke.

Egenkapitalinnskudd HKP/KLP

Medlemmene plikter å betale egenkapitaltilskudd i den utstrekning det er nødvendig for å gi KLP tilfredsstillende soliditet. Tilskuddet fastsettes i forhold til premiereserven og beregnes særskilt for den enkelte fellesordning av KLPs styre for det enkelte kalenderår. For Pensjonsordningen for Sykepleiere fastsettes egenkapitaltilskuddet i henhold til lov av 22. juni 1962 nr. 12 § 31.

Egenkapitaltilskuddet må innbetales direkte da det ikke er anledning til å dekke dette av pensjonsmidler. Innskuddet skal regnskapsføres i investeringsregnskapet. Egenkapitalinnskudd er å anse som kjøp av aksjer. Dette er årsak til at midlene blir dekket ved bruk av ubundet investeringsfond og ført i investeringsregnskapet.

ENØK-tiltak i diverse bygninger

Arbeidet videre med ENØK - tiltak fortsetter for å redusere energikostnader og for å etablere kostnadseffektive bygg. Tiltakene går i hovedsak ut på å redusere energiforbruk og kostnader vesentlig for å få ned strømutgifter. Synergieffekter er, i tillegg til strømsparing, et bedre inneklima og arbeidsmiljø på enhetene.

Fjernvarme

Halden kommune forsyner egne bygg i Storgata 7 og 8 med fjernvarme, samt selger fjernvarme til Aladdin og Violgata 1. Det er i tillegg lagt opp til å levere fjernvarme til gamle brannstasjon og evt nybygg i den forbindelse. Det er behov for løpende oppgraderinger og utbedringer av anlegget. Midlene skal brukes til å sikre videre drift og utvikling av fjernvarmeanlegget.

Inventar og utstyr til kultursalen

Dette gjelder prosjekter på Kultursalen i prioritert rekkefølge:

- Sceneplattinger
- Diverse tekniske utstyr
- Bord og stoler
- Lysmikser
- Lydmikser og trådløs mikrofonutstyr
- AV-utstyr

Investering Halden Kirkelige fellesråd

Det er satt av midler til investeringer i regi av Halden kirkelige fellesråd. Midlene skal blant annet brukes til oppgradering av inventar og utstyr i Os allé 7B.

Investering i K70 Skjær til beredskapsbil

Eksisterende skjær er betydelig slitt etter lang tids bruk og har vært reparert og sveiset flere ganger. Gjentatte brudd i fjærmekanismen fører til driftsavbrudd og økte kostnader. Videre reparasjon vurderes derfor ikke som økonomisk eller driftsmessig forsvarlig. Utskifting er en nødvendig reinvestering for å sikre stabil snøbrøyting og beredskap i Halden kommune, og innebærer ingen kapasitetsøkning.

Investeringer i forbindelse med beredskap/pålegg/krav

Det er satt av midler til løpende beredskapsarbeid. Midlene skal brukes til nødvendige tiltak som oppstår gjennom året. Dette skal bidra til å opprettholde kommunens beredskap.

Kjøp av eiendommer

Kjøp og salg av eiendommer:
Det avsettes investeringsmidler til strategisk kjøp og salg av eiendommer for å ivareta kommunens areal- og eiendomsbehov. Midlene skal gi nødvendig handlingsrom til å gjennomføre eiendomstransaksjoner i tråd med kommunens prioriteringer og vedtatte planer.

Lett lastebil brann

Dagens beredskapsbil er 12 år gammel og har høye driftskostnader. Bilen brukes ved utrykninger, blant annet med tilhenger for båt, ATV, skogbrannutstyr og pumpe. Den brukes også til transport av utstyr etter hendelser. Bilen må være tilgjengelig og driftssikker. Det er derfor behov for å erstatte den med en ny lett lastebil med plan og kran.

Lysmikser MA3

Vi huser store nasjonale og internasjonale artister. Mikserne våre er på vei ut av det såkalte kravspecet, som vil si at de ikke kan benyttes av artistene da de ikke holder mål. Det trengs flere innganger og utganger.

Møbler og utstyr 3 plasser Halden helsehus

Tre rom ved helsehuset står i dag uten nødvendig inventar og kan derfor ikke benyttes fullt ut. Dette medfører:

- Redusert kapasitet i tjenesten
- Mindre fleksibilitet i bruk av rom til pasienter, brukere eller ansatte
- Ineffektiv utnyttelse av eksisterende bygningsmasse

Anskaffelse av inventar vil gjøre rommene operative og tilgjengelige.

Nedre Hola ombygging

Nedre Hola er et samlokalisert botilbud med åtte kommunale boliger for personer med rus- og psykiske helseutfordringer. Bygningsmassen har et betydelig vedlikeholdsbehov, og dagens løsning er ikke tilstrekkelig tilpasset beboernes og tjenestenes behov. Investeringen skal legge til rette for gjeninnføring av stedlig bemanning gjennom etablering av en funksjonell personalbase og nødvendige oppgraderinger av boliger og uteområder. Målet er å øke tryggheten, redusere skadeverk og sikre en mer bærekraftig drift av tilbudet. Det søkes om en investeringsramme på 12 mill. kroner i 2027.

Nye sykehjemsplasser

Utvidelse av sykehjem med **20 nye plasser** for å møte økt behov for heldøgns omsorg, sikre tilstrekkelig kapasitet og opprettholde forsvarlige helse- og omsorgstjenester.

Nyhavn

Dekning av Halden kommunes forventede infrastrukturbidrag i forbindelse med utvikling av Nyhavn. Det pågår fortsatt forhandlinger om utbyggingsavtale, og endelig fordeling av kostnader mellom involverte parter ennå ikke er avklart.

Ombygging deler av Karrestad

Det er i 2027 satt av 36 mill. kroner til nødvendige tiltak for å kunne klargjøre inntil 36 sykehjemsplasser ved Karrestad. Tiltaket inngår i arbeidet med å sikre tilstrekkelig institusjonskapasitet. Endelig omfang og hvilke tiltak som kan gjennomføres, konkretiseres gjennom videre planlegging og prosjektering.

Områderegulering Sørlifeltet

Områdeplanen er en oppfølging av planstrategien. Hovedadkomsten til Halden med både bil og tog går gjennom området. Sørlifeltet er i hovedsak regulert til industriformål, men utviklingen de siste 10-årene er delvis i strid med dette formålet. Ev. handelsetableringer vil også være i strid med fylkesplanen og nye etableringer knyttet til handel krever dermed samtykke fra fylkeskommunen, hvilket kan være vanskelig å få. Det vil si at kommunen må gjennomføre en formell prosess for å skaffe seg et større handlingsrom for etablering av nye næringsvirksomheter på Sørlifeltet/ Svinesundsparken. Det er pt. et sterkt trykk på næringsetableringer i strid med plangrunnlaget.

Oppgradering av IT

Halden kommune drifter IT-systemer med over 1000 trådløse aksesspunkt (AP), som må byttes ut hvert år for å sikre oppdaterte sikkerhetsløsninger. Helseinstitusjonene har høy prioritet, og utstyret på Bergheim må oppgraderes. Servere har varierende levetid, og enkelte fysiske servere må oppgraderes i 2026. Batteribackup er nødvendig for sentrale servere, svitsjer og kontrollere.

Oppgradering av kobberlinjer

Ved å gå over til kommunikasjon via fiber vil oppetiden på driftskontrollen bli mer stabil.

Rødsberg ungdomsskole

Oppgradering av Rødsberg skole med tiltak for bedre inneklima, akustikk, energieffektivitet, tilgjengelighet og sikkerhet, samt nødvendig rehabilitering av murfasadene.

SALG EIENDOMMER

Kjøp og salg av eiendommer:

Det avsettes investeringsmidler til strategisk kjøp og salg av eiendommer for å ivareta kommunens areal- og eiendomsbehov. Midlene skal gi nødvendig handlingsrom til å gjennomføre eiendomstransaksjoner i tråd med kommunens prioriteringer og vedtatte planer.

Scenetepper

Teppene er fra oppstarten i 2008. De har aldri blitt byttet, men reparert ved flere anledninger. Brannherding er delvis borte og de er svært slitte og fillete

Sikring av fare- og rasutsatte områder

Investeringen skal sikre ras- og skredutsatte områder gjennom nødvendige forebyggende og risikoreduserende tiltak. Tiltakene skal bidra til økt sikkerhet for mennesker, bygg og infrastruktur.

Strategisk eiendomsutvikling

Utvikle kommunens eiendomsportefølje – frigjøre arealer, optimalisere bygg og redusere driftskostnader, regulere eiendommer for økt salgsverdi og/eller skape leieinntekter. Legge grunnlaget for riktige investeringer i fremtiden gjennom bedre beslutningsgrunnlag og helhetlig planlegging. Skape gevinster for innbyggere og tjenester gjennom mer hensiktsmessige bygg og mer effektiv kommunal drift.

Tursti Remmendalen

Remmendalen er et verna naturområde tett på Halden sentrum. Dalen er vernet fordi området har unike naturkvaliteter. Dalen består av et frodig edellauvskogsområde med et unikt fugleliv. Det er registrert 64 ulike fuglearter i Remmendalen. Dalen utgjør også en viktig grøntkorridor mellom sentrum høyskolen på Remmen og bymarka. Det har alltid vært stiforbindelse gjennom Remmendalen. I dag er deler av traseen merket som kyststi. Leirravinene kombinert med flom og nedbørsperioder gjør stisystemet gjennom dalen periodevis uframkommelig.

Varmtvannsbasseng

Varmtvannsbassenget har vært ute av drift i flere år og har et omfattende rehabiliteringsbehov. Fliser, ventilasjon og bassengtekniske installasjoner må utbedres eller skiftes. Det er også behov for ny personheis. Flere tiltak er derfor nødvendige før bassenget kan tas i bruk igjen.

Velferdsteknologi - Digitalisering i helse

I 2027 prioriteres blant annet:

- Digital hjemmesykepleie og hjemmeoppfølging – tettere oppfølging som forebygger forverring av sykdom uten unødvendige institusjonsopphold.
- Digital hjemmetrening og rehabilitering – skreddersydde treningsprogrammer som støtter hverdagsmestring.
- Trygghetsteknologi – sensorer, alarmer, elektroniske medisindispensere og GPS-løsninger som øker sikkerheten og gjør det mulig å bo hjemme lengre.
- Kunstig intelligens og dataanalyse – for prediksjon av behov, ruteoptimalisering og autodokumentasjon.

Digitale plattformer – for samhandling mellom ansatte, innbyggere, pårørende og frivillige.

Hovedplan VA/saneringsprosjekter

Halden Kommune har gjennom flere år gjennomført saneringsprosjekter (vann- og avløpsprosjekter) rundt i kommunen. Dette investeringsprosjektet inneholder alle saneringsprosjekt innenfor vann- og avløpssektor og investeringsramme er i henhold til vedtatt hovedplan VA for 2025-2028, samt sanering i forbindelse med Nitrogenrensingen.

Hytte renovasjon

Halden kommune har pr dato innsamling av hytte renovasjon med minimalt med kildesortering, kravene til kildesortering blir strengere og vi må tilby hytte/ fritids eiendommene en fullgod sortering, tilsvarende Haldens øvrige befolkning.

Indre Mølen brygge

Indre Mølen brygge:

Sikring av en skadet kaifront med ny spunt og to pullere. Beskrivelsen gjelder en 46 meter lang delstrekning og skal motvirke erosjon, tap av landareal og manglende fortøyningsmuligheter.

Kjøp av vekt - Rokke

Vekt som sikrer korrekt fordeling mellom husholdning og næring.

Etablere veiing av levert avfall slik at betaling i større grad følger faktisk mengde. Tiltaket skal motvirke inntektstap når næringskunder bruker innkjøringen for private husholdninger.

Nitrogenrensing Remmen

Halden kommune har søkt om ny utslippstillatelse for Halden tettsted i Halden kommune – Remmendalen avløpsrenseanlegg. Vi vet vi vil få krav om nitrogenrensing, og etter 2030 vil vi også få krav om rensing av medisinrester som vi bør ta høyde for allerede nå som vi allikevel må gjøre endringer ved Remmendalen avløpsrenseanlegg.

Tak over hjemmesorteringsanlegget Rokke

Tak over avfallet skal redusere vanninnhold og dermed kostnader ved viderelevering etter vekt. Ved å etablere tak eller telt over kontainere på hjemme sorteringen vil vi slippe vann og høyere vekt på avfall og sorterte fraksjoner som vi betale avgift for videre levering

Utskifting av PLS i pumpestasjoner

Oppgradering av styringssystemer i våre pumpestasjoner.

Investeringen gjelder utskifting av eldre PLS-anlegg i pumpestasjonene for vann og avløp. Flere av anleggene har nådd forventet levetid, og tilgangen på reservedeler er begrenset. Tiltaket vil redusere risikoen for driftsstans, avløpsutslipp og svikt i leveransen av drikkevann og slukkevann.

Anskaffelse av bilpark

Det er satt av midler til kjøp og utskifting av biler i kommunens bilpark. Utskifting gjøres etter behov og bilenes tilstand. Investeringen omfatter utkjøp av 8 leasede biler som vurderes å ha tilstrekkelig resterende levetid til at kjøp er mer økonomisk fordelaktig enn videre leasing. Utkjøpet skal redusere fremtidige leasing- og driftskostnader, særlig for spesialtilpassede kjøretøy.

Bjørklundtomta

På tomten til nedlagte Bjørklund Barnehage prosjekteres det for 10 omsorgleiligheter, inklusive fellesarealer og ansattbase. Det planlegges for 6 selveierleiligheter hvor kommunen ønsker å eie 4 leiligheter.

Brøyteskjær

Innkjøp av brøyteskjær til Valtra på vår driftsavdeling.

Dagsenter rus

Utvidelse av dagsenter for rus for å øke kapasiteten, styrke oppfølging og gi et bedre og mer tilgjengelig lavterskeltilbud til personer med rusutfordringer.

Deponiutvidelse Rokke

For å kunne være en attraktiv aktør i markedet er vi avhengig av å utvide depo for å ha kapasitet til å ta imot forurenset masse. Vi er nå også i full gang med produksjon av pukk. Investeringen går ut på å utvide deponiet med utgraving av leire, legging av dobbel bunntetting ved bruk av membraner og oppsamling av sigevann med overføring til pumpestasjon. Målet er å utvide deponiet for fremtidig drift. Dette må vi gjøre for å kunne sikre videre drift av vårt anlegg på Rokke.

Egenkapitalinnskudd HKP/KLP

Medlemmene plikter å betale egenkapitaltilskudd i den utstrekning det er nødvendig for å gi KLP tilfredsstillende soliditet. Tilskuddet fastsettes i forhold til premiereserven og beregnes særskilt for den enkelte fellesordning av KLPs styre for det enkelte kalenderår. For Pensjonsordningen for Sykepleiere fastsettes egenkapitaltilskuddet i henhold til lov av 22. juni 1962 nr. 12 § 31.

Egenkapitaltilskuddet må innbetales direkte da det ikke er anledning til å dekke dette av pensjonsmidler. Innskuddet skal regnskapsføres i investeringsregnskapet. Egenkapitalinnskudd er å anse som kjøp av aksjer. Dette er årsak til at midlene blir dekket ved bruk av ubundet investeringsfond og ført i investeringsregnskapet.

ENØK-tiltak i diverse bygninger

Arbeidet videre med ENØK - tiltak fortsetter for å redusere energikostnader og for å etablere kostnadseffektive bygg. Tiltakene går i hovedsak ut på å redusere energiforbruk og kostnader vesentlig for å få ned strømutgifter. Synergieffekter er, i tillegg til strømsparing, et bedre inneklima og arbeidsmiljø på enhetene.

Fjernvarme

Halden kommune forsyner egne bygg i Storgata 7 og 8 med fjernvarme, samt selger fjernvarme til Aladdin og Violgata 1. Det er i tillegg lagt opp til å levere fjernvarme til gamle brannstasjon og evt nybygg i den forbindelse. Det er behov for løpende oppgraderinger og utbedringer av anlegget. Midlene skal brukes til å sikre videre drift og utvikling av fjernvarmeanlegget.

Inventar og utstyr til kultursalen

Dette gjelder prosjekter på Kultursalen i prioritert rekkefølge:

- Sceneplattinger
- Diverse tekniske utstyr
- Bord og stoler
- Lysmikser
- Lydmikser og trådløs mikrofonutstyr
- AV-utstyr

Investering Halden Kirkelige fellesråd

Det er satt av midler til investeringer i regi av Halden kirkelige fellesråd. Midlene skal blant annet brukes til oppgradering av inventar og utstyr i Os allé 7B.

Investering i K70 Skjær til beredskapsbil

Eksisterende skjær er betydelig slitt etter lang tids bruk og har vært reparert og sveiset flere ganger. Gjentatte brudd i fjærmekanismen fører til driftsavbrudd og økte kostnader. Videre reparasjon vurderes derfor ikke som økonomisk eller driftsmessig forsvarlig. Utskifting er en nødvendig reinvestering for å sikre stabil snøbrøyting og beredskap i Halden kommune, og innebærer ingen kapasitetsøkning.

Investeringer i forbindelse med beredskap/pålegg/krav

Det er satt av midler til løpende beredskapsarbeid. Midlene skal brukes til nødvendige tiltak som oppstår gjennom året. Dette skal bidra til å opprettholde kommunens beredskap.

Kjøp av eiendommer

Kjøp og salg av eiendommer:

Det avsettes investeringsmidler til strategisk kjøp og salg av eiendommer for å ivareta kommunens areal- og eiendomsbehov. Midlene skal gi nødvendig handlingsrom til å gjennomføre eiendomstransaksjoner i tråd med kommunens prioriteringer og vedtatte planer.

Lett lastebil brann

Dagens beredskapsbil er 12 år gammel og har høye driftskostnader. Bilen brukes ved utrykninger, blant annet med tilhenger for båt, ATV, skogbrannutstyr og pumpe. Den brukes også til transport av utstyr etter hendelser. Bilen må være tilgjengelig og driftssikker. Det er derfor behov for å erstatte den med en ny lett lastebil med plan og kran.

Lysmikser MA3

Vi huser store nasjonale og internasjonale artister. Mikserne våre er på vei ut av det såkalte kravspecet, som vil si at de ikke kan benyttes av artistene da de ikke holder mål. Det trengs flere innganger og utganger.

Møbler og utstyr 3 plasser Halden helsehus

Tre rom ved helsehuset står i dag uten nødvendig inventar og kan derfor ikke benyttes fullt ut. Dette medfører:

- Redusert kapasitet i tjenesten
- Mindre fleksibilitet i bruk av rom til pasienter, brukere eller ansatte
- Ineffektiv utnyttelse av eksisterende bygningsmasse

Anskaffelse av inventar vil gjøre rommene operative og tilgjengelige.

Nedre Hola ombygging

Nedre Hola er et samlokalisert botilbud med åtte kommunale boliger for personer med rus- og psykiske helseutfordringer. Bygningsmassen har et betydelig vedlikeholdsbehov, og dagens løsning er ikke tilstrekkelig tilpasset beboernes og tjenestenes behov. Investeringen skal legge til rette for gjeninnføring av stedlig bemanning gjennom etablering av en funksjonell personalbase og nødvendige oppgraderinger av boliger og uteområder. Målet er å øke tryggheten, redusere skadeverk og sikre en mer bærekraftig drift av tilbudet. Det søkes om en investeringsramme på 12 mill. kroner i 2027.

Nye sykehjemsplasser

Utvidelse av sykehjem med **20 nye plasser** for å møte økt behov for heldøgns omsorg, sikre tilstrekkelig kapasitet og opprettholde forsvarlige helse- og omsorgstjenester.

Nyhavn
Dekning av Halden kommunes forventede infrastrukturbidrag i forbindelse med utvikling av Nyhavn. Det pågår fortsatt forhandlinger om utbyggingsavtale, og endelig fordeling av kostnader mellom involverte parter ennå ikke er avklart.

Ombygging deler av Karrestad
Det er i 2027 satt av 36 mill. kroner til nødvendige tiltak for å kunne klargjøre inntil 36 sykehjemsplasser ved Karrestad. Tiltaket inngår i arbeidet med å sikre tilstrekkelig institusjonskapasitet. Endelig omfang og hvilke tiltak som kan gjennomføres, konkretiseres gjennom videre planlegging og prosjektering.

Områderegulering Sørlifeltet

Områdeplanen er en oppfølging av planstrategien. Hovedadkomsten til Halden med både bil og tog går gjennom området. Sørlifeltet er i hovedsak regulert til industriformål, men utviklingen de siste 10-årene er delvis i strid med dette formålet. Ev. handelsetableringer vil også være i strid med fylkesplanen og nye etableringer knyttet til handel krever dermed samtykke fra fylkeskommunen, hvilket kan være vanskelig å få. Det vil si at kommunen må gjennomføre en formell prosess for å skaffe seg et større handlingsrom for etablering av nye næringsvirksomheter på Sørlifeltet/ Svinesundsparken. Det er pt. et sterkt trykk på næringsetableringer i strid med plangrunnlaget.

Oppgradering av IT

Halden kommune drifter IT-systemer med over 1000 trådløse aksesspunkt (AP), som må byttes ut hvert år for å sikre oppdaterte sikkerhetsløsninger. Helseinstitusjonene har høy prioritet, og utstyret på Bergheim må oppgraderes. Servere har varierende levetid, og enkelte fysiske servere må oppgraderes i 2026. Batteribackup er nødvendig for sentrale servere, svitsjer og kontrollere.

Oppgradering av kobberlinjer

Ved å gå over til kommunikasjon via fiber vil oppetiden på driftskontrollen bli mer stabil.

Rødsberg ungdomsskole

Oppgradering av Rødsberg skole med tiltak for bedre inneklima, akustikk, energieffektivitet, tilgjengelighet og sikkerhet, samt nødvendig rehabilitering av murfasadene.

SALG EIENDOMMER

Kjøp og salg av eiendommer:

Det avsettes investeringsmidler til strategisk kjøp og salg av eiendommer for å ivareta kommunens areal- og eiendomsbehov. Midlene skal gi nødvendig handlingsrom til å gjennomføre eiendomstransaksjoner i tråd med kommunens prioriteringer og vedtatte planer.

Scenetepper

Teppene er fra oppstarten i 2008. De har aldri blitt byttet, men reparert ved flere anledninger. Brannherding er delvis borte og de er svært slitte og fillete

Sikring av fare- og rasutsatte områder

Investeringen skal sikre ras- og skredutsatte områder gjennom nødvendige forebyggende og risikoreduserende tiltak. Tiltakene skal bidra til økt sikkerhet for mennesker, bygg og infrastruktur.

Strategisk eiendomsutvikling

Utvikle kommunens eiendomsportefølje – frigjøre arealer, optimalisere bygg og redusere driftskostnader, regulere eiendommer for økt salgsverdi og/eller skape leieinntekter. Legge grunnlaget for riktige investeringer i fremtiden gjennom bedre beslutningsgrunnlag og helhetlig planlegging. Skape gevinster for innbyggere og tjenester gjennom mer hensiktsmessige bygg og mer effektiv kommunal drift.

Tursti Remmendalen

Remmendalen er et verna naturområde tett på Halden sentrum. Dalen er vernet fordi området har unike naturkvaliteter. Dalen består av et frodig edellauvskogsområde med et unikt fugleliv. Det er registrert 64 ulike fuglearter i Remmendalen. Dalen utgjør også en viktig grøntkorridor mellom sentrum høyskolen på Remmen og bymarka. Det har alltid vært stiforbindelse gjennom Remmendalen. I dag er deler av traseen merket som kyststi. Leirravinene kombinert med flom og nedbørsperioder gjør stisystemet gjennom dalen periodevis uframkommelig.

Varmtvannsbasseng

Varmtvannsbassenget har vært ute av drift i flere år og har et omfattende rehabiliteringsbehov. Fliser, ventilasjon og bassengtekniske installasjoner må utbedres eller skiftes. Det er også behov for ny personheis. Flere tiltak er derfor nødvendige før bassenget kan tas i bruk igjen.

Velferdsteknologi - Digitalisering i helse
I 2027 prioriteres blant annet:

- Digital hjemmesykepleie og hjemmeoppfølging – tettere oppfølging som forebygger forverring av sykdom uten unødvendige institusjonsopphold.
- Digital hjemmetrening og rehabilitering – skreddersydde treningsprogrammer som støtter hverdagsmestring.
- Trygghetsteknologi – sensorer, alarmer, elektroniske medisindispensere og GPS-løsninger som øker sikkerheten og gjør det mulig å bo hjemme lengre.
- Kunstig intelligens og dataanalyse – for prediksjon av behov, ruteoptimalisering og autodokumentasjon.

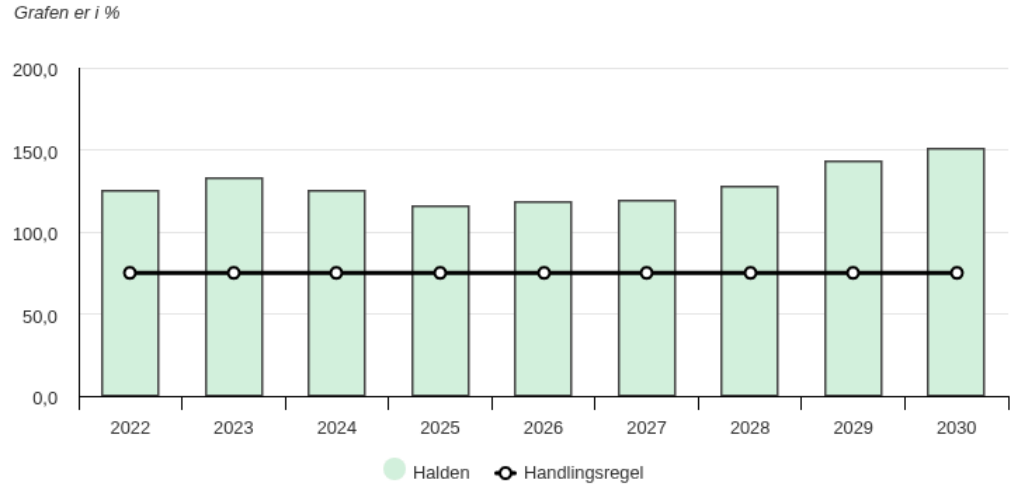
Digitale plattformer – for samhandling mellom ansatte, innbyggere, pårørende og frivillige.

Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2027	**2028**	**2029**	**2030**
Investeringer i varige driftsmidler	363 915	504 140	806 100	544 525
Tilskudd til andres investeringer	500	2 000	10 000	10 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	4 000	4 000	4 000	4 000
Sum finansieringsbehov	**368 415**	**510 140**	**820 100**	**558 525**
Kompensasjon for merverdiavgift	-34 743	-8 088	-18 720	-11 405
Bruk av lån	-292 424	-488 914	-775 910	-528 965
Videreutlån	70 000	70 000	70 000	70 000
Bruk av lån til videreutlån	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
Avdrag på lån til videreutlån	22 000	22 000	22 000	22 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-22 000	-22 000	-22 000	-22 000
Overføring fra drift	-37 248	-9 138	-21 470	-14 155
Bruk av ubundet investeringsfond	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Sum finansiering	**-368 415**	**-510 140**	**-820 100**	**-558 525**
Sum finansieringsbehov	*368 415*	*510 140*	*820 100*	*558 525*
Sum finansiering	*-368 415*	*-510 140*	*-820 100*	*-558 525*
Udekket finansiering	**0**	**0**	**0**	**0**

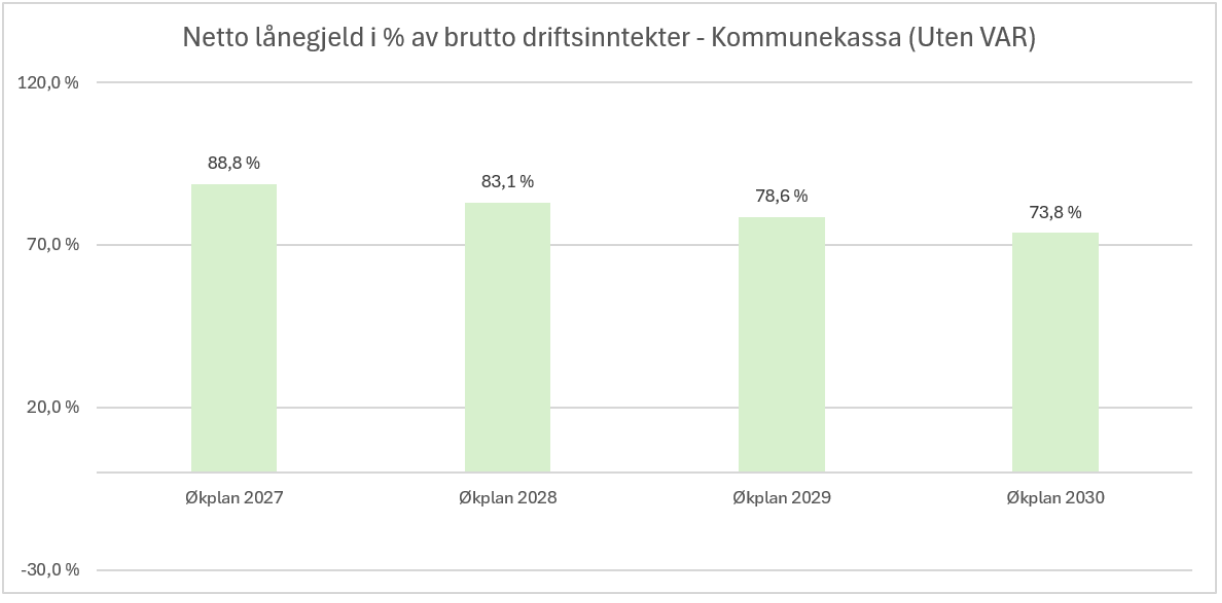
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2022	KOSTRA 2023	KOSTRA 2024	KOSTRA 2025	Budsjett 2026	Økplan 2027	Økplan 2028	Økplan 2029	Økplan 2030
Halden	125,0 %	132,5 %	125,1 %	115,9 %	117,9 %	119,2 %	127,8 %	142,9 %	150,8 %
Handlingsregel	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %	75,0 %

I nedenforstående tabell og graf er det vist hvordan utviklingen i investeringjeld utenom VAR-investeringer blir gjennom planperioden i dette forslaget
Som tabellen viser øker gjelden noe i 2027 for deretter å reduseres de neste årene slik at netto nedbetaling av gjeld utover VAR-gjeld blir på nær 82 mkr i planperioden.

Utvikling gjeld utover VAR	2027	2028	2029	2030	Totalt
Avdrag utover VAR	78 000	79 000	79 000	79 000	315 000
Låneopptak utover VAR	99 000	27 400	64 400	42 400	233 200
Sum endring lån	**21 000**	**-51 600**	**-14 600**	**-36 600**	**-81 800**

Klima

Klimamål i Halden kommune

Gjennom kommunedelplanen for klima og energi 2019-2030 er følgende mål vedtatt:

- Innen 2030 skal klimagassutslippene i Halden være redusert med minst 60 prosent sammenlignet med 2016. Innen 2023 skal utslippene være redusert med 30 prosent.
- Halden skal bidra til at Østfold-regionen oppnår netto null klimagassutslipp innen 2050 gjennom kraftig å redusere utslippene og øke opptakene av CO2.
- Halden skal bidra til å oppnå det globale lavutslippssamfunnet innen 2050.
- Innen 2050 skal all energibruk i Halden være fossilfri eller avfallsbasert.

Hvordan Halden kommune jobber for å nå målene

Målene kommunen har vedtatt er ambisiøse, og det må jobbes i hele organisasjonen og i samarbeid med innbyggere og næringsliv for å nå dem. Vi er også avhengige av regional og statlig drahjelp.

Internt i organisasjonen er det spesielt fokus på klima og miljø i våre innkjøp, og vi arbeider for å redusere klimafotavtrykket fra vårt forbruk av varer og tjenester. Ett eksempel er prosjektet med møbelgjenbruk som har spart oss for både utslipp og økonomiske kostnader. Ellers er energieffektivisering av kommunale bygg et tema det jobbes systematisk med, og der vi ser gode resultater. Halden er en stor landbrukskommune, og landbruksavdelingen jobber målrettet for å øke kunnskapen til bøndene om klimasmarte valg. Det jobbes også med å gjøre Halden bedre egnet for sykkel og gange, som et alternativ til bilkjøring. Gjennom arbeidet med gatebruksplan og trafikksikkerhet generelt, bidrar dette både til mindre klimagassutslipp, men også mindre lokal luftforurensning og bedre folkehelse.

Rettet mot innbyggere og næringsliv er Framtidsuka et godt verktøy for å påvirke i en mer bærekraftig retning. Framtidsuka vil videreutvikles i årene som kommer. Når det gjelder regional støtte, er medlemskap og deltakelse i Klima Østfold svært viktig. Sammen kan kommunene i Østfold, Fylkeskommunen og Statsforvalter få til mye mer enn hver enkelt kunne klart alene.

Statlige planretningslinjer for klima og energi, samt for arealbruk og mobilitet, gjør det klart at alle områdene av kommunens virksomhet må jobbe for å kutte utslipp og redusere energiforbruk, samt tilpasse seg til et klima i endring. For å få bedre oversikt over og styring med klimaarbeidet, er det opprettet en klimagruppe i Halden kommune, med deltakere fra alle kommunalområdene, som møtes fire ganger i året. Målet med gruppa er å sette klimaarbeidet på dagsorden og holde fokuset oppe, samt å gi en bedre oversikt over de gode klimatiltakene som gjennomføres ute i organisasjonen. Klimagruppa skal også hjelpe til i utarbeidelsen av klimabudsjett.

Klimatiltak

Tabellene under viser klimatiltak Halden kommune skal gjennomføre i 2027. Tabellene er delt inn i tiltak som gir direkte og indirekte kutt i klimagasser, samt tiltak som er energibesparende. Det er også en tabell for tiltak som ikke lar seg effektberegne, men som likevel er viktige for å drive klimaomstillingen i riktig retning. Flere av tiltakene videreføres fra tidligere år. Dette er fordi gjennomføringen krever lengre tid enn ett år, og fordi tiltakene krever at de jobbes med over en lengre periode.

Direkte utslipp

Reduksjoner vises i tonn CO2 ekvivalenter

Klimatiltak	Hovedmål	Sektor	Kilde	Reduksjon 2027	Reduksjon 2030

Transport og kjøretøy - overgang til elektrisk drivlinje	Reduksjon i klimagassutslipp i Halden kommune	Veitrafikk	Personbiler	10,0	10,0
Sum				10,0	10,0

Beskrivelse klimatiltak

Transport og kjøretøy - overgang til elektrisk drivlinje
Det er et mål om at kommunens biler og kjøretøy skal være fossilfrie innen 2030. Ved utskifting av tjenestebiler, er hovedregelen at det skal anskaffes fossilfri erstatning, jf. forskrift om utslippskrav til kjøretøy ved offentlig anskaffelse til veitransport. Årsskiftet 2025/2026 hadde Halden kommune 77 fossilbiler i bilparken - en nedgang på 6 siden året før. Det ble anskaffet 71 kjøretøy i 2025 hvorav 1 var bensindrevet, mens resten var elektriske. Effekten kan måles gjennom oversikt over antall og andel fossilfrie kjøretøy kommunen eier eller leie, samt i drivstoffkostnader.

Energibesparende tiltak

Klimatiltak	Hovedmål	Sektor	Kilde
VA-tiltak	Fossilfri eller avfallsbasert energibruk	Avfall og avløp	Avløp
Energieffektivisering og energistyring	Fossilfri eller avfallsbasert energibruk	Energiforsyning	Elektrisitetsproduksjon og annen energiforsyning
Sum			

Beskrivelse klimatiltak

Energieffektivisering og energistyring
Halden kommune har sentral driftskontroll som overvåker de tekniske anleggene i formålsbyggene våre, hvilket blir brukt til blant annet oppfølging av energibruk. Dette avdekker områder med et forbedringspotensial på energi og inneklima. Dette gir grunnlag til ulike tiltak for mer energieffektiv utnyttelse av bygningene. Dette arbeidet pågår kontinuerlig i den daglige driften.

Tiltak som ikke fordrer investeringer blir rullet ut fortløpende, og tiltak som krever investeringer blir lagt i tilstandsvurderingen på respektive bygg.

I 2027 vil det bli prioritert LED-belysning med sensorikk/lysstyring i formålsbygg som bidrar til lavere energiforbruk og bedre arbeidsmiljø.

VA-tiltak
Det jobbes intensivt med å separere overvann fra spillvann i kommunen. Ved å sende mindre (regn)vann til renseanlegget, vil mengden vann som må renses også reduseres. Dette sparer ressurser. Samtidig vil det være mindre behov for å pumpe vann via pumpestasjonene til renseanleggene, noe som vil spare energi. Videre omfang og hurtighet på separeringen avhenger av størrelsen på investeringene.

Ikke-kvantifiserbare utslippsreduksjoner

Klimatiltak	Hovedmål	Sektor	Kilde
Digital hjemmesykepleie	Bidra til å oppnå globalt lavutslippssamfunn	Annet	Annet
Sy- og fikseverksted på biblioteket	Bidra til å oppnå globalt lavutslippssamfunn	Annet	Annet
Gjenbruk, resirkulering og søppel – god avfallshåndtering i Undervisning og oppvekst	Bidra til å oppnå globalt lavutslippssamfunn	Avfall og avløp	Annet
Matsvinn på SFO	Bidra til å oppnå globalt lavutslippssamfunn	Innkjøp	Annet
Redusere bruk av engangshansker	Bidra til å oppnå globalt lavutslippssamfunn	Innkjøp	Annet
Dyrkningshagen på Rød	Bidra til å oppnå globalt lavutslippssamfunn	Jordbruk	Jordbruk
Deltakelse i Klima Østfold	Bidra til at Østfold-regionen oppnår netto null klimagassutslipp	Miljøledelse	Annet
Framtidsuka	Bidra til å oppnå globalt lavutslippssamfunn	Miljøledelse	Annet
Grønt Flagg i skoler og barnehager	Bidra til å oppnå globalt lavutslippssamfunn	Miljøledelse	Annet
Klima- og miljøhensyn i byggeprosjekter	Bidra til å oppnå globalt lavutslippssamfunn	Miljøledelse	Bygg og anlegg
Kompetansemål for ansatte	Bidra til å oppnå globalt lavutslippssamfunn	Miljøledelse	Annet
Redusert klima- og miljøavtrykk i kulturenhetens egen drift	Bidra til å oppnå globalt lavutslippssamfunn	Miljøledelse	Annet
Flåtestyring av kjøretøy	Reduksjon i klimagassutslipp i Halden kommune	Veitrafikk	Personbiler
Redusert tomgangskjøring	Reduksjon i klimagassutslipp i Halden kommune	Veitrafikk	Tunge kjøretøy
Sykkelparkering som foreslått i gatebruksplan	Reduksjon i klimagassutslipp i Halden kommune	Veitrafikk	Personbiler
Sum			

Beskrivelse klimatiltak

Deltakelse i Klima Østfold
Halden kommune er med i Klima Østfold, et samarbeidet mellom 12 Østfoldkommuner, Østfold fylkeskommune og Statsforvalteren i Oslo og Viken om innsatsen for å begrense klimaendringene. Se Klima Østfolds handlingsplan for mer informasjon om planlagte og gjennomgørte prosjekter og resultater.

Digital hjemmesykepleie
Enhet hjemmebaserte tjenester og tilrettelagte boliger startet høsten 2025 med prosjekt for digitale hjemmetjenester som omfatter både digital hjemmesykepleie og digital hjemmeoppfølging (DHO). Målet er å ta i bruk teknologi for å forbedre tjenestene våre, gjøre arbeidsdagen enklere og skape tryggere og mer brukervennlige løsninger. I tillegg vil innføring av disse tjenestene medføre en reduksjon i kjørte kilometer for hjemmesykepleien og en påfølgende klimagevinst i form av

reduserte CO2-utslipp og redusert energiforbruk til lading av bil. Klimagevinsten kan måles ved å følge utviklingen i kjørte kilometer i hjemmesykepleien:

- Avlesning av kilometerstand 2. ganger pr. år. Ved denne metoden får vi grunnlag for å følge utviklingen i antall kjørte kilometer totalt for hjemmesykepleien.
- Beregne sparte kilometer p. bruker i digital hjemmesykepleie. Ved denne metoden får vi grunnlag for sparte kilometer isolert til digital hjemmesykepleie.

Dyrkningshagen på Rød
Bidra til at Dyrkningshagen på Rød herregård etableres som en fast del av undervisningstilbudet i mat og helsefaget for alle barneskolene i Halden. Det er etableret et undervisningsopplegg som setter fokus på lokal og klimavennlig mat. Hagen skal også være en møteplass for alle, og det skal avholdes arrangementer med samme fokusområde. Miljødirektoratet viser til at forbruk i tråd med nasjonale kostråd er det klimatiltaket forbrukerne kan gjennomføre som vil ha størst effekt: https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/klimatiltak/tiltaksark-2025/jordbruk/kosthodl-i-trad-med-nasjonale-kostholdsrad/. Mangel på kunnskap, informasjon og motivasjon er en av hovedbarrièrene for å gjennomføre tiltaket. At Dyrkningshagen på Rød blir vellykket kan bidra til å overkomme denne barrieren.

Flåtestyring av kjøretøy
Tiltaket innebærer å kartlegge og bruke kjøretøyparken til kommunen mer optimalt. Effektiv styring og oversikt over biler og maskiner i bruk bidrar til drivstoffeffektivitet, vedlikeholdsbehov og på sikt, reduksjon i kjøretøyparken. Overvåking og optimalisering vil bidra til å redusere kostnader og utslipp for kommunen. En detaljert registrering av kjøredata gir innsikt i bruksmønster og vil kunne identifisere områder for forbedring. Videre sørger flåtestyring for at kommunens midler brukes på den mest effektive måten.

Framtidsuka
Arrangere Framtidsuka i Halden igjen i 2027.

Vi står i en tid med flere store og sammensatte utfordringer. Vi blir flere eldre og færre yngre, flere opplever utenforskap, samtidig som klima- og naturhensyn stiller nye krav til hvordan vi lever og organiserer samfunnet vårt.

Framtidsuka tar utgangspunkt i at disse utfordringene ikke kan løses hver for seg. Miljø, sosiale forhold og økonomi er gjensidig avhengige av hverandre. Skal vi lykkes, må vi se helheten. Vi må både ta vare på naturen, og forvalte ressursene våre på en måte som varer over tid slik at vi har forutsetninger for å leve gode liv.

Gjennom foredrag, samtaler, aktiviteter og opplevelser inviteres innbyggere, næringsliv, frivillighet og fagmiljøer til å utforske hvilke muligheter som ligger i en bærekraftig framtid i Halden.

Framtida finnes ikke - vi skaper den sammen.

Gjenbruk, resirkulering og søppel – god avfallshåndtering i Undervisning og oppvekst
Temaet er relevant som del av bærekraftig utvikling fra rammeplanene for barnehage og SFO og særlig fra grunnskolens læreplanverk. Arbeid med temaet kan gi barn og elever varig kunnskap og gode holdninger rundt temaet. Det kan samtidig gi dem verdifull informasjon om hvordan de selv kan bidra til et mer bærekraftig samfunn. God avfallshåndtering er ikke kun et læringsinnhold for barn og unge, men en god rettesnor for praksisen i alle enhetene i Undervisning og oppvekst. God praksis må overføres mellom enheter.

Mulige måleverktøy:

- Statistikk/målinger
- Utarbeide er rapporteringssystem hvor man beskriver struktur- og prosesskvalitet i arbeidet.

Grønt Flagg i skoler og barnehager
Sertifisere barnehager og skoler i kommunen etter Grønt Flagg. Grønt Flagg er en skreddersydd ordning rettet mot alle typer skoler og barnehager. Verktøyet sikrer at barn og unge involveres og har reell medvirkning i miljøarbeidet på skolen/barnehagen. I tillegg dokumenteres det praktiske miljøarbeidet til hver skole og barnehage. Barna er framtidas innbyggere og forbrukere, og det er viktig at de lærer bærekraftige holdninger fra et tidlig tidspunkt. Fire barnehager har begynt sertifiseringen, blant annet Isebakke barnehage. Avsatte midler brukes til å dekke årlig avgift på kr. 3000,- pr enhet.

Klima- og miljøhensyn i byggeprosjekter
Klima og miljøvennlige byggeprosjekter sikres ved at i innkjøp- og anbudsprosesser må miljø vektes minst 30 %. Dermed er alltid klima og miljø et viktig tema i kommunens byggeprosjekter. Båstadlund og Sentralkjøkkenet er gode eksempler på gjennomførte prosjekter. Blant prosjekter som skal gjennomføres i 2027 er 3 boliger i Busterudkleiva 24, 4 store leilighter i BRA veien 64, 10 omsorgsboliger på tomta til Bjørklund barnehage samt 1-3 spesialboliger på nedlagte Asak skole. Det jobbes aktivt med å finne effektive energiløsninger, gjenbruk av byggematerialer og bygningsdeler samt materialer med lavt klimafotavtrykk og lang holdbarhet.

Kompetansemål for ansatte
For å effektivt møte klimautfordringene, er det avgjørende at både ledere og medarbeidere har nødvendig klimakompetanse. Hovedutvalget for administrasjon vedtok 14.08.2025 Overordnet kompetanseplan for 2025-2029. I denne planen er klimakompetanse løftet fram som et viktig kompetanseområde. Arbeidet med kompetanseheving er pågående gjennom virksomhetenes kompetanseplaner. Nanolearning vil i 2027 bli tatt i bruk som et virkemiddel for å øke kompetansen blant ansatte, slik at de blir i stand til å ta aktive klimavalg i sitt daglige arbeid.

Matsvinn på SFO
Tiltaket videreføres i 2027. De kommunale barnehagene har jobbet aktivt med matsvinn, matsikkerhet og klimavennlig mat tidligere år. I 2026 har skolenes SFO kommet så vidt i gang. Mat har et stort klimafotavtrykk, og å redusere matsvinnet og ta aktive valg rundt hva slags mat man kjøper inn kan ha stor effekt. I tillegg vil redusert matsvinn, altså å spise opp maten som kjøpes inn, ha betydning for økonomien. Erfaringer fra barnehagenes arbeid må overføres til SFO.

Mulige måleverktøy:

- Innkjøpsstatistikk
- Veiing av matsvinn
- Utarbeide er rapporteringssystem hvor man beskriver struktur- og prosesskvalitet i arbeidet.

Redusere bruk av engangshansker
Prosjekter i England, Danmark og ved Oslo universitetssykehus viser at det er mulig å redusere bruk av engangshansker med minst 30 %. Vi i helse og mestring i Halden kommune legger til grunn av situasjonen i Halden er sammenlignbar med disse prosjektene. Når vi bruker hansker riktig bruker vi mindre plast, skaper mindre avfall og reduserer klimautslipp. Effekt kan måles gjennom:

- Nullpunkts måling ved hjelp av innkjøpsstatistikk fra leverandør.
- Vurdere innføring av NOST. Nasjonalt verktøy for observasjon av smitteforebyggende tiltak i helsetjenesten (NOST). NOST er en webbasert løsning utformet for å forenkle arbeidet med å kartlegge i hvilken grad klinisk helsepersonell etterlever grunnleggende anbefalinger om smitteforebyggende tiltak.

Redusert klima- og miljøavtrykk i kulturenhetens egen drift
Kulturenheten skal redusere klima- og miljøavtrykket fra egen virksomhet gjennom energieffektive løsninger, gjenbruk av utstyr, redusert ressursforbruk og miljøvennlig arrangementsgjennomføring. Satsingen bygger på arbeidet som allerede gjennomføres ved tjenestestedene Brygga kultursal, Ungdomshuset, kulturskolen, Nexans Arena og biblioteket.

Arbeid i 2027

- Videreføre bruk av eget teknisk utstyr ved arrangementer for å redusere transportbehov, der det er mulig.
- Fase ut gjenværende konvensjonelle scenelyskilder og erstatte disse med LED ved utskifting i Brygga kultursal.
- Videreføre reparasjon og gjenbruk av utstyr fremfor nyanskaffelser, der dette er mulig.
- Redusere bruk av papirprogrammer og trykksaker, og prioritere digitale informasjonskanaler.
- Styrke avfallssortering ved kulturarenaene, herunder vurdere bedre løsninger for plastsortering i Nexans arena.
- Opprettholde fokus på lokale aktører, samkjøring og kollektivtransport ved større arrangementer.

Måleindikatorer 2027

- Andel scenelys ved Brygga kultursal som er LED-basert (%).
- Antall reparasjoner eller gjenbrukstiltak gjennomført i stedet for nyanskaffelser.
- Mengde eller andel trykksaker redusert sammenlignet med 2026.
- Antall arrangementer hvor transportinformasjon eller samkjørings-/kollektivtiltak er kommunisert til publikum.

Redusert tomgangskjøring
Skape økt bevissthet blant egne maskinførere knyttet til tomgangskjøring og hvordan redusere tomgangskjøring i størst mulig grad. Det kan arrangeres opplæring, etableres større grad av flåtestyring og interne konkurranser. Mindre tomgangskjøring vil medføre lavere klimagassutslipp. I innleide prosjekter skal kommunen stille krav om redusert tomgangskjøring som del av kontrakten.

Sy- og fikseverksted på biblioteket
Sy- og fikseverksted arrangeres på faste dager på bibliotekets Makerspace. Det er kvalifiserte personer med sykunnskaper til stede som kan bistå og lære bort, slik at flere lærer å reparere klærne sine. På den måten kan levetiden på klærne forlenges, og innbyggere kan få et mer bærekraftig forhold til forbruk av klær. Det kan også holdes kurs i enkle syprosjekter. Midlene dekker personell og noe utstyr.

Sykkelparkering som foreslått i gatebruksplan
I Plan for gatenett og gatebruk i Halden sentrum pekes det på at det er for lite tilgjengelig og trygg sykkelparkering i sentrum. Klimamidler benyttes for å realisere noen av sykkelparkeringene som foreslås på kommunale områder.

Det er forslått flere små parkeringsplasser i sentrumsgatene framfor så og store, ettersom folk ønsker å komme nærmest mulig viktige målpunkt. Plassene må ha stativer hvor det er enkelt å få låst fast ramma for mange ulike typer sykler. Det skal benyttes stativer som har tilsvarende funksjon som A stativer. Flere steder bør det også etableres stativer med tak. Mulighet for innlåsing av sykler må også vurderes.

Indirekte utslipp

Reduksjoner vises i tonn CO2 ekvivalenter

Klimatiltak	Hovedmål	Sektor	Kilde	Reduksjon 2027	Reduksjon 2028	Reduksjon 2029	Reduksjon 2030
Gjenbruk av kontormøbler	Bidra til å oppnå globalt lavutslippssamfunn	Miljøledelse	Annet	8,0	8,0	8,0	8,0
Sum				8,0	8,0	8,0	8,0

Beskrivelse klimatiltak

Gjenbruk av kontormøbler
Fortsette driften av kommunens møbellager på gamle Asak skole i samarbeid med Halden Arbeid og vekst. HAV setter av hver onsdag til arbeid med møbelgjenbruk. Dette inkluderer, kvalitetskontroll av møbler, klargjøring (reparasjon og vask), innregistrering i Loopfront, logistikk og ordrebehandling, utlevering og transport. I tillegg kommer avfallshåndtering og innsamling av møbler. Utgiftene til praktisk lagerorganisering avsettes fra klimamidlene. Den økonomiske besparelsen i 2025 var 660 000 kr, og vi kuttet utslipp tilsvarende 7,4 tonn CO2. I 2026 er det fram til september spart 415 000 kr og 4,9 tonn CO2.

Finansiering
Dekkes av midler avsatt til gjennomføring av klimatiltak - prosjekt.nr. 8122.

Gebyrliste

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Bolig og fritidseiendom		3‰	3‰				
Ubebygde tomter		3‰	3‰				
Øvrige eiendommer		7‰	7‰				

Vann, avløp, renovasjon, feiing og havn

Abonnementsgebyr avløp (fastledd) Boligeiendom

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Abonnementsgebyr (fastledd) Boligeiendom	Pr. boenhet	2 615	2 693	78	3%		

Abonnementsgebyr avløp (fastledd) Næring, landbruk og hytter/fritidsbolig

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Intervall 1 Forbruk 0-300 m3		2 898	2 985	87	3%		
Intervall 2 Forbruk 300-1 000 m3		5 796	5 970	174	3%		
Intervall 3 Forbruk 1 000-3 000 m3		11 592	11 940	348	3%		
Intervall 4 Forbruk 3 000-6 000 m3		23 184	23 880	696	3%		
Intervall 5 Forbruk 6 000-20 000 m3		46 368	47 759	1 391	3%		
Intervall 6 Forbruk 20 000-50 000 m3		92 736	95 518	2 782	3%		
Intervall 7 Forbruk 50 000-150 000 m3		185 472	191 036	5 564	3%		
Intervall 8 Forbruk 150 000-500 000 m3		370 944	382 072	11 128	3%		
Intervall 9 Forbruk over 500 000 m3		741 888	764 145	22 257	3%		

Abonnementsgebyr vann (fastledd) Boligeiendom

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Abonnementsgebyr (fastledd) Boligeiendom	Pr. boenhet	2 615	2 692	77	3%		

Abonnementsgebyr vann (fastledd) Næring, landbruk og hytter/fritidsbolig

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Intervall 1 Forbruk 0-300 m3		2 898	2 985	87	3%		
Intervall 2 Forbruk 300-1000 m3		5 796	5 970	174	3%		
Intervall 3 Forbruk 1 000-3 000 m3		11 592	11 940	348	3%		
Intervall 4 Forbruk 3 000-6 000 m3		23 184	23 880	696	3%		
Intervall 5 Forbruk 6 000-20 000 m3		46 368	47 760	1 392	3%		
Intervall 6 Forbruk 20 000-50 000 m3		92 736	95 520	2 784	3%		
Intervall 7 Forbruk 50 000-150 000 m3		185 472	191 040	5 568	3%		
Intervall 8 Forbruk 150 000-500 000 m3		370 944	382 080	11 136	3%		
Intervall 9 Forbruk over 500 000 m3		741 888	764 160	22 272	3%		

Andre avløpsavgifter

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Ekstra tekniske kontroll- og saksbehandlingstjenester som følge av påviste feil eller mangler fra abonnentens side	Pr. time	1 100,00	1 133,00	33,00	3,00%		
Mangelfull innmelding av tilkobling (ikke betaler avløpsgebyr). Tillegg til normale avløpsgebyr		18 750,00	19 312,50	562,50	3,00%		
Manglende syning og/eller dokumentasjon ved ny tilkobling stikkledning		5 000,00	5 150,00	150,00	3,00%		
Påslipp fra oljeutskiller og fettutskiller		8 000,00	8 240,00	240,00	3,00%		
Søknad om påslippstillatelse		10 000,00	10 300,00	300,00	3,00%		
Tilkobling av kortvarig avløp (arrangement/inntil 2 uker)		9 200,00	9 476,00	276,00	3,00%		
Tilkoblingsgebyr bolig- og fritidseiendom	Pr. boenhet/ bruksenhet	17 250,00	17 767,50	517,50	3,00%		
Tilkoblingsgebyr næring, og andre bygg som ikke er rene boligbygg	Pr. bygg	63 250,00	65 147,50	1 897,50	3,00%		
Tilsyn fettutskiller		4 200,00	4 326,00	126,00	3,00%		
Tilsyn oljeutskiller		4 200,00	4 326,00	126,00	3,00%		

Andre vanngebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Ekstra tekniske kontroll- og saksbehandlingstjenester som følge av påviste feil eller mangler fra abonnentens side	Pr. time	1 100,00	1 133,00	33,00	3,00%		
Feil ved installering/avlesning av vannmåler		10 000,00	10 300,00	300,00	3,00%		
Kommunal avlesning av vannmåler		1 250,00	1 287,50	37,50	3,00%		
Laboratorieanalyse av privat drikkevann utført av Halden kommune		200,00	206,00	6,00	3,00%		
Manglende etterkommelse av restriksjoner f.eks. vanning		5 000,00	5 150,00	150,00	3,00%		
Manglende innmelding av tilkobling (ikke betaler vanngebyr)	Pr. boenhet/ næringsenhet	18 750,00	19 312,50	562,50	3,00%		
Manglende syning og/eller dokumentasjon ved tilkobling av stikkledning		5 000,00	5 150,00	150,00	3,00%		
Manglende tilbakeslagssikring ved flere vannkilder, sprinkling m.m - Næring		0,00	0,00	0,00	0,00%		
Manglende tilbakeslagssikring ved flere vannkilder, sprinkling m.m - Private boenheter og landbruk		10 000,00	10 300,00	300,00	3,00%		
Plombering eller frakobling av vannledning		2 500,00	2 575,00	75,00	3,00%		
Redusert gebyr		50%	0,5				
Tilkobling av kortvarig vannforsyning (arrangement eller annet inntil 2 uker)		9 200,00	9 476,00	276,00	3,00%		
TIlkobling av vannledning som har vært plombert eller frakoblet		2 300,00	2 369,00	69,00	3,00%		
Tilkoblingsgebyr bolig- og fritidseiendom	Pr. boenhet/ bruksenhet	17 250,00	17 767,50	517,50	3,00%		
Tilkoblingsgebyr for næringseiendommer og andre bygg som ikke er ren bolig/fritidsbolig	Pr. bygg	63 250,00	65 147,50	1 897,50	3,00%		
Tilsynsgebyr sprinkleranlegg		4 200,00	4 326,00	126,00	3,00%		
Tilsynsgebyr vannmåler		750,00	750,00	0,00	0,00%		

Feiing/Boligseksjon

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Feiing av fritidsbolig	Pr. enhet	541,00	649,00	108,00	19,96%		
Feiing for boliger opp til og med fem etg.	Pr. enhet	541,00	649,00	108,00	19,96%		
Ikke lovpålagte oppgaver (fresing, fuglereir, etc)	Pr. time	1 062,50	1 062,50	0,00	0,00%		
Pr. ekstra pipeløp x antall piper	Pr. stk	541,00	649,00	108,00	19,96%		
Særskilte brannobjekt		541,00	649,00	108,00	19,96%		

Forbruksgebyr avløp

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Årsgebyr - Målt/ stipulert forbruk pr. m³	Pr. m³	39,50	40,69	1,19	3,01%	····	

Forbruksgebyr vann

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Årsgebyr - Målt/ stipulert forbruk pr. m³	Pr. m³	24,80	25,54	0,74	2,98%	····	

Renovasjon

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Avfallsgebyr 660 l volumdel		4 415	5 415	1 000	23%	↗	
Avstandstillegg for papirbeholder		106,25	170,00	63,75	60,00%	↗	
Avstandstillegg: 5m - 10m		201,25	322,00	120,75	60,00%	↗	
Avstandstillegg: Tillegg pr. 5m over 5m		201,25	322,00	120,75	60,00%	↗	
Boenhet (eneboliger/tomannsboliger) som etter søknad deler beholder, betaler per boenhet		3 141,25	3 141,25	0,00	0,00%	↘	
Boenhet i borettslag/sameie		3 141,25	3 141,25	0,00	0,00%	↘	
Boenhet i studentsamskipsnad		2 122,50	2 122,50	0,00	0,00%	↘	
Boenheter som inngår i felles løsning med beholderstørrelse minimum 2 m³		3 141,25	3 141,25	0,00	0,00%	↘	
Hytter/sommerboliger		2 122,50	2 684,50	562,00	26,48%	↗	
Pr. abonnement (enebolig, boenhet, andre, med egen beholder) Herav grunnandel kr. 1965 volumandel kr. 2280		4 245,00	4 245,00	0,00	0,00%	↘	
Redusert volumdel		0,00	1 482,00	1 482,00	0,00%	↘	Ny sats

Slamgebyrer

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Kostnad for oppmøte der tømming av anlegg ikke kan gjennomføres		1 000,00	1 000,00	0,00	0,00%	↘	
Tømming av septiktank/slamavskiller/minirenseanlegg inntil 3 m³		3 500,00	4 900,00	1 400,00	40,00%	↗	
Tømming av septiktank/slamavskiller/minirenseanlegg pr. m³ over 3 m³	Pr. m³	1 000,00	1 633,00	633,00	63,30%	↗	
Tømming av tett tank pr. m³	Pr. m³	1 167	1 633	466	40%	↗	Prisen for 2026 er omregnet fra 3m³. til pr. m³

Teknisk

Andre kommunale gebyrer

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Utkjøring av kommunalt skilt og sperremateriell i forbindelse med arrangement - pr. time	Pr. time	687,50	687,50	0,00	0,00%	↘	

Brannberedskap

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Gebyr for unødig brannutrykning - automatisk brannalarmanlegg	Pr. utryknin g	5 000	5 000	0	0%	↘	

Faste båtplasser

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Alle andre plasser (langs land, flytebrygger og Tista)	Pr. breddem eter	2 250	2 250	0	0%	↘	
Bro - overgang, Tista senter, Tista Syd 2	Pr. plass	4 500	4 500	0	0%	↘	
Fast plass Longside	Pr. lengdem eter	1 050	1 050	0	0%	↘	

Gebyr ved gravearbeid

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Behandlingsgebyr for arbeidsvarsling og skiltplaner		2 000	2 000	0	0%	↘	
Behandlingsgebyr for gravesøknad inkl. arbeidsvarslingsplaner		4 500	4 500	0	0%	↘	
Kontrollgebyr	Pr. time	875	875	0	0%	↘	

Leie av gategrunn

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Areal til uteservering	Pr. søknad pr. år	500	500	0	0%	↘	
Areal til uteservering som har skjenkebevilling - 1. april t.o.m. 30 september	Pr. kvm. pr. mnd	57	57	0	0%	↘	

Areal til uteservering som har skjenkebevilling/Leie av gategrunn i sentrum - 1. oktober t.o.m. 31. mars	Pr. kvm. pr. mnd	8	8	0	0%	
Areal til uteservering uten skjenkebevilling - 1. april t.o.m. 30 september	Pr. kvm. pr. mnd	26	26	0	0%	
Areal til uteservering uten skjenkebevilling/Leie av gategrunn utenfor sentrum - 1. oktober t.o.m. 31. mars	Pr. kvm. pr. mnd	5	5	0	0%	
Behandlingsgebyr Arbeidsvarsling og skiltplaner.		2 000	2 000	0	0%	
Benyttelse av avgiftsregulert plass	Pr. plass	0	0	0	0%	Det må gjøres avtale med parkeringskontoret.
Busterudparken - Arrangement	Pr. døgn	3 000	3 000	0	0%	
Container eller stillaser i sentrum	Pr. kvm. pr. dag	8	8	0	0%	
Container eller stillaser utenfor sentrum	Pr. kvm. pr. dag	5	5	0	0%	
Container- eller stillasgebyr		550	550	0	0%	
Fiskebrygga - Arrangement	Pr. døgn	5 000	5 000	0	0%	
Halden Torg - Arrangement	Pr. døgn	10 000	10 000	0	0%	
Kontrollgebyr ved avdekking av mislighold eller manglende avtale		1 500	1 500	0	0%	
Mobile salgsvogner	Pr. kvm. pr. døgn	26	26	0	0%	

Masteleie

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Etableringsavgift masteleie	Pr. stolpe	4 500	4 500	0	0%	↘	
Årsavgift masteleie	Pr. år	300	300	0	0%	↘	

Parkering

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Avgiftsbelagte P-plasser - sone 1, progressiv takst	Pr. time	30,00	32,00	2,00	6,67%	↗	El-bil likestilt med andre typer biler parkering i sone 1, 2 og 3.
Avgiftsbelagte P-plasser - sone 2	Pr. time	32,00	34,00	2,00	6,25%	↗	El-bil likestilt med andre typer biler parkering i sone 1, 2 og 3.
Avgiftsbelagte P-plasser - sone 3	Pr. time	32,00	34,00	2,00	6,25%	↗	El-bil likestilt med andre typer biler parkering i sone 1, 2 og 3.
Avgiftsbelagte P-plasser - sone 3	Pr. døgn	100,00	105,00	5,00	5,00%	↗	El-bil likestilt med andre typer biler parkering i sone 1, 2 og 3.
Boligsone - årskort	Pr. år	2 450	2 450	0	0%	↘	
Frikjøp av parkeringsplass	Pr. plass	124 000	124 000	0	0%	↘	
Parkering El-bil	Forvaltning gate og vei	0	0	0	0%	↘	El-bil likestilt med andre typer biler parkering i sone 1, 2 og 3
Sonekort - sone 1	12 mnd	41 300	41 300	0	0%	↘	
Sonekort - sone 1	6 mnd	21 200	21 200	0	0%	↘	
Sonekort - sone 1	3 mnd	11 100	11 100	0	0%	↘	
Sonekort - sone 2	12 mnd	24 800	24 800	0	0%	↘	
Sonekort - sone 2	6 mnd	12 900	12 900	0	0%	↘	
Sonekort - sone 2	3 mnd	6 950	6 950	0	0%	↘	
Sonekort - sone 3	12 mnd	16 100	16 100	0	0%	↘	
Sonekort - sone 3	6 mnd	8 570	8 570	0	0%	↘	
Sonekort - sone 3	3 mnd	4 800	4 800	0	0%	↘	

Rokke avfallsanlegg, næring

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Asbest og eternitt	Pr. tonn	2 135	2 135	0	0%	↘	
Campingvogn, tilhenger	Pr. tonn	2 515	2 515	0	0%	↘	

Dekk på felg	Pr. stykk	0	0	0	0%	
EE-avfall/hvitevarer	Pr. tonn	0	0	0	0%	
Farlig avfall fra næring	Pr. tonn	8 870	8 870	0	0%	
Impregnert virke	Pr. tonn	2 625	2 625	0	0%	
Jern og metall	Pr. tonn	180	180	0	0%	
Klorparafin vinduer	Pr. tonn	7 140	7 140	0	0%	
Lettere forurensede masser - kl. 1		0	0	0	0%	Pris etter avtale
Lettere forurensede masser - kl. 2		0	0	0	0%	Pris etter avtale
Lettere forurensede masser - kl. 3 og 4		0	0	0	0%	Pris etter avtale
Makulering av papir	Pr. kg.	8	8	0	0%	
Næringsavfall blandet	Pr. tonn	2 450	2 450	0	0%	
Papp/papir/plast/drikkekartong/glass	Pr. tonn	0	0	0	0%	
PCB	Pr. tonn	1 400	1 400	0	0%	
Trevirke	Pr. tonn	1 050	1 050	0	0%	

Vinterlagring av båt

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Vinterlagring på vann - ikke kunder	Pr.plass	8 000	8 000	0	0%		
Vinterlagring på vann - kunder	Pr. plass	4 000	4 000	0	0%		

Teknisk - plan og miljø

Gebyrer for tillatelser etter forurensningsforskriften

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Behandling av søknad om utslipp av bassengvann		4 500	4 680	180	4%		
Behandling av søknad om utslippstilatelse, oljeholdig avløpsvann		8 280	8 280	0	0%		
Behandling av søknad om utslippstillatelse for separate gråvannsanlegg det toalettløsning er avløpsfri		0	4 680	4 680	0%		
Behandling av søknad om utslippstillatelse, separate avløpsanlegg - fom. 15 pe		17 000	17 680	680	4%		
Behandling av søknad om utslippstillatelse, separate avløpsanlegg - inntil 15 pe		8 280	8 611	331	4%		
Behandling av tiltaksplan for graving i forurenset grunn		17 500	18 200	700	4%		
Kontroll av tiltaksplaner for graving i forurenset grunn		4 400	4 576	176	4%		
Prøvetaking og analysekostnader for mindre avløpsanlegg som, i forbindelse med tilsyn, må kontrolleres mer enn 2 ganger.		2 060	2 142	82	4%		

Tilsyn av anlegg, oljeutskiller		4 400	4 400	0	0% ↘	
Tilsynsgebyr spredte avløpssystem		1 030	1 473	443	43% ↗	Gebyr unntatt mva.
Timepris for assistent, forurensningslovverket	Pr. time	750	780	30	4% ↗	
Timepris for feltarbeid	Pr. time	1 400	1 456	56	4% ↗	
Timepris for saksbehandler, forurensningslovverket	Pr. time	1 400	1 456	56	4% ↗	

Helse- og velferdstjenester

Dagsenter

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Transport	Pr. dag	88	91	3	3%	↗	
Transport	Pr. mnd.	407	421	14	3%	↗	

Fysioterapi

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Enkelttime	Pr. time	Fastsatt i forskrift	Fastsatt i forskrift				
Gruppetime	Pr. time	Fastsatt i forskrift	Fastsatt i forskrift				

Godtgjøring

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Omsorgsstønad	Pr. time	170	176	6	4%	↗	
Støttekontakt inkl. utlegg og kjøring	Pr. time	139	144	5	4%	↗	

Hjemmebaserte tjenester

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Abonnement - Inntektsnivå 2G - 3G over 10 timer	Pr. mnd.	3 275	3 390	115	4%	↗	
Abonnement - Inntektsnivå 3G - 4G over 15 timer	Pr. mnd.	6 335	6 557	222	4%	↗	
Abonnement - Inntektsnivå 4G - 5G over 15 timer	Pr. mnd.	9 085	9 403	318	4%	↗	
Abonnement - Inntektsnivå inntil 2G		Fastsatt i forskrift	Fastsatt i forskrift				
Abonnement - Inntektsnivå over 5G over 15 timer	Pr. mnd.	11 897	12 313	416	3%	↗	
Egenbetaling - Inntektsnivå 2G - 3G	Pr. time	328	339	11	3%	↗	
Egenbetaling - Inntektsnivå 3G - 4G	Pr. time	422	437	15	4%	↗	
Egenbetaling - Inntektsnivå 4G - 5G	Pr. time	606	627	21	3%	↗	
Egenbetaling - Inntektsnivå inntil 2G		Fastsatt i forskrift	Fastsatt i forskrift				
Egenbetaling - Inntektsnivå over 5G	Pr. time	793	821	28	4%	↗	
Vask av tøy	Pr. mnd.	366	379	13	4%	↗	

Mat til hjemmeboende

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Dessert levert hjem	Pr. stk.	28	29	1	4%	↗	
Frokost/lunsj/kveldsmat levert hjem	Pr. stk.	41	42	1	2%	····	
Middag normal porsjon levert hjem	Pr. stk.	90	93	3	3%	↗	
Middag stor porsjon levert hjem	Pr. stk.	120	124	4	3%	↗	

Opphold på Halden Helsehus

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Dagopphold - lov om helsetj..	Pr. dag	Fastsatt i forskrift	Fastsatt i forskrift				
Døgn- og trygghetsopphold - sosialtjenesteloven kap. 3.1	Pr. døgn	Fastsatt i forskrift	Fastsatt i forskrift				
Døgnopphold - lov om helsetjenester	Pr. døgn	Fastsatt i forskrift	Fastsatt i forskrift				

Opphold på sykehjem

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Dagopphold - lov om helsetjenester	Pr. dag	Fastsatt i forskrift	Fastsatt i forskrift				
Dagsenter, inkl. frokost, formiddagskaffe og middag - med transport	Pr. dag	355	367	12	3%	↗	
Dagsenter, inkl. frokost, formiddagskaffe og middag - uten transport	Pr. dag	252	261	9	4%	↗	
Maksimal oppholdsbetaling	Pr. døgn	Fastsatt i forskrift	Fastsatt i forskrift				Langtidsopphold - individuell vederlagsberegning/statlig modell
Maksimal oppholdsbetaling	Pr. mnd.	Fastsatt i forskrift	Fastsatt i forskrift				Langtidsopphold - individuell vederlagsberegning/statlig modell

Trygghetsalarm

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Ekstra utstyr etter eget ønske		Egen prisliste	Egen prisliste				
Flytting av alarm	Pr. gang	1 288	1 333	45	3%	↗	
Leie ved inntektsnivå inntil 2G	Pr. mnd.	556	575	19	3%	↗	
Leie ved inntektsnivå over 2G	Pr. mnd.	664	687	23	3%	↗	
Montering inkl. én tilpasning		860	890	30	3%	↗	

Undervisning og oppvekst

Barnehagetjenester

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
100% plass	Pr. mnd.	1 200	1 200	0	0%	↘	
40% plass	Pr. mnd.	600	600	0	0%	↘	
50% plass	Pr. mnd.	696	696	0	0%	↘	
60% plass	Pr. mnd.	840	840	0	0%	↘	
80% plass	Pr. mnd.	1 080	1 080	0	0%	↘	
Tillegg for kost (maksimalt)	Pr. mnd.	405	405	0	0%	↘	

Skolefritidsordningen (SFO)

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
1. til 3. trinn - 100% plass	Pr. mnd.	1 787	1 787	0	0%	↘	Inkluderer fratrekk for 12t gratis SFO.
1. til 3. trinn - 60% plass	Pr. mnd.	366	366	0	0%	↘	Inkluderer fratrekk for 12t gratis SFO.
1. til 3. trinn - ettermiddag	Pr. mnd.	1 097	1 097	0	0%	↘	Inkluderer fratrekk for 12t gratis SFO.
1. til 3. trinn - gratis kjernetid	Pr. mnd.	0	0	0	0%	↘	
1. til 3. trinn - morgen	Pr. mnd.	0	0	0	0%	↘	
4. trinn - 100% plass	Pr. mnd.	3 575	3 575	0	0%	↘	
4. trinn - 60% plass	Pr. mnd.	2 153	2 153	0	0%	↘	
4. trinn - ettermiddag	Pr. mnd.	2 884	2 884	0	0%	↘	
4. trinn - morgen	Pr. mnd.	1 442	1 442	0	0%	↘	
Enkeltdag - 60% plass	Pr. dag	345	345	0	0%	↘	
Enkeltdag - ettermiddagsplass	Pr. dag	242	242	0	0%	↘	
Enkeltdag - gratis kjernetid	Pr. dag	260	260	0	0%	↘	
Enkeltdag - morgenplass	Pr. dag	294	294	0	0%	↘	
Forsinket henting	Pr. påbegynte halvtime	258	258	0	0%	↘	
Kostpenger	Pr. mnd.	253	253	0	0%	↘	

Kultur

Biblioteket

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Bærenett	Pr. stk.	30	30	0	0%	↘	
Erstatning av tapt materiell		0	0	0	0%	↘	
Erstatningskort ved mistet lånekort	Pr. stk.	35	35	0	0%	↘	
Gebyr ved for sen levering - 1. varsel voksen		50	50	0	0%	↘	Ingen gebyr for barn
Gebyr ved for sen levering - 2. varsel voksen		50	50	0	0%	↘	
Gebyr ved for sen levering - 3. varsel		50	50	0	0%	↘	Ingen gebyr for barn
Platpose	Pr. stk.	5	5	0	0%	↘	

Kulturskolen

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Elevavgift	Pr. skoleår	3 600	3 600	0	0%	↘	Gjelder for skoleåret 2026/2027
Elevavgift fordypning	Pr. skoleår	5 500	5 600	100	2%	↘	Gjelder fra 01.08.2027
Flerfags- og søskenmoderasjon		15%	15%				Gjelder for skoleåret 2026/2027
Friplass ved husstandsinntekt under 3G		0	0				
Instrumentleie	Pr. skoleår	500	500	0	0%	↘	Gjelder for skoleåret 2026/2027
Makspris for familier	Pr. skoleår	6 800	7 000	200	3%	····	Gjelder fra 01.08.2027
Materialkostnad visuell kunst og sceneverksted	Pr. skoleår	300	300	0	0%	↘	Gjelder for skoleåret 2026/2027

Leie og bruk av lokaler og idrettsanlegg

Black Box

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Black Box - amatører	Pr. dag	550	550	0	0%	↘	Prisene er veiledende
Black Box - profesjonell	Pr. dag	5 500	5 500	0	0%	↘	Prisene er veiledende

Brygga kultursal

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Amatørleie inkl. inhouse utstyr og bemanning max 12,5 t	Pr. dag	19 500	19 500	0	0%	↘	Prisene er veiledende
Flygel Bösendorfer (stemming)		3 500	3 500	0	0%	↘	Prisene er veiledende
Proffleie inkl. inhouse utstyr og bemanning max 12,5 t	Pr. dag	40 000	42 000	2 000	5%	↗	Prisene er veiledende
Prosent av billettsalg - amatør		13%	13%				
Prosent av billettsalg - proffleie		15%	15%				
Timeleie	Pr. time	3 750	3 750	0	0%	↘	Prisene er veiledende

Idrettshaller

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Arrangementer - pr. time - helg	Pr. time	730	730	0	0%	↘	
Barn/ungdom under 18 år		0	0	0	0%	↘	
Leie pr. time (Remmen, Hjortsberg, Risum og Porsnes)	Pr. time	385	385	0	0%	↘	

Remmen Svømmehall

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Enkeltbad - barn (t.o.m. 15 år)	Pr. gang	50	50	0	0%	↘	
Enkeltbad - student, pensjonist, trygdet	Pr. gang	70	75	5	7%	↗	
Enkeltbad - voksen	Pr. gang	85	90	5	6%	↗	
Klippekort - barn (t.o.m. 15 år)	12 klipp	450	450	0	0%	↘	
Klippekort - student, pensjonist, trygdet	12 klipp	700	700	0	0%	↘	
Klippekort - voksen	12 klipp	800	800	0	0%	↘	
Leie av basseng - helg	Pr. time	550	600	50	9%	↗	
Leie av basseng - ukedag	Pr. time	350	375	25	7%	↗	

Kirkelig Fellesråd

Priser foreslått av Kirkelig fellesråd i henhold til gravferdsloven §21

Kirker og kirkegårder

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Festeavgift kistegrav 5 år	Pr. gravnummer	1 800	1 900	100	6%	↗	
Festeavgift urnegrav 5 år	Pr. gravnummer	1 800	1 900	100	6%	↗	
Kremasjonsavgift - innenbysbeboere		3 300	3 500	200	6%	↗	
Kremasjonsavgift - utenbysbeboere		8 000	8 400	400	5%	↗	
Leie av kapell/kirke ved begravelse		1 600	1 700	100	6%	↗	
Leie av kapell/kirke ved begravelse - ikke medlem av Den Norske Kirke		3 200	3 400	200	6%	↗	
Leie av kapell/kirke ved begravelse - utenbysbeboere		3 200	3 400	200	6%	↗	
Navnet minnelund		16 800	17 700	900	5%	↗	

Bevillinger

Salg

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Alkoholholdig drikk - gruppe 1		Fastsatt i forskrift	Fastsatt i forskrift				
Alkoholholdig drikk - gruppe 2		Fastsatt i forskrift	Fastsatt i forskrift				
Minstegebyr salgsbevilling		Fastsatt i forskrift	Fastsatt i forskrift				

Skjenking

Gebyr	Enhet	Sats 2026	Sats 2027	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Alkoholholdig drikk - gruppe 1		Fastsatt i forskrift	Fastsatt i forskrift				
Alkoholholdig drikk - gruppe 2		Fastsatt i forskrift	Fastsatt i forskrift				
Alkoholholdig drikk - gruppe 3		Fastsatt i forskrift	Fastsatt i forskrift				
Minstebeløp skjenkebevilling		Fastsatt i forskrift	Fastsatt i forskrift				
Skjenkebevilling enkeltanledning		Fastsatt i forskrift	Fastsatt i forskrift				

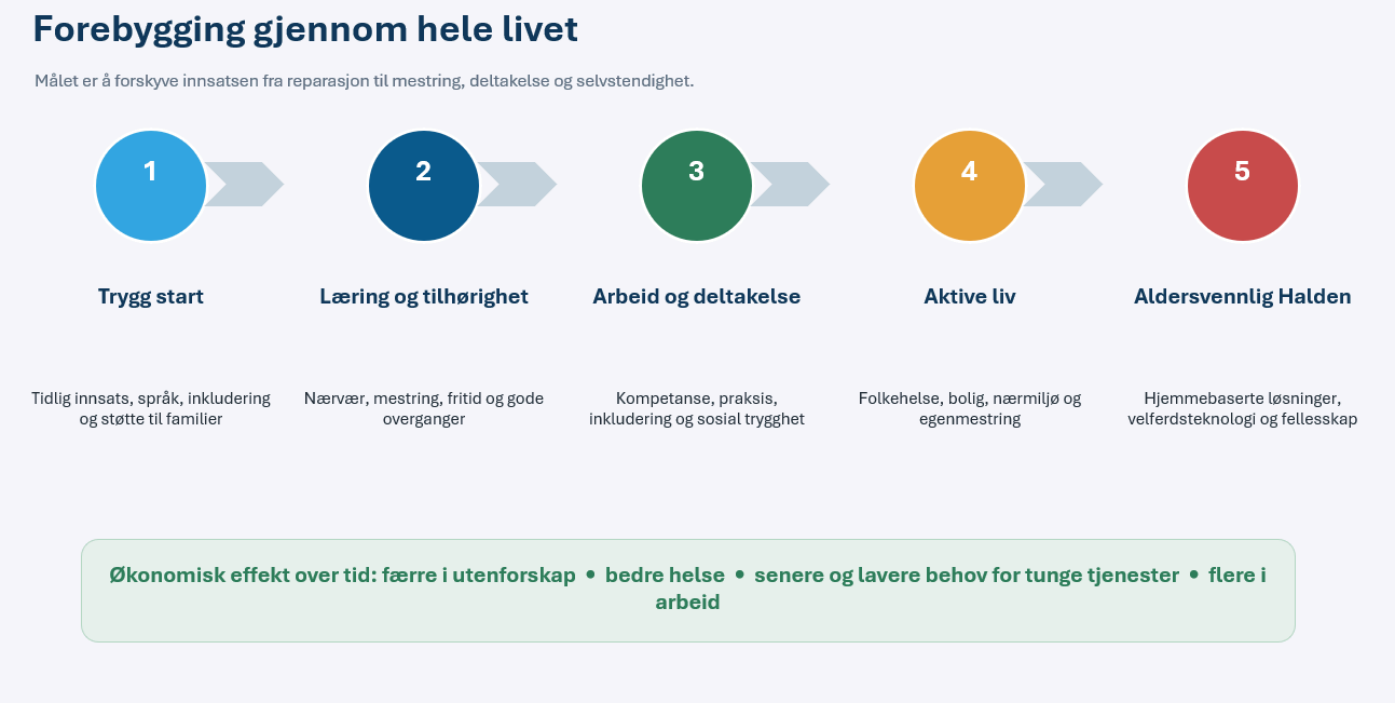
Satsingsområder

Forebygging gjennom hele livet

Beskrivelse av satsingsområdet

Halden kommune skal styrke den forebyggende innsatsen gjennom hele livsløpet. Målet er å forskyve innsatsen fra reparasjon til mestring, deltakelse og selvstendighet. Tidlig og samordnet innsats skal bidra til bedre helse, mindre sosial ulikhet og færre innbyggere i utenforskap.

Arbeidet organiseres rundt fem sammenhengende innsatsområder: trygg start, læring og tilhørighet, arbeid og deltakelse, aktive liv og et aldersvennlig Halden. Innsatsen skal ta utgangspunkt i innbyggernes ressurser og behov og utvikles i samarbeid mellom kommunen, frivilligheten, arbeidslivet og lokalsamfunnet.

1. Trygg start

En trygg start legger grunnlaget for helse, utvikling og mestring senere i livet. Halden kommune vil prioritere tidlig innsats, språkutvikling, inkludering og støtte til familier. Satsingen på barnets 1000 første dager videreføres, med oppmerksomhet på tilbudene til gravide og småbarnsforeldre og på tidlig identifisering av behov.

Tilgang til helsetjenester, god ernæring, trygge omsorgsmiljøer og gode barnehagetilbud skal bidra til at alle barn får best mulige forutsetninger, uavhengig av bakgrunn. Samordnet støtte til familier skal forebygge at utfordringer utvikler seg og redusere behovet for mer omfattende tjenester senere.

Forskning viser at de første 1000 dagene i et barns liv er avgjørende for deres fremtidige helse og utvikling. I budsjett- og økonomiplanperioden vil vi fokusere på tilbudene til gravide og småbarnsforeldre, samt sikre at barn får tilgang til helsetjenester, ernæring og tidlig barndomsutdanning. Dette vil ikke bare forbedre barnas livskvalitet, men også bidra til å redusere sosial ulikhet ved å gi alle barn, uavhengig av bakgrunn, de beste mulighetene for en sunn og trygg oppvekst.

2. Læring og tilhørighet

Barn og unge skal oppleve nærvær, mestring, tilhørighet og gode overganger mellom barnehage, skole, videre utdanning og fritid. Kommunen vil arbeide for inkluderende læringsmiljøer og tidlig oppfølging ved fravær eller risiko for utenforskap.

Deltakelse i idrett, kultur og andre fritidsaktiviteter er viktig for sosial tilhørighet og god psykisk helse. Samarbeidet med frivillige organisasjoner, idretten og kulturlivet skal bidra til at økonomi og sosial bakgrunn ikke blir barrierer for deltakelse.

3. Arbeid og deltakelse

Arbeid og meningsfull aktivitet gir økonomisk og sosial trygghet. Halden kommune vil legge vekt på kompetanse, praksis, inkludering og tett samarbeid med arbeidslivet. Målet er at flere skal få brukt ressursene sine og delta i arbeids- og samfunnslivet.

Oppfølgingen skal være helhetlig og tilpasset den enkeltes situasjon. Gode overganger fra utdanning til arbeid, muligheter for kvalifisering og inkluderende arenaer skal redusere risikoen for langvarig utenforskap.

4. Aktive liv

Gode nærmiljøer, trygge boliger og muligheter for aktivitet er grunnleggende for folkehelse og egenmestring. Halden kommune viderefører målet om et trygt hjem som en sentral del av det forebyggende arbeidet. Boligpolitikken skal bidra til stabile boforhold, sosial inkludering og et mangfold av boliger som møter ulike behov gjennom livet.

Kommunen vil prioritere personer som er eller står i fare for å bli bostedsløse, barnefamilier og personer med nedsatt funksjonsevne. Innsatsen skal omfatte forebygging av bostedsløshet, bedre sammenheng mellom bolig- og velferdstjenester og økte muligheter for å eie eller leie en trygg bolig.

Innbyggerne skal ha tilgang til møteplasser og aktiviteter som fremmer fysisk og psykisk helse. Støtte til idrett, kultur, frivillighet og lokale områdesatsinger skal styrke fellesskapet og gjøre det enklere å leve aktive og selvstendige liv.

Aktiv deltakelse i fritidsaktiviteter, kultur og samfunnsliv er viktig for å bygge sosiale nettverk og fremme mental helse. I økonomiplanen vil vi fortsette å investere i aktiviteter som er tilgjengelige for alle, uavhengig av økonomisk bakgrunn. Dette inkluderer støtte til idrettslag, kulturtilbud og frivillige organisasjoner som arbeider for å inkludere alle innbyggere. Ved å fremme deltakelse i aktiviteter, kan vi bidra til å redusere utenforskap og styrke fellesskapet i Halden.

Gjennom disse satsingsområdene tar Halden kommune et helhetlig grep for å sikre at alle innbyggere har tilgang til et trygt hjem, gode oppvekstsvilkår og muligheter for deltakelse i samfunnet. Ved å fokusere på folkehelse, redusere sosial ulikhet og hindre utenforskap, bygger vi en sterkere og mer inkluderende kommune for fremtiden.

Halden kommune har de siste årene gitt støtte til Halden Idrettsråd, Halden Kulturråd og tilskudd til områdeløftet. Bidragene har snudd en negativ trenden som var under pandemien . Dette vil vi fortsette med i planperioden.

5. Aldersvennlig Halden

Halden skal være et aldersvennlig samfunn der eldre kan leve trygt, aktivt og selvstendig. Kommunen vil utvikle hjemmebaserte løsninger, velferdsteknologi, egnede boliger og inkluderende møteplasser som støtter egenmestring og deltakelse.

Tidlig planlegging, tilgjengelige nærmiljøer og samarbeid med pårørende og frivilligheten skal bidra til at flere kan bo hjemme lenger. Slik kan behovet for omfattende tjenester utsettes eller reduseres, samtidig som trygghet og livskvalitet ivaretas.

Halden kommune viderefører "et trygt hjem" som et sentralt satsingspunkt i økonomiplan 2027-2030. Dette er i tråd med den nasjonale strategien for den sosiale boligpolitikken (2021-2024), som har som mål å sikre at alle innbyggere har tilgang til trygge og gode boforhold.

Gode boforhold er selve kjernen i målet om en bedre folkehelse. Boligen er ikke bare et fysisk sted å bo; den er en grunnleggende del av velferd og trygghet for innbyggerne. Et trygt hjem gir stabilitet, mulighet for utvikling, og en følelse av tilhørighet. Halden kommune anerkjenner at tilgang til trygge boforhold er essensielt for å fremme sosial inkludering, livskvalitet og ikke minst; redusere sosial ulikhet og dermed også utenforskap.

I tråd med den nasjonale strategien har Halden kommune flere målsettinger for å realisere "et trygt hjem".

- Vi skal fortsette å jobbe med målsettingene om å øke muligheten for innbyggere til å eie sin egen bolig. Dette kan gi økonomisk trygghet og stabilitet, noe som er spesielt viktig for familier og enkeltpersoner som ønsker å investere i fremtiden.

- Kommunen fortsetter å fokusere på å sikre at leiemarkedet tilbyr trygge og stabile boliger for de som ikke ønsker eller har mulighet til å eie.
- Sosial bærekraft er en viktig del av satsingen. Halden kommune vil jobbe videre med å integrere prinsipper for sosial bærekraft i boligpolitikken for å redusere ulikhet og fattigdom. Dette innebærer å skape et boligmarked som er tilgjengelig for alle, uavhengig av økonomisk situasjon.

Forventede effekter

En sammenhengende forebyggende innsats gjennom hele livet skal over tid bidra til færre i utenforskap, bedre helse, flere i arbeid og senere og lavere behov for omfattende tjenester. Ressursene skal i større grad brukes tidlig og på tvers av tjenesteområder, slik at innbyggerne får støtte før utfordringene blir store.

Halden kommune jobber for at alle innbyggere har tilgang til et trygt og stabilt hjem. Dette er ikke bare en grunnleggende menneskerettighet, men også en forutsetning for god folkehelse, sosial inkludering og et bærekraftig samfunn. I planperioden vil vi fortsette å jobbe videre med å redusere sosial ulikhet og hindre utenforskap. Dette gjør vi blant annet ved å jobbe med å oppnå tilfredsstillende boforhold og ha fokus på barnets 1000 første dager.

Folkehelse

Beskrivelse av satsingsområdet

Folkehelsen, og fokus på den, er viktig for Halden kommune. Folkehelse er definert som befolkningens helsetilstand og hvordan helse fordeler seg i en befolkning. Begrepet tar også opp i seg økonomiske, fysiske, psykiske og miljømessige forhold som påvirker helsetilstanden. Folkehelse handler kort sagt om hvordan det står til i Haldens befolkning.

Folkehelseprofilen for Halden kommune gir en omfattende oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de faktorene som påvirker. Profilen er utarbeidet av Folkehelseinstituttet og baserer seg på statistikk fra Kommunehelsa statistikkbank. I tillegg er det hentet kunnskapsgrunnlag fra kommunenes egne tjenester.

Nøkkeltall viser at Halden kommune har en høyere andel unge eldre, en høyere andel som bor i husholdninger med vedvarende lav inntekt, og en lavere andel som bor i husholdninger med høy gjeld sammenlignet med landsgjennomsnittet. Andelen 17-åringer som trener sjeldnere enn ukentlig er også høyere enn landsgjennomsnittet.

I tabellen under er det vist noen utvalgte nøkkeltall fra folkehelsesbarometeret for Halden, sammenlignet med Østfold og Norge. Se også Helsedirektoratets Folkehelseprofil 2026 - Halden for mer informasjon:

Indikatorer	Halden	Østfold	Norge
Andel barn (0-17år)	18,6 %	19,3 %	19,8 %
Andel unge eldre (65-79 år)	16,7 %	15,8 %	14,1 %
Andel over 80 år	5,5 %	5,2 %	4,8 %
Andel personer som bor alene (75 år+)	42,7 %	40,9 %	41,3 %
Andel med videregående eller høyere utdanning (30-39 år)	76,8 %	75,3 %	82,1 %
Andel med vedvarende lavinntekt (alle aldre)	12,1 %	11,6 %	9,7 %

Andel med høy gjeld. samlet gjeld på over tre ganger samlet inntekt for husholdningen (før skatt).	14,5 %	17,7 %	19,1 %
Andel unge som står utenfor arbeid, utdanning eller opplæring (15-29 år).	12,7 %	12,0 %	9,9 %
Andel som trener sjeldnere enn ukentlig (17 år).	31 %	29 %	29 %
Forventet levealder (menn)	79,7 år	80,1 år	80,7 år
Forventet levealder (kvinner)	83,7 år	83,6 år	84,2 år

Når vi satser på folkehelse, betyr det at vi arbeider med å påvirke faktorer som fremmer befolkningens helse og trivsel, forebygger sykdommer og forlenge liv, samt utjevner sosiale ulikheter i helse. Gode oppvekstsvilkår, fritidsaktiviteter, mestring og tilhørighet er eksempler på faktorer som påvirker helsen fra tidlig alder. Utenforskap er utfordrende, og tidlig innsats mot barn og unge er fortsatt viktig. Fra helsestasjon, til barnehager og senere skolen jobbes det med å gi barna i Halden gode forutsetninger for å leve gode liv. Idrettshallene på Os og andre målrettede aktiviteter spiller en viktig rolle i å legge til rette for fritidsaktiviteter og tilhørighet.

Arbeidet med folkehelse er forankret i samfunnsplanen og videre i handlingsplanen for områdesatsingen, kommunedelplan for idrett og friluftsliv og frivillighetsplan. Godt samarbeid og støtte fra frivillig sektor i Halden er viktig for tettere samarbeid mellom offentlig, privat og frivillig sektor for å fortsatt opprettholde og videreutvikle en sterk frivillighet som har stor betydning for befolkningens folkehelse. Vi støtter aktiviteter og arenaer for å få folk i alle aldre til å treffes og finne mening, ved å øke attraktiviteten ved å bo i Halden sentrum så vel som friluftsaktiviteter.

Digital utvikling og transformasjon

Beskrivelse av satsingsområdet

For å opprettholde og videreutvikle gode tjenester i en periode med økende behov og knappere ressurser, må Halden kommune endre måten vi arbeider på. Digital utvikling og transformasjon er derfor et satsingsområde i økonomiplanen for 2027–2030 og skal bidra til mer effektive, bærekraftige og tilgjengelige tjenester.

Digital transformasjon handler ikke først og fremst om teknologi, men om mennesker, organisasjon og kultur. Erfaring viser at 90–95 % av arbeidet dreier seg om kompetanse, endringsledelse, nye tjenestekonsepter og samarbeid – og bare 5–10 % om selve teknologien. For å lykkes må Halden kommune både styrke den digitale kompetansen, øke endringsevnen og sikre tilstrekkelig kapasitet til å gjennomføre nødvendige omstillinger.

Digitaliseringsarbeidet skal bidra til:

- Mer effektive og bærekraftige tjenester
- Bedre brukeropplevelser for innbyggere og næringsliv
- Bedre arbeidsprosesser og støtte for medarbeidere
- Bedre styringsinformasjon og beslutningsgrunnlag for ledere
- Videreføre samarbeidet med DigiViken, KS, KS Digital, nasjonale direktorater og lokale aktører (IFE, HIOF, SIN).

Digital transformasjon er beskrevet i «Strategi for digital transformasjon 2026–2030».

Tiltakene skal prioriteres ut fra dokumentert nytte for innbyggere, medarbeidere og kommunens samlede ressursbruk. Gevinster, kostnader, risiko og behov for organisatoriske endringer skal vurderes samlet, og gjennomføringen skal følges opp med tydelige mål, ansvar og rapportering i økonomiplanperioden.

Sikkerhet

Sikkerhet er en forutsetning for tillit til kommunens tjenester. Halden kommune utsettes daglig for digitale angrep av ulik art, og angrepene blir stadig mer avanserte. Samtidig blir kommunens tjenester og infrastruktur stadig mer avhengige av digitale løsninger.

I økonomiplanperioden prioriteres:

- Styrking av digital sikkerhet i tråd med nytt regelverk (digitalsikkerhetsloven, NIS-direktiv m.m.)
- Videreutvikling av tekniske sikkerhetstiltak, overvåking og beredskap
- Arbeid med bevisstgjøring og kompetanseheving hos ansatte
- Sikring av kritisk infrastruktur og systemer for å redusere risikoen for alvorlige hendelser

Informasjon, kommunikasjon og tilgjengelighet

Halden kommune har et ansvar for å gi innbyggerne god, forståelig og tilgjengelig informasjon. Digitale kanaler er hovedbærere av informasjon, og det stilles stadig høyere krav til både kvalitet og universell utforming.

I økonomiplanperioden skal Halden kommune:

- Videreutvikle kommunens nettsider som hovedkanal for informasjon, med fokus på kvalitet, oppdatert innhold og universell utforming
- Bruke aktivt digitale kanaler for å nå ulike målgrupper med relevant informasjon
- Videreføre og videreutvikle arbeidet mot digitalt utenforskap, blant annet gjennom samarbeid med aktører som Seniornett og andre frivillige miljøer
- Videreutvikle digitale skjema- og selvbetjeningsløsninger som forenkler søknadsprosesser for både innbyggere og forvaltning

Målet er at innbyggerne skal få den informasjonen de trenger, når de trenger den, og at digitale løsninger skal oppleves som enkle og tilgjengelige. Viktig blir også å ivareta innbyggere som er i det digitale utenforskapet.

Kompetanse og kultur

For å lykkes med digital transformasjon (omstilling) må både ledere og medarbeidere ha nødvendig kompetanse og en kultur som støtter endring og forbedring.

Den nasjonale digitaliseringsstrategien peker på kompetanse som en av de viktigste forutsetningene for å lykkes.

I økonomiplanperioden vil Halden kommune:

- Styrke digital kompetanse på alle nivåer i organisasjonen
- Gjennomføre systematisk opplæring i digital transformasjon for ledere
- Tilby grunnleggende og videregående digital opplæring for medarbeidere
- Utvikle en kultur for innovasjon, læring og kontinuerlig forbedring, der medarbeidere involveres aktivt i utviklings- og endringsprosesser

Kompetanse «i linja» skal prioriteres, slik at tjenestene selv i større grad kan identifisere, utvikle og ta i bruk digitale løsninger som gir verdi.

Effektive og bærekraftige tjenester

Bærekraftige tjenester i Halden kommune betyr at vi utvikler og drifter tjenester som vi faktisk klarer å opprettholde med god kvalitet over tid, selv om behovene øker og ressursene blir knappere. Det handler om å organisere tjenestene og ta i bruk teknologi på en måte som:

- Gjør at vi kan levere nødvendige tjenester også i framtiden, med færre ansatte og strammere økonomi
- Sikrer at ressursene brukes der de gir størst effekt for innbyggerne

- Frigjør tid fra rutineoppgaver til oppgaver som krever menneskelig kompetanse og nærvær
- Gjør tjenestene fleksible og tilpasningsdyktige når behov, teknologi og rammebetingelser endrer seg
- Gir innbyggerne trygge, tilgjengelige og nyttige tjenester – ikke bare i dag, men også på lengre sikt

Ved å forenkle prosesser, ta i bruk automatisering og kunstig intelligens der det er hensiktsmessig, og bygge kompetanse og endringsevne i organisasjonen, kan kommunen ta i bruk tjenestemodeller som er faglig, økonomisk og bemanningsmessig bærekraftige.

Automatisering og kunstig intelligens

Automatisering og kunstig intelligens (KI) vil være sentrale verktøy i kommunens videre utvikling. Halden kommune har allerede tatt i bruk KI som språkassistent og robotisert prosessautomatisering (RPA) i sak- og arkivsystemet som har overtatt rutinepregede oppgaver.

I økonomiplanperioden skal kommunen:

- Identifisere og prioritere flere prosesser som kan automatiseres med RPA og andre verktøy
- Videreutvikle bruken av KI i saksbehandling, veiledning, beslutningsstøtte, intern støtte, dataanalyse og ressursplanlegging
- Sikre at all bruk av KI skjer på en trygg, etisk og regelverksetterlevende måte

Automatisering og KI skal bidra til å frigjøre tid fra rutineoppgaver til mer brukerrettet arbeid, og til å gjøre tjenestene mer treffsikre og bærekraftige.

Oppsummering

Gjennom satsing på digital utvikling og transformasjon i økonomiplanperioden 2027–2030 legger Halden kommune grunnlaget for en mer effektiv, trygg, inkluderende og fremtidsrettet tjenesteproduksjon. Dette er en nødvendig forutsetning for å møte fremtidens utfordringer og samtidig gi innbyggerne gode tjenester. Satsningen krever et tett samarbeid mellom de ulike kommunalområdene, da innsparingspotensialet finnes der, og må ses i sammen kostnadsinnsatsen totalt for kommunen.

Attraktivitet

Beskrivelse av satsingsområdet

Halden kommune skal være en attraktiv kommune for etablering og utvikling av næringsvirksomhet. Kommunen skal videreutvikle samarbeidet med næringslivet gjennom målrettet veiledning, gode møteplasser og tilrettelegging for attraktive næringsarealer. Arbeidet skal styrke eksisterende bedrifter, bidra til flere virksomhetsetableringer og støtte målet om minst 500 nye arbeidsplasser.

Kommunen skal samarbeide med næringslivsaktører om arenaer som kobler virksomhetenes behov for arbeidskraft med aktuelle arbeidssøkere. Et eksempel på gjennomført arbeid er etableringen av et felles næringslivssamarbeid i Søndre Østfold IPR. Det skal også legges særlig vekt på å forberede lokalt næringsliv på kommende oppdrag innen dekommisjonering. Aktivitet knyttet til Haldens kjernekraftmiljø og økt beredskap kan gi grunnlag for nye arbeidsplasser og videre kompetanseutvikling.

De næringsrettede hovedområdene i handlingsplanen er:

- Styrke eksisterende bedrifter og tiltrekke nye virksomheter
- Stimulere til nyskaping gjennom samarbeid

Befolkningsutviklingen, med flere eldre og færre unge, forsterker behovet for å gjøre Halden attraktiv som bosted. Kommunen skal legge til rette for tilstrekkelige og attraktive boligtomter, slik at flere kan bosette seg og bli boende i Halden. I samarbeid med NAV, kommunens oppvekst- og undervisningssektor og relevante aktører skal kommunen videreutvikle arenaer som gir innbyggerne bedre muligheter til å delta i arbeidslivet og tilegne seg kompetanse som møter fremtidens behov.

Heltid, arbeidstidsordninger og fleksibilitet

Beskrivelse av satsingsområdet

Bærekraftig og robuste bemanningsløsninger

Helse og omsorgsdepartementet la frem *Helsepersonellplan 2040* for å møte en ventet mangel på årsverk i helse- og omsorgstjenestene mot 2040. Planen inneholder over 150 tiltak som fordeler seg på både å øke tilgangen på helsepersonell og redusere behovet gjennom nye arbeidsformer, teknologi, bedre organisering m.m. Sammen med Helsepersonellkommisjonens utredning *Tid for handling* danner dette et viktig nasjonalt bakteppe for kommunens arbeid.

Kommunens satsing på bærekraftige og robuste bemanningsløsninger er en lokal oppfølging av disse føringene, med særlig vekt på helse- og mestringsområdet. Målet er å sikre tilstrekkelig og riktig kompetanse, redusere sårbarhet i tjenestene og legge til rette for heltid, kvalitet og pasientsikkerhet innenfor økonomisk bærekraftige rammer.

Arbeidet vil fortsette i 2027 og gjennom hele planperioden, og omfatter blant annet:

- Videreutvikling av en heltidskultur, med mål om færre deltidsstillinger og mer forutsigbarhet for både ansatte og tjenestemottakere.
- Innføring av årsturnus der dette ikke er gjennomført, samt videreutvikle årsturnus som verktøy for å sikre bedre planlegging, kontinuitet og mer effektiv ressursutnyttelse.
- Intensivering av arbeidet med «arbeid på tvers», slik at kompetanse kan brukes mer fleksibelt på tvers av enheter og tjenester.
- Innføring og videreutvikling av velfungerende ressurspooler for å redusere bruk av vikarer og sikre stabilitet i tjenestene.
- Fortsatt arbeid med å organisere kompetanse i tverrfaglige team, for å styrke kvalitet og samhandling.
- Videre konvertering av variabel lønn til fast lønn, for å redusere uforutsigbare kostnader og bidra til mer stabile bemanningsløsninger.
- Videre implementering og bruk av kunstig intelligens (KI) og digitale verktøy for bemanningsplanlegging, for å gi bedre styringsinformasjon, mer treffsikker bemanning og enklere turnusarbeid for ledere.

Arbeidet med bemanning henger tett sammen med det generelle endrings- og omstillingsarbeidet i kommunesektoren. Kommunen vil arbeide systematisk for å hente ut gevinster av tiltakene, arbeide mot å få til økt fleksibilitet i bruk av ressurser, bedre utnyttelse av kompetanse og mer effektiv organisering av tjenestene.

Heltid

Ambisjonen vedtatt i budsjett 2026 var 60 % for kommunen som helhet, og 40 % i helse og mestring. Heltidandelen i kommunen som helhet pr. utgangen av oktober 2026 er 57,88 %. I helse og mestring er andelen 42,48 %. En god heltidskultur defineres ved 70% heltid eller mer for kommunen som helhet.

Arbeidet med å få flere ansatte i heltidsstilling vil fortsette i 2027. Ambisjonen er å øke heltidsandelen i kommunen til 62 % i 2027, primært innenfor helse og mestring og ansatte i turnus. En slik økning vil innebære at om lag 97 deltidsansatte får hel stilling (regnet ut fra 57,88 % heltidsansatte i kommunen per utgang oktober 2026), forutsatt at antall deltidsstillinger

reduseres tilsvarende. Det vil si at endring til hele stillinger for disse ansatte ikke kan medføre et behov for flere helg stillinger for å dekke kommunens bemanningsbehov.

Kommunens tjenesteområder

Fellesområder

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2025	2026	2026	2027	2028	2029	2030
Driftsutgifter							
Lønn	0	0	45	3	3	3	3
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	0	-150	-150	-258	-258	-258	-258
Overføringsutgifter	5	0	0	0	0	0	0
Finansutgifter	400 598	426 594	384 400	394 291	391 387	447 433	484 863
Sum Driftsutgifter	400 603	426 444	384 295	394 036	391 132	447 178	484 608
Driftsinntekter							
Refusjoner	-5	0	0	0	0	0	0
Overføringsinntekter	-2 526 124	-2 638 652	-2 646 252	-2 747 847	-2 765 847	-2 784 623	-2 805 329
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-90 161	-112 010	-116 510	-156 200	-121 811	-130 870	-122 155
Sum Driftsinntekter	-2 616 291	-2 750 662	-2 762 762	-2 904 047	-2 887 658	-2 915 493	-2 927 484
Sum	**-2 215 687**	**-2 324 218**	**-2 378 467**	**-2 510 011**	**-2 496 526**	**-2 468 315**	**-2 442 876**

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
Beskrivelse tiltak	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Vedtatt budsjett	-150	-150	-150	-150
Sum Budsjettendring i år	*3*	*3*	*3*	*3*
Sum Lønns- og prisvekst	*248*	*248*	*248*	*248*
Konsekvensjustert budsjett	251	251	251	251
Konsekvensjustert ramme	101	101	101	101
Sum Budsjettallokering	*-101*	*-101*	*-101*	*-101*
Nye tiltak og realendringer budsjett	-101	-101	-101	-101
Ramme 2027-2030	0	0	0	0

Sentraladministrasjon

Driftsbudsjettet 2027

NAV

NAV Halden-Aremark prioriterer høyt arbeid med inkludering og oppfølging mot arbeidslivet. Våre prioriterte målgrupper er unge under 30 år, innvandrere i landgruppe 3, personer med nedsatt arbeidsevne, sykmeldte og familier med barn.

Enheten har et særskilt fokus på barn og unge som lever i vedvarende lavinntekt generelt, og spesielt i familier som mottar økonomisk sosialhjelp som hovedinntekt over tid. Arbeidet med barn og unge sees i sammenheng med å nå målene i kommunens reviderte oppvekstplan. Enheten samarbeider tett med andre enheter for å levere samordnede tjenester til barn, unge og deres familier. Det jobbes også aktivt med å oppfylle den nasjonale ungdomsgarantien i oppfølgingsarbeid. I samarbeid med kommunen deltar vi i rekrutteringsprogrammet som skal sikre varig overgang til arbeid i helse for deltagerne i programmet.

Enheten opplever 14% økning i antall søknader om sosialhjelp hittil i år, sammenliknet med samme periode i fjor. Innføring av egne strømvedtak fra mars 2026 har bidratt til 30-50 ekstra saker per uke. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har økt fra 17,4 til 20,4 dager.

Prioritert innsats mot internt sykefravær i enheten har gitt positive resultater. Sykefraværet er redusert fra 23,8% til 19,1% for kommunalt ansatte (16,8%-11% totalt) per 2. kvartal.

Utfordringsbildet er langsiktig. Kommunen har høy andel langtidsledige, over landsgjennomsnittet og regionalt nivå, lavt utdanningsnivå og en arbeidskraftreserve som ikke matcher markedets behov. Det er en stor og økende andel unge arbeidssøkere og langtidsledige som krever ekstra innsats for kvalifisering og arbeidstrening.

Det forutsetter langsiktig og tidlig felles innsats mellom tjenestene i kommunen for å få til en positiv utvikling.

Våre prioriteringer/satsninger for 2027

Prioriterte brukergrupper vil også i 2027 være unge under 30 år, innvandrere i landgruppe 3, personer med nedsatt arbeidsevne, sykmeldte og familier med barn.

Effektivisering av saksbehandlingsprosesser og økt bruk av KI skal frigjøre tid til økt arbeidsretting av oppfølgingsarbeidet og mulighet for at veiledere kan følge opp innbyggere tettere i overgang til arbeid.

Enda mer samlet og helhetlig samarbeid med andre enheter i kommunen, frivillighet og andre samarbeidspartnere er en prioritert satsning i arbeidet med tidlig innsats og hjelp til barnefamilier.

Mål og utfordringer som kan oppstå underveis

Det interne sykefraværet er fortsatt høyt. Nærværsarbeid vil derfor være høyest prioritert for at enheten kan levere oppgavene sine på en god måte. Utviklingen i arbeidsmarkedet og krisesituasjoner i verden er faktorer som vil kunne påvirke utfordringsbildet.

Enheten er i en prosess med å skaffe nye lokaler. I byggeperioden vil Nav kontoret måtte flytte i midlertidige lokaler. Prosesser rundt dette vil påvirke ressurssituasjonen. Best mulig planlegging og bruk av støttepersoner fra Nav regionskontor og administrasjonen i kommunen skal avlaste i eiendoms- og flytteprosessen, og sikre nok ressurser for tjenesten.

Slik skal vi jobbe

For å ha mulighet til kraftfull innsats for økt arbeidsdeltakelse er det nødvendig å prioritere blant de prioriterte brukergruppene. Dette skal det jobbes med i felleskap med de andre kommunene i Nav i Øst-Viken. Blant de prioriterte gruppene vil ungdom uansett ha høyest prioritet. Det er viktig for enheten å levere på ungdomsgarantien.

Internkontrollen har avdekket forbedringsområder, spesielt knyttet til kartlegging av barns situasjon. Faglig utviklingsarbeid på det området vil bli prioritert.

Enheten skal jobbe for å effektivisere saksbehandlingsprosesser gjennom forenkling av rutiner og strukturer, og bruk av KI. Det vurderes anskaffelse av nytt saksbehandlingssystem.

Innsparing av bidrag på 5 mill. (ca. 5%) gjennom:

- Økt kvalitet i styringsinformasjon
- Prioritering av oppfølgingsressurser til brukergrupper etter behovsomfang og -varighet for økonomisk støtte
- Effektivisering av saksbehandlingsprosesser

Kultur

Kulturenheten skal i 2027 bidra til å realisere målsettingene i kommunedelplan for kultur gjennom å styrke tilgjengeligheten til kunst- og kulturopplevelser, legge til rette for deltakelse og frivillighet, samt videreutvikle kulturens rolle som drivkraft for attraktivitet, sysselsetting og verdiskaping i Halden. Arbeidet skal gjennomføres innenfor vedtatte økonomiske rammer og med vekt på effektiv ressursutnyttelse.

Prioriterte oppgaver i 2027:

- Følge opp handlingsplanen for kommunedelplan kultur og gjennomføre prioriterte tiltak innenfor innsatsområdene «Et mangfoldig kulturliv for alle», «Verdiskaping gjennom kunst og kultur» og «Kulturarena Halden». Handlingsplanen behandles sent høsten 2027.
- Enheten har ansatt ny rådgiver med ansvar for kommunens arrangementsstrategi, og det er en prioritet å øke momentet og resultatene som denne legger opp til.
- Videreutvikle kommunens kulturarenaer og møteplasser, herunder Brygga kultursal, biblioteket, kulturskolen, Ungdomshuset , Rockehuset og Nexans Arena Halden, og øke antallet publikumsmøter videre.
- Styrke deltakelse og aktivitet blant barn og unge gjennom kulturskole, fritidstilbud og samarbeid med frivillig og privat sektor.
- Bidra til god samhandling mellom kommunen, kulturinstitusjoner, frivillige organisasjoner og det profesjonelle kunst- og kulturfeltet.

Sentraladministrasjonen

(Økonomi, HR, Digital utvikling, IT, kommunikasjon og sekretariat, Samfunn, Kommuneadvokatkontoret og Beredskap)

For driftsåret 2027 vil sentraladministrasjonen fortsette driften som tidligere med de midler og ressurser de har til rådighet. For å imøtekomme rammene vil det måtte jobbes med å effektivisere bruken av tilgjengelige ressurser og ta i bruk digitale hjelpemidler for å effektivisere oppgaver som kan frigjøre ansattes arbeidskapasitet. Som et ledd i å oppnå disse effektene omorganiseres sentraladministrasjonen fra 01.01.2027.

Hensikten med endringen er å samordne og koordinere støttefunksjonene bedre. Dette skal gi økt nytteverdi for tjenesteområdene gjennom en mer helhetlig oppfølging.

Den nye strukturen legger til rette for tydeligere styring, mer effektiv ressursbruk og bedre utnyttelse av medarbeidernes kompetanse. Ved å opprette et eget kommunalområde skapes en mer robust organisasjon med enhetlig praksis på tvers av sektorene. I tillegg vil ny organisering styrke kapasiteten til å arbeide systematisk med digital transformasjon, analyse, virksomhetsstyring og internkontroll.

Økonomiplanen 2027-2030

NAV

I et treårig perspektiv er enhetens hovedprioriteringer:

- Økt arbeidsdeltakelse blant de prioriterte gruppene, særskilt knyttet opp mot arbeidsindikatoren, dvs. økt overgang til arbeid
- Redusert sykefravær
- Helhetlige og sammenhengende tjenester

Kultur

I planperioden skal kulturenheten bidra til et mangfoldig og inkluderende kulturliv, styrke kulturens rolle i samfunnsutviklingen og videreutvikle Halden som kulturarena regionalt og nasjonalt. Innsatsen skal bygge opp under kommunedelplanens mål om deltakelse, verdiskaping og attraktivitet.

Prioriterte retninger for perioden:

- Videreutvikle kulturtilbud som fremmer deltakelse, inkludering og livskvalitet for innbyggere i alle aldre.
- Styrke samspillet mellom kommunen, frivilligheten, kulturinstitusjonene og det profesjonelle kunst- og kulturfeltet.
- Bidra til at kunst og kultur i større grad brukes som virkemiddel for sysselsetting, næringsutvikling og omdømmebygging.
- Videreutvikle kommunens kulturarenaer og møteplasser som attraktive, tilgjengelige og bærekraftige tilbud.
- Øke gjennomføringsevnen for tiltak i kommunedelplan kultur gjennom prioritering, samarbeid og ekstern finansiering der dette er mulig.
- Arbeide for at barn og unge får gode muligheter til kulturutøvelse, læring og deltagelse i hele planperioden.
- Bidra til å styrke Halden som vertskap for arrangementer og kulturaktiviteter med lokal, regional og internasjonal betydning.

Sentraladministrasjonen

(Økonomi, HR, Digital utvikling, IT, kommunikasjon og sekretariat, Samfunn, Kommuneadvokatkontoret og Beredskap)

Fortsatt fokus på digitalisering og utnyttelse av dagens IT løsninger

Sentraladministrasjonen, som ved ny organisering vil omtales som fellesfunksjoner, vil i økonomiplanperioden opprettholde et høyt fokus på digitalisering og bedre utnyttelse av allerede anskaffede IT- og rapporteringssystemer. Vi ser at flere av dagens systemer har uutnyttede muligheter som kan tas i bruk på tvers av administrative områder. Årsakene til at systemene ikke utnyttes fullt ut er blant annet behov for økt kompetanse samt begrenset kapasitet. Kommunalområdet vil komme tilbake med konkrete planer når disse foreligger.

Digitalisering

Halden kommune står overfor et raskt skiftende landskap med økende krav til digital utvikling og effektiv ressursbruk. For å møte disse behovene er det besluttet å samle fagområdene som jobber med digitalisering under felles ledelse i nytt kommunalområde fellesfunksjoner. Målet med å samle kommunens ressurser innen digitalisering, er at det skal gi større gjennomføringskraft og bedre samordning på tvers av tjenesteområdene.

Fortsatt restriktiv ansettelses politikk

Sentraladministrasjonen vil videreføre den restriktive ansettelseslinjen som praktiseres i dag. Dette innebærer at ved ledighet i stillinger skal det vurderes om digitalisering, optimalisering eller andre tiltak kan redusere behovet for gjenansettelse. Omorganisering kan også være aktuelt.

Optimalisering av tjenester innenfor kommunalområdet

Det har de siste årene vært betydelig utvikling innenfor flere områder i kommunalområdet. Nye systemer har endret det tradisjonelle arbeidsmønsteret og effektivisert flere oppgaver. Med bakgrunn i dette, og fortsatt restriktiv ansettelses politikk, vil det være helt naturlig og gjennomgå oppgaver og prosesser med tanke på optimalisering. I dette arbeidet vil samarbeid med andre kommuner, om fellestjenester kan samordnes, også bli vurdert.

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2025	2026	2026	2027	2028	2029	2030
Driftsutgifter							
Lønn	197 893	204 125	204 867	208 982	209 002	209 002	209 002
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	55 857	69 396	69 823	67 029	67 009	57 009	52 009
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	13 263	7 025	6 462	7 170	7 170	7 170	7 170
Overføringsutgifter	173 984	164 370	164 370	172 188	167 788	167 788	167 788
Finansutgifter	10 669	449	449	461	461	461	461
Sum Driftsutgifter	451 666	445 365	445 970	455 830	451 429	441 429	436 429
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-21 197	-15 316	-16 091	-15 947	-15 947	-15 947	-15 947
Refusjoner	-45 966	-29 612	-30 862	-30 139	-30 139	-30 139	-30 139
Overføringsinntekter	-54 963	-39 874	-39 874	-31 874	-31 874	-31 874	-31 874
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-6 645	-500	-500	-500	-500	-500	-500
Sum Driftsinntekter	-128 772	-85 302	-87 327	-78 460	-78 460	-78 460	-78 460
Sum	**322 894**	**360 063**	**358 643**	**377 369**	**372 969**	**362 969**	**357 969**

Aktivitetsnøkkeltall

Kultur

Indikatornavn	Indikator	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027	Planlagt 2028	Planlagt 2029	Planlagt 2030
Biblioteket - Antall besøkende		150 000	160 000	160 000	168 888	176 400	185 220
Brygga Kultursal - Antall besøkende		20 000	27 000	27 000	28 350	29 767	31 255
Halden Kulturskole - Antall elevplasser i bruk		320	360	320	320	320	320
Nexans Arena - Besøkende arrangementer Kultur og Idrett		0	0	20 000	20 000	20 000	20 000
Nexans Arena - Besøkende idrett kveld		0	0	125 000	125 000	125 000	125 000
Nexans Arena- Antall besøkende skole på dagtid		0	0	144 000	144 000	144 000	144 000
Ungdomshuset og Rockehuset - Antall besøkende		13 200	10 000	13 200	13 200	13 200	13 200

NAV

Indikatornavn	Indikator	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027	Planlagt 2028	Planlagt 2029	Planlagt 2030
Antall langtidsmottakere - over 6 mnd med sosialhjelp		210	200	220	220	220	220
Antall sosialhjelpsmottakere under 30 år		130	120	150	150	150	150
Sosialhjelpstilfeller som forsørger barn under 18 år (månedssnitt)		0	0	190	190	190	190

Personal

Indikatornavn	Indikator	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027	Planlagt 2028	Planlagt 2029	Planlagt 2030
Lærlinger som fullfører lærlingeløpet til normert tid		0,0 %	0,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Servicesenter

Indikatornavn	Indikator	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027	Planlagt 2028	Planlagt 2029	Planlagt 2030
Henvendelser til brukerombudet		85	80	70	50	30	20

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
Beskrivelse tiltak	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Vedtatt budsjett	360 063	360 063	360 063	360 063
Sum Vedtak forrige periode	*550*	*2 377*	*3 577*	*3 577*
Sum Budsjettendring i år	*-468*	*-468*	*-468*	*-468*
Sum Lønns- og prisvekst	*16 657*	*16 657*	*16 657*	*16 657*
Konsekvensjustert budsjett	16 739	18 566	19 766	19 766
Konsekvensjustert ramme	376 802	378 629	379 829	379 829
Innsparingstiltak				
Bruk av kunstig intelligens og digitalisering	0	0	-10 000	-15 000
Redusert tilskudd til selskapet Opera Østfold fra 2028	0	-4 400	-4 400	-4 400
Sum Innsparingstiltak	*0*	*-4 400*	*-14 400*	*-19 400*
Nye tiltak				
Tilføring av ramme til NAV for å dekke reduserte integreringsmidler	8 000	8 000	8 000	8 000
Sum Nye tiltak	*8 000*	*8 000*	*8 000*	*8 000*
Sum Budsjettallokering	*-7 433*	*-9 260*	*-10 460*	*-10 460*
Nye tiltak og realendringer budsjett	567	-5 660	-16 860	-21 860
Ramme 2027-2030	377 369	372 969	362 969	357 969

Bruk av kunstig intelligens og digitalisering

I planperioden skal kommunen vurdere hvordan digitalisering og kunstig intelligens kan bidra til bedre tjenester, mer effektive arbeidsprosesser og økt økonomisk handlingsrom. Innføring skal skje kontrollert og i tråd med krav til personvern, informasjonssikkerhet, arkivering, kvalitet og medbestemmelse. Gevinstene skal konkretiseres, og ansvar for gjennomføring og oppfølging skal avklares.

Redusert tilskudd til selskapet Opera Østfold fra 2028

Ambisjon om å redusere tilskuddet til Opera Østfold gjennom dialog med fylkeskommunen om endring i aksjonæravtalen

Innsparingstiltak

Bruk av kunstig intelligens og digitalisering

I planperioden skal kommunen vurdere hvordan digitalisering og kunstig intelligens kan bidra til bedre tjenester, mer effektive arbeidsprosesser og økt økonomisk handlingsrom. Innføring skal skje kontrollert og i tråd med krav til personvern, informasjonssikkerhet, arkivering, kvalitet og medbestemmelse. Gevinstene skal konkretiseres, og ansvar for gjennomføring og oppfølging skal avklares.

Redusert tilskudd til selskapet Opera Østfold fra 2028

Ambisjon om å redusere tilskuddet til Opera Østfold gjennom dialog med fylkeskommunen om endring i aksjonæravtalen

Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst

Driftsbudsjettet 2027

Halden kommune står foran store demografiske endringer. Det blir færre barn og elever fram mot 2030. Samtidig endrer behovene i elev- og barnegruppen seg.

Flere barn og unge trenger omfattende og langvarig støtte. Barnehager og skoler melder også om mer utfordrende atferd, flere psykiske plager og økt risiko for utenforskap. Levekårsutfordringer og lavt utdanningsnivå i befolkningen påvirker også barn og unges oppvekstsvilkår.

Et lavere barne- og elevtall bidrar til reduserte økonomiske rammer for kommunen og gir behov for å tilpasse kapasitet og ressursbruk. Kommunen må derfor omstille oppvekstsektoren. Målet er at flere barn og elever skal få et godt og inkluderende tilbud i den ordinære barnehagen og på nærskolen. Samtidig skal barn og elever med mer omfattende og varige behov få forsvarlig og nødvendig tilrettelegging.

Omstillingen innebærer en risiko. Det kan være krevende å endre arbeidsmåter og praksis over flere år. Kommunen må også håndtere utfordringer knyttet til kompetanse, samarbeid, arbeidsmiljø, tilhørighet og økonomi.

Veien videre krever langsiktige prioriteringer, god koordinering og tett samarbeid. Halden kommune må utvikle oppvekstsjenester som er inkluderende, forebyggende og tilpasset framtidens behov.

Skole

Elevtallet i Halden går fortsatt ned. Fra skoleåret 2025-2026 til 2026-2027 er elevtallet redusert med 103 elever, fra 3 236 til 3 133 elever. Nedgangen gjelder både barne- og ungdomstrinnet og forventes å fortsette i årene framover.

Skoleår	Antall elever totalt	Antall elever barnetrinn	Antall elever ungdomstrinn
2026-2027	3 133	2 114	1 019
2025-2026	3 236	2 189	1 047
2024-2025	3 337	2 241	1 096
2023-2024	3 462	2 312	1 150
2022-2023	3 499	2 344	1 155

Færre elever gir lavere behov for klasser, grupper og ansatte over tid. Nedgangen skjer imidlertid ikke likt på alle skoler eller trinn. Enkelte skoler kan fortsatt ha behov for å opprettholde grupper og bemanning for å sikre et forsvarlig opplæringstilbud, selv om elevtallet går ned.

Samtidig må skolene tilpasse driften til reduserte økonomiske rammer. Dette innebærer at det blir mindre handlingsrom til å løse utfordringer gjennom økt bemanning eller særskilte tiltak. Skolene må derfor i større grad prioritere ressursene mot elever og elevgrupper med størst behov. I 2026 har skolene hatt utfordringer med å tilpasse driften til vedtatte rammer. Med en ytterligere nedgang i elevtallet og dermed også en ytterligere reduksjon i rammene, vil behovet for omstillinger og tilpasninger øke i 2027.

Halden kommune har allerede overkapasitet i flere skolebygg. Andelen ledig kapasitet vil ventelig øke når elevtallet er forventet å gå ytterligere ned de neste årene. Dette gir høye driftskostnader per elev og mindre rom til å prioritere ressurser til undervisning, tilrettelegging og tidlig innsats.

Lavere elevtall vil føre til et vedvarende behov for å tilpasse bemanningen i sektoren, og spesielt innenfor skoleområdet. Bemanningen kan ikke alltid tilpasses og endres i samme tempo som elevtallet, fordi skolene fortsatt må ha nødvendig kompetanse og kapasitet til å gi opplæring, oppfølging og tilrettelegging til elever med ulike tilretteleggingsbehov. Omstillingen må derfor skje i takt med utviklingen i elevtall, kompetansebehov og økonomiske rammer. Det er forventet at det også i 2027 vil kunne være overtallighet i skolene.

Det er flere elever med sammensatte og omfattende tilretteleggingsbehov. De trenger tett oppfølging knyttet til læring, språk, psykisk helse, atferd og nevroutviklingsforstyrrelser. Dette stiller krav til kompetanse, samarbeid mellom tjenester og tilpassede lokaler, også i SFO.

Hovedprioriteringer i 2027

- Tilpasse kapasitet og ressursbruk til et synkende elevtall
- Sette inn tiltak tidlig for elever som står i fare for å ikke få tilfredsstillende læringsutbytte eller oppleve utenforskap
- Sikre god ressursutnyttelse og økonomisk kontroll innenfor reduserte rammer

Tiltak i 2027

- Tilpasse bemanning og organisering til elevtallsutviklingen ved den enkelte skole
- Utvikle den faglige kompetansen og videreutvikle tverrfaglig samarbeid på og mellom enheter
- Styrke internkontrollen på økonomiområdet ytterligere og vurdere organiseringen av vikarpoolen videre

Økonomiske risikoer

Risikoene i 2027 er at bemanningen ikke omstilles og tilpasses elevtallet raskt nok, at skolene får høye kostnader knyttet til elever med omfattende tilretteleggingsbehov, og at vikarpoolen gir store utgifter. I tillegg kan behovet for særskilt tilrettelegging og spesialisert kompetanse øke kostnadene.

Barnehage

Antall barn i barnehagene har sunket de siste årene, noe som har gitt overkapasitet på barnehageplasser. Demografiske fremskrivninger tilsier at barnetallet nå vil stabilisere seg og bevege seg sideveis, før det forventes en forsiktig økning mot slutten av tiåret.

Tabellen under viser antall barn i barnehage per 15.12. de seneste år.

Per 15.12.	Antall barn totalt	Antall barn i kommunale barnehager
2026 (estimert)	1318	253
2025	1335	265
2024	1341	257
2023	1308	256
2022	1364	279

Det er en betydelig økning i antall barn med nevrodiagnoser. En del av disse barna får diagnosen stilt allerede i barnehagealder og vil ha et stort behov for tilrettelegging i hele barnehageløpet.

Når det gjelder barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage med vedtaksfestet rett til tilrettelegging, utgjør de fleste tiltak en betydelig kostnadsramme, i hovedsak kostnader knyttet til personalressurser. Fra 2024 har det *i enhet for spesialpedagogikk- og tilrettelegging for førskolebarn* (EST) vært arbeidet aktivt med hvordan ressursene kan benyttes mer effektivt, hvilket har gitt noe effekt. Selv om antallet barn som får vedtak i barnehagen nå er relativt lavt, har vedtakene stort omfang og derfor betydelig kostnadsramme.

Lavere barnetall gir overkapasitet på barnehageplasser totalt sett. Dette krever at kommunen i sine barnehager fortløpende vurderer antall barn i opptaket, samt gruppesammensetning for å tilpasse driften og bemanningen.

Med 24 private og 4 kommunale barnehager går en betydelig del av kommunens barnehagebudsjett til tilskudd for private aktører. Innføring av ny finansieringsmodell for private barnehager (herunder endringer i pensjons- og kapitalkostnadstilskudd) innebærer at selv beskjedne økninger i ressursbruken i de kommunale barnehagene kan gi direkte og uforutsette utslag i tilskuddssatsene til de private. Dette gir redusert budsjettforutsigbarhet.

Hovedprioriteringer i 2027

For å møte de økonomiske og faglige utfordringene spisses innsatsen i 2027 til to hovedområder:

- Tilpasse kapasitet og drift: Optimalisere bemanningsressurser og organisering i tråd med bemanningsnormen.
- Effektiv ressursbruk i EST: Videreføre arbeidet i enhet for spesialpedagogikk og tilrettelegging (EST) for å sikre at store tiltak utformes og gjennomføres så ressurs- og kostnadseffektivt som mulig, uten at det går på bekostning av barnas lovfestede rettigheter.

Tiltak i 2027

- Tilpasse bemanning og organisering i barnehagene innenfor de nasjonale normene.
- Videreføre arbeidet i EST for effektiv ressursbruk og herunder nært følge utviklingen innenfor kostnadskrevende tiltak.
- Følge konsekvensene av innføringen av den nye finansieringsmodellen for private barnehager.
- Søke aktuelle og relevante statlige tilskuddsordninger.

Økonomiske risikoer

- Ressurskrevende enkeltvedtak: Selv om antallet barn med vedtak om tilrettelegging er relativt lavt, er omfanget per vedtak ofte svært stort. En uventet økning i antall barn med store tilretteleggingsbehov utgjør en betydelig økonomisk risiko for kommunens drift og personalrammer.
- Refusjons- og tilskuddsutslag til private: Endringer i reglene for pensjonsdekning eller uforutsette økninger i de kommunale barnehagenes regnskap vil føre til et etterfølgende krav om økt tilskudd til private barnehager.

Familiens hus

I budsjettet for 2027 er rammene for barneverntjenesten og helsestasjonen redusert sammenlignet med 2026. Dette gir mindre økonomisk handlingsrom til å håndtere økt aktivitet, uforutsette behov og kostnadsvekst innenfor tjenestene. Endringen innebærer at tjenestene i større grad må prioritere lovpålagte oppgaver og saker med høy alvorlighetsgrad.

Meldingsbildet i barnevernet i Halden stabiliserte seg i 2025, etter en tydelig nedgang fra 2023 til 2024. Samtidig er det en økning i bekymringer knyttet til vold i nære relasjoner, vold mot barn og mistanke om seksuelle overgrep. Slike saker krever ofte omfattende, spesialisert og langvarig oppfølging. Dette øker risikoen for kostnadskrevende tiltak, herunder plasseringer utenfor hjemmet.

Familietjenesten bidrar til at barn, unge og familier får hjelp på et tidlig tidspunkt, og er et viktig virkemiddel for å forebygge at utfordringer utvikler seg til mer alvorlige saker. Tjenesten består i 2027 av 4,6 faste årsverk. Helsestasjonen og skolehelsetjenesten har også en sentral rolle i det forebyggende arbeidet og i den tidlige identifiseringen av barn og familier med behov for oppfølging. Tidligere tilskudd er i hovedsak innarbeidet i kommunens ordinære finansiering, noe som innebærer at tjenestene i større grad må håndteres innenfor de samlede kommunale rammene.

De reduserte rammene i 2027 kan få konsekvenser for kapasiteten i barnevernet, helsestasjonen og skolehelsetjenesten. Ved økt saksmengde, sykefravær eller uforutsette kostnader vil handlingsrommet være begrenset. Dette kan føre til økt arbeidsbelastning for ansatte, mindre kapasitet til forebyggende og oppfølgende arbeid og behov for strengere prioritering av tilbud og tiltak som ikke er lovpålagte. Samtidig skal tjenestene opprettholde nødvendig kvalitet, fristoppfølging og forsvarlighet i saker som gjelder barn og unge med alvorlige behov.

Hovedprioriteringer i 2027

- Sikre at forsvarlige og lovpålagte oppgaver ivaretas innenfor reduserte økonomiske rammer
- Opprettholde og videreutvikle tidlig og tverrfaglig innsats for å redusere behovet for omfattende og langvarige tiltak

Tiltak i 2027

- Følge økonomi, frister, bemanning og vedtak løpende gjennom året
- Prioritere lovpålagte tjenester ved budsjett- eller kapasitetspress i tjenestene
- Følge utviklingen i kostnadskrevende tiltak i barnevernet
- Videreføre samordnet og tidlig innsats på tvers av tjenestene

Økonomiske risikoer

De viktigste økonomiske risikoene i 2027 er knyttet til utviklingen i kostnadskrevende barnevernstiltak og plasseringer utenfor hjemmet. Enkeltsaker med behov for langvarige eller spesialiserte tiltak kan gi betydelige budsjettmessige konsekvenser. I tillegg vil uforutsette behov, økning i komplekse saker eller høyere aktivitet i tjenestene kunne utfordre rammene ytterligere. Den reduserte økonomiske bufferen gjør tjenestene mer sårbare for slike endringer gjennom budsjettåret

Økonomiplanen 2027-2030

Kommunalavdelingen Undervisning og oppvekst i Halden kommune har et omfattende ansvar for barn og unges oppvekstsvilkår. Med 19 enhetsledere fordelt på skoler, barnehager og Familiens hus, samt en stab på seks personer, jobber avdelingen for å sikre trygge og gode tjenester innen utdanning og oppvekst. Økonomiplanen for 2027-2030 viser at antall barn i kommunen vil synke, noe som påvirker de økonomiske rammene og ressursfordelingen i betydelig grad.

Utfordringer og strategi

I perioden for økonomiplan 2027–2030 forventes det en nedgang i antall barn som mottar tjenester fra sektoren hvert år. Samtidig som en av kommunens viktigste oppgaver er å sikre barn og unges trygge og gode oppvekstsvilkår, innebærer en slik nedgang i barnetallet også at kommunen får lavere økonomiske rammer til dette tjenesteområdet. På bakgrunn av dette har det over flere år blitt arbeidet med hvordan tjenestene kan utvikles og tilpasses innenfor mer begrensede økonomiske rammer.

I takt med at rammene til kommunalavdeling Undervisning og oppvekst reduseres i planperioden, øker samtidig behovet for endring og omstilling. Gjennom en lengre periode har fødselstallene i Norge vært synkende. Dette gir seg utslag i at det er færre barn i kommunen, og at tjenestene i avdelingen må tilpasses den demografiske utviklingen. Over flere år har kommunen derfor gjennomført tilpasninger i strukturen og driften av tjenestene. Den kommunale barnehagestrukturen ble først tilpasset lavere fødselstall. I etterfølgende år har skolestrukturen blitt utredet og vurdert. Prestebakke skole med rundt 40 elever ble lagt ned. Reduksjonen i elevtallet førte til at flere skoler fikk færre elever i klassene, noe som gjorde det vanskeligere å drive skolene økonomisk effektivt.

Kommunalavdeling Undervisning og oppvekst har også over tid tilpasset driften gjennom håndtering av overtallighet. Faste ansatte har blitt overtallige, og lengre vikariater ved andre enheter har i flere tilfeller blitt benyttet for å finne både budsjettmessig dekning og alternative arbeidsoppgaver i sektoren. Som en del av dette arbeidet er det etablert en vikarpool for skolene. Ordningen har vært i drift i ett skoleår og består av både assistenter og lærere. Selv om vikarpoolen har vært effektivt organisert og brukt, innebærer ordningen samtidig en økonomisk belastning som blir stadig mer merkbar i planperioden.

I årene fremover vil det derfor være behov for å øke tempoet i omstillingsarbeidet. Kommunalavdeling Undervisning og oppvekst har ikke lenger økonomiske rammer til å opprettholde alle virksomheter og tilbud på samme nivå som tidligere. Kostnadsnivået knyttet til bemanning må reduseres over tid, og endringer i både struktur og organisering av tilbudene vil igjen måtte settes på dagsorden.

Økt pedagogtetthet og grunnbemanning i barnehage

Halden kommune søkte om, og ble tildelt *Tilskudd til økt pedagogtetthet og økt grunnbemanning i barnehager i levekårsutsatte områder* fra Utdanningsdirektoratet for å øke pedagogtetthet og grunnbemanning i barnehager i levekårsutsatte områder for barnehageåret 2026-2027. Tilskuddet ble, i likhet med året før, fordelt på syv barnehager, to kommunale og fem private, etter kriterier satt av direktoratet. Halden kommune ble tildelt 3,5 millioner kroner. Statsbudsjettet for 2027 har videreført satsningen, og kommunen vil søke om nye midler for barnehageåret 2027-2028.

Målet med tilskuddet er å utjevne sosiale forskjeller og gi like muligheter, i kraft av tidlig innsats.

Tilskuddet brukes til å øke andelen barnehagelærerårsverk og øke grunnbemanningen i barnehagen. Tilskuddet kan også brukes til å erstatte ufaglærte ansatte i barnehagene med barnehagelærere. Bemanningstettheten i barnehagen

opprettholdes på minst samme nivå som tidligere, og tilskuddet kan ikke brukes til å finansiere eksisterende årsverk i barnehage.

Tilskudd til toppet bemanning i barnehagene

Tilskudd til toppet bemanning i barnehagene er en statlig ordning som skal bidra til flere ansatte i barnehagene utover den lovpålagte bemanningsnormen. Halden kommune mottok i 2026 5,8 mill. kroner gjennom ordningen, etter at revidert nasjonalbudsjett inneholdt en ekstrabevilgning på 350 millioner kroner på toppen av de opprinnelige 800 millioner kronene som lå i det opprinnelige statsbudsjettet. Midlene ble fordelt til alle barnehager i kommunen, både kommunale og private. Formålet er å styrke eller avlaste grunnbemanningen slik at personalet får bedre kapasitet til oppfølging av barna.

I statsbudsjettet for 2027 er det satt av 800 millioner kroner til denne ordningen. Halden kommune vil da få utbetalt 4,0 mill. kroner til toppet bemanning for barnehageåret 2027-2028.

Kommunekommisjonen har i NOU *En bærekraftig kommunesektor* foreslått at denne typen tilskudd på sikt bør innlemmes i kommunenes frie inntekter.

Midler til økt bemanning i barnehagene

I statsbudsjettet for 2025 ble det prioritert midler til økt bemanning i barnehagene. Som en del av denne satsingen mottok Halden kommune totalt 4,4 mill. kroner. Midlene ble fordelt til alle barnehager i kommunen, både kommunale og private, basert på antall barn registrert per 15. desember 2024.

For årene 2025 og 2026 utbetalte kommunen midlene til barnehagene etter en fastsatt fordelingsmodell. Fra og med 2026 er en videreføring av styrkingen på 3,2 mkr, innarbeidet i kommunens budsjett på barnehageområdet. Dette gir barnehagene bedre forutsigbarhet og mulighet til å planlegge bemanningen.

Fra og med 2027 vil midlene bli integrert i den ordinære tilskuddssatsen til private barnehager. For kommunale barnehager vil kostnadene allerede være reflektert i regnskapstallene, og tiltaket blir dermed en del av det ordinære driftsgrunnlaget.

Familietjenesten

Familietjenesten er en del av enhet Helsestasjon i Familiens hus og fungerer som et lavterskeltilbud for familier med barn og unge under 20 år. Tjenesten gir støtte til familier som opplever utfordringer i hverdagen, for eksempel knyttet til grensesetting, foreldrekonflikter, økonomiske vansker, vanskelig bosituasjon, psykisk helse eller rus. I tillegg har Familietjenesten en veilednings- og støttefunksjon for ansatte og ledere som arbeider med barn, unge og deres familier. Tjenesten kan også bidra til å etablere kontakt med andre instanser, koordinere tjenester og legge til rette for samarbeid på tvers av sektorer.

Familietjenesten har vært i drift i snart seks år. Det startet som et prosjekt med to faste ansatte, men er fra august 2026 et varig tiltak med 4,6 årsverk.

Familietjenesten er en viktig forebyggende satsing i kommunen. Styrkingen av tjenesten gjennom tilskuddsmidler har gjort det mulig å utvikle flere tiltak og prosjekter rettet mot barn, unge og deres familier. Statistikken viser en tydelig økning i antall henvendelser til tjenesten: Det var 225 henvendelser i 2020 og 407 i 2025.

Kvalitetsutviklingsarbeid i barne- og ungdomsskoler

Å oppleve fellesskap og føle seg inkludert er et grunnleggende behov, og viktig for barn og unges utvikling, læring og trivsel. Inkludering handler om alle elevers rett til å høre til i det kulturelle, sosiale og faglige fellesskapet. Dette innebærer at skolene må legge til rette for og tilpasse læringsmiljøet til mangfoldet blant elevene, slik at alle får reell mulighet til å delta i fellesskapet.

Skolen skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle. Ansattressurser, kompetanse, fleksibel organisering og god tilgang til læringsressurser er viktige forutsetninger i dette arbeidet. Tilgang til digitale

enheter, digitale læringsressurser, trykte læremidler og bøker til skolebibliotekene er nødvendig for å kunne differensiere undervisningen og tilpasse opplæringen til elevenes behov. Tilgang til både digitale og trykte læringsressurser bidrar til å sikre at opplæringen gjennomføres i tråd med læreplanverkets forutsetninger. Digitale ressurser er i tillegg nødvendige for utvikling av elevenes digitale ferdigheter og for gjennomføring av nasjonale prøver, eksamen og ulike brukerundersøkelser.

En skole som bidrar til god og likeverdig opplæring, er også viktig for å redusere sosiale forskjeller. Dette er særlig relevant i en kommune med utfordringer knyttet til levekår og utdanningsnivå.

Det er utarbeidet flere lokale planer som gir føringer for skolenes praksis, blant annet Oppvekstplanen, Handlingsplanen for et trygt og godt barnehage- og skolemiljø, Veileder for oppfølging av skolefravær og Lese- og bibliotekplanen for 1.–10. trinn. For å styrke kompetansen i skolene gjennomføres det jevnlig kurs, fagsamlinger, nettverksarbeid og kvalitetsdialoger. Disse kompetansetiltakene er en del av internkontrollen i skolesektoren. Arbeidet med felles regelverksforståelse og etterlevelse vil også ha stort fokus i årene framover.

Utfordringer i økonomiplan

Utfordringene i sektoren er godt kjent og kan i hovedsak oppsummeres i tre forhold: fallende barnetall, endringer i den demografiske utviklingen og strukturer som ikke er tilpasset utviklingen i barnetall. Samlet bidrar dette til at tjenestene i sektoren blir dyrere å drive enn det de økonomiske rammene tilsier.

I perioden fram mot 2030 forventes det en nedgang i antall barn i alderen 0-15 år i Halden kommune. Prognosene viser at nedgangen vil fortsette i årene framover. Samtidig ser en at prognosene ligger over de faktiske elevtallene i skolene. Flere skoler har fått sitt elevgrunnlag redusert de siste årene. Halden kommune har samlet sett en overkapasitet av skoleplasser. Denne overkapasiteten har først og fremst vært knyttet til barneskolene, men gjelder også ungdomsskolene i løpet av planperioden.

I perioden for økonomiplan 2027–2030 er det forventet en nedgang i antall barn som mottar tjenester fra sektoren hvert år. Samtidig som en av kommunens viktigste oppgaver er å sikre barn og unge trygge og gode oppvekstsvilkår, innebærer nedgangen i barnetall også at kommunens økonomiske rammer til oppvekstområdet reduseres.

Når det gjelder barnehage, forventes det at antall barn holder seg relativt stabilt sammenlignet med nivået i 2026. Dette skyldes at de aktuelle årskullene i barnehagealder i perioden er relativt stabile.

For grunnskolen er utviklingen annerledes. Her forventes det en jevn nedgang i elevtallet gjennom hele planperioden.

Skoleår	Elevtall	Endring fra året før
2025/2026	3236	-101
2026/2027	3133	-103
2027/2028	3084	-49
2028/2029	3010	-74
2029/2030	2992	-18

Tabellen viser at det vil være en endring totalt sett i planperioden på 345 barn. Prognosene blir gradvis mer usikre jo lenger ut i planperioden.

Økende kompleksitet og tjenestebehov

Samtidig som barnetallet går ned, viser statistikk og forskning en økning i andelen barn og unge med sammensatte og omfattende behov. Dette gjelder både nasjonalt og regionalt.

Østfold er blant regionene i Norge som har hatt en betydelig økning i antall barn med autismediagnoser. Tall fra perioden 2018–2022 viser en økning på om lag 75 prosent i antall barn med autisme som mottar tilbud i habiliteringstjenesten for barn og unge (HABU), samt en betydelig økning i antall konsultasjoner. Barn med slike utfordringer kan ha behov for langvarige og omfattende tjenester fra kommunen.

Innenfor barnehagesektoren er det fortsatt behov for individuell tilrettelegging for barn med funksjonsnedsettelser. Selv om andelen barn med vedtak går noe ned, har barna som mottar tiltak ofte mer sammensatte og omfattende behov. Dette kan blant annet gjelde autismespekterforstyrrelser, psykisk utviklingshemming eller medisinske behov.

Tiltakene som gis er i stor grad knyttet til personressurser og innebærer derfor betydelige kostnader. Samtidig viser utviklingen en økning i antall timer spesialpedagogisk hjelp per barn, noe som henger sammen med alvorlighetsgraden i vanskene.

Sammenlignet med kommuner i samme KOSTRA-gruppe bruker Halden kommune fortsatt mer ressurser per barn som mottar slike tiltak. Det har siden 2024 vært arbeidet aktivt med å bruke ressursene mer effektivt, og KOSTRA-tallene for 2025 viser at kostnadene per barn har gått ned. Kommunen ligger imidlertid fortsatt høyere enn sammenlignbare kommuner. Det er forventet at arbeidet som er startet vil gi videre effekt i denne planperioden.

Kapasitetsutfordringer i skolestrukturen

Elevtallet i skolene har gått ned de siste årene, særlig i barneskolene. Elevtallet er også på vei ned i ungdomsskolene, særlig gjelder dette Rødsberg og Strupe ungdomsskoler. Nedgangen vil fortsette i planperioden.

Selv om Risum ungdomsskole i dag har behov for tilleggslokaler, viser utviklingen at Rødsberg og Strupe ungdomsskoler har overkapasitet. Faktisk nedgang i elevtall ser også ut til å ligge noe høyere enn tidligere prognoser.

Kommunalavdeling Undervisning og oppvekst har over flere år arbeidet målrettet med effektivisering, driftstilpasninger og håndtering av overtallighet. Likevel vil det i planperioden være behov for ytterligere og betydelige endringer i tjenestene.

Budsjettrammene tilsier at det må gjennomføres omfattende tiltak i sektoren. Flere av tiltakene vil kunne berøre tjenester rettet mot sårbare barn, unge og familier. Disse tiltakene har som formål å sikre tidlig innsats, tilstrekkelig veiledning og nødvendig støtte i laget rundt barnet, samt bidra til sosial utjevning.

Reduksjon i slike tiltak kan på sikt føre til økt press på primærtjenestene og økt behov for vedtaksbaserte tjenester i barnevern, barnehage og skole.

Forsterkede avdelinger og tilrettelegging i skolen

Antallet elever med vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring, personlig assistanse og særskilt språkopplæring har gått noe ned. Dette skyldes både nedgang i elevtall og arbeid med mer inkluderende praksis i skolene.

Samtidig bindes fortsatt betydelige ressurser til individuelle vedtak og bruk av assistenter. Det forventes også at enkelte skoler i planperioden vil motta flere elever med behov for omfattende og langvarig tilrettelegging.

Dette kan innebære behov for tilpasning av lokaler, muligheter for skjerming, økt bemanning, spesifikk kompetanse og tilgang til tilpassede læremidler og utstyr.

Kommunen har ikke plikt til å organisere opplæringstilbudet gjennom egne forsterkede avdelinger. Samtidig stiller det store krav til nærskolene å sikre et forsvarlig og likeverdig opplæringstilbud til elever med omfattende behov.

Halden kommune har i dag tre forsterkede avdelinger ved Tistedal, Risum og Strupe skoler. Avdelingene har begrenset kapasitet. Elever som får avslag på plass i slike avdelinger ivaretas ved sin nærskole.

Voksenopplæring og integrering

Halden kommunale kompetansesenter har ansvar for forberedende opplæring for voksne og opplæring i norsk og samfunnskunnskap for innvandrere.

Både opplæringsloven og integreringsloven stiller krav om at tilbudene skal være differensierte, tilpassede og forsvarlige. Skolen må blant annet tilby flere moduler i de ulike fagene i den forberedende opplæringen for voksne, samt opplæring i norsk på nivåene A1, A2, B1 og B2.

I tillegg gjennomfører skolen:

- Opplæring i grunnleggende ferdigheter
- Individuelt tilrettelagt opplæring
- Realkompetansevurdering
- Kurs i samfunnskunnskap
- Norskprøver etter integreringsloven

Opplæring etter opplæringsloven finansieres gjennom kommunens frie inntekter, mens opplæring etter integreringsloven finansieres gjennom statlige tilskudd.

Nedgang i antall bosatte flyktninger påvirker deltakergrunnlaget ved voksenopplæringen. Færre bosatte flyktninger fører også på sikt til færre familiegjenforente med rett til opplæring. Dette påvirker inntektsgrunnlaget til skolen, samtidig som kravene til forsvarlige og differensierte opplæringstilbud opprettholdes.

Behov for strukturelle tilpasninger

Tilpasning til utviklingen i barnetall er allerede innarbeidet i økonomiplanen, og hver enhet må tilpasse sin drift til forventet utvikling i barnetall.

Ved nedgang i elevtall vil det være behov for færre lærertimer, færre ansatte i SFO og færre timer til funksjoner og ledelse. Når antall elever reduseres, kan samme tjenestenivå opprettholdes med lavere ressursbruk.

Samtidig vil ikke slike tilpasninger alene gi tilstrekkelig effekt uten strukturelle endringer. Dette skyldes blant annet at:

- Elevtallet på enkelte trinn gjør at klassene enten blir for store eller for små i forhold til lærernormen
- Enkelte skoler har høyere lærertetthet enn normen tilsier
- Ledelse og administrasjon opprettholdes selv om elevtallet går ned.

På bakgrunn av utviklingen i elevtall og kapasitet fremstår det derfor som nødvendig å vurdere skolestrukturen på nytt i planperioden. Endringer i skolestrukturen kan gi en mer effektiv organisering av elevene og mer hensiktsmessige klassegrupper sett opp mot lærernormen. I tillegg til dette kommer driftskostnader, behov for investeringer og rehabiliteringer.

Endringer i skolekretser kan også bidra til å redusere utgifter til skoleskyss.

Oppsummering

Kommunalavdeling Undervisning og oppvekst står i planperioden overfor betydelige utfordringer. Nedgang i barnetall, endringer i den demografiske utviklingen og strukturer som i mindre grad er tilpasset utviklingen i elevtall, innebærer at tjenestene må tilpasses lavere økonomiske rammer. Samtidig viser utviklingen at en økende andel barn og unge har sammensatte behov som krever omfattende og ressurskrevende tjenester. Dette stiller store krav til både kompetanse, organisering og prioritering i sektoren.

Økonomiplanen legger derfor til grunn at det må gjennomføres ytterligere omstilling i årene fremover. Tilpasning av bemanning til utviklingen i elev- og barnetall, mer effektiv ressursbruk og vurdering av strukturelle endringer vil være nødvendige virkemidler for å bringe kostnadsnivået i samsvar med de økonomiske rammene. Målet er å sikre at Halden

kommune også i årene fremover kan tilby barn og unge et trygt, inkluderende og faglig godt oppvekst- og opplæringstilbud innenfor bærekraftige økonomiske rammer.

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2025	2026	2026	2027	2028	2029	2030
Driftsutgifter							
Lønn	619 857	595 743	598 142	612 258	603 058	601 758	593 458
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	50 391	51 779	52 179	46 960	46 889	41 300	39 830
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	281 042	293 324	293 994	299 833	299 833	299 833	299 833
Overføringsutgifter	14 584	10 409	10 409	10 925	10 925	10 925	10 925
Finansutgifter	18 123	0	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	983 997	951 255	954 723	969 976	960 705	953 816	944 046
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-18 401	-13 978	-13 978	-13 997	-13 997	-13 997	-13 997
Refusjoner	-63 448	-33 899	-33 899	-34 223	-34 223	-34 223	-34 223
Overføringsinntekter	-25 638	-6 797	-6 797	-6 797	-6 797	-6 797	-6 797
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-18 154	-5 375	-5 375	-5 375	-5 375	-5 375	-5 375
Sum Driftsinntekter	-125 641	-60 049	-60 049	-60 393	-60 393	-60 393	-60 393
Sum	**858 356**	**891 206**	**894 675**	**909 583**	**900 312**	**893 423**	**883 653**

Aktivitetsnøkkeltall

Barnehage

Indikatornavn	Indikator	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027	Planlagt 2028	Planlagt 2029	Planlagt 2030
Score i foreldreundersøkelsen (tilfredshet)		4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7

Skole

Indikatornavn	Indikator	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027	Planlagt 2028	Planlagt 2029	Planlagt 2030
Overgang fra grunnskole til videregående skole		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Antall saker der PPT bistår med systemrettet arbeid		20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Saker Læringsmiljøteam		40,0	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0

Barnevern

Indikatornavn	Indikator	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027	Planlagt 2028	Planlagt 2029	Planlagt 2030
Andel undersøkelser innenfor frist		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Andel barn under omsorg med omsorgsplan	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Andel fosterbarn som kommunen har tilsynsansvar for (under 18 år) som har fått tilsynsbesøk oppfylt	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk	17,0	17,0	17,0	17,0	17,0	17,0

Helsestasjon

Indikatornavn	Indikator	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027	Planlagt 2028	Planlagt 2029	Planlagt 2030
Andel barselbesøk av jordmor innen 4 dager etter utskrivelse fra sykehus		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Andel hjemmebesøk av helsesykepleier før barnet er 10 dager		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Andel fullførte helseundersøkelser innen barnet er 2 år og 2 mnd.		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Andel fullførte helseundersøkelser innen barnet er 4 år og 2 mnd.		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
Beskrivelse tiltak	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Vedtatt budsjett	891 206	891 206	891 206	891 206
Sum Vedtak forrige periode	*-24 393*	*-25 853*	*-29 079*	*-29 079*
Sum Budsjettendring i år	*-151*	*-151*	*-151*	*-151*
Sum Lønns- og prisvekst	*37 444*	*37 444*	*37 444*	*37 444*
Konsekvensjustert budsjett	12 899	11 439	8 213	8 213
Konsekvensjustert ramme	904 105	902 645	899 419	899 419
Innsparingstiltak				
Endring av skolekretser	-75	-180	-180	-180
Endring i skolestruktur fra og med høsten 2029 – nedleggelse av skole	0	0	-2 000	-5 000
Innføring av klassesett iPad	-1 400	-600	-1 300	-1 000
Reduksjon av kommunal vikarpool for lærere og nedleggelse av vikarpool for miljøarbeidere	-4 200	-13 400	-14 700	-23 000
Sum Innsparingstiltak	*-5 675*	*-14 180*	*-18 180*	*-29 180*
Sum Budsjettallokering	*11 153*	*11 847*	*12 184*	*13 414*
Nye tiltak og realendringer budsjett	5 478	-2 333	-5 996	-15 766
Ramme 2027-2030	909 583	900 312	893 423	883 653

Endring av skolekretser

Hovedretning for realisering:
Innsparingen realiseres i hovedsak gjennom reduserte utgifter til skoleskyss som følge av justerte skolekretsgrenser.

Supplerende spor:
Resterende effekt kan senere vurderes gjennom tilpasning av bemanning som følge av endringer i elevtall og mer optimale gruppestørrelser sett opp mot norm for lærertetthet. Overgangsordninger må i denne sammenhengen ses i sammenheng med hvilke bemanningsendringer som faktisk lar seg gjennomføre.

Begrunnelse/realisme:
Opplæringsloven regulerer elevers rett til skole i nærmiljøet og kommunens adgang til å fastsette lokale forskrifter om skolekretser. Gjeldende forskrift om skolekretser må gjennomgås og justeres for å sikre samsvar med rammene i opplæringsloven.

Tiltaket bygger på overslagsberegninger gjort i arbeidet med skolestruktur. Endringer i skolekretsgrenser kan, sammen med trafikale tiltak som fortau, fotgjengerfelt, fartsreduksjon og endringer i kjøremønster, bidra til å redusere behovet for skoleskyss. Effekten vil særlig kunne oppstå for elever på 1. trinn, hvor skyssgrensen er 2 km.

Som eksempel kan området Billebakke få Låby skole som nærskole. Skoleveien er om lag 1,3 km og vurderes som trygg. I dag transporteres disse elevene til Berg skole, en strekning på om lag 5,5 km. En justering av kretsgrensene vil dermed kunne redusere skyssutgiftene.

Der elevtallet ved enkelte skoler reduseres som følge av nye kretsgrenser, må bemanningen tilpasses dette. Tiltaket kan også bidra til en mer effektiv ressursutnyttelse gjennom mer optimale gruppestørrelser sett opp mot norm for lærertetthet.

Endringer i skolekretsgrenser vil kunne medføre endringer i skolevei og skoletilhørighet for enkelte elever og foresatte. Samtidig kan tiltaket medføre omstillinger i bemanning ved enkelte skoler.

Videre prosess:
Nærmere operasjonalisering fastsettes etter nødvendige utredninger og prosesser. Forslag til nye skolekretser må sendes på høring før de fastsettes og kunngjøres som lokal forskrift.

Endring i skolestruktur fra og med høsten 2029 – nedleggelse av skole

Hovedretning for realisering:
Innsparingen realiseres gjennom endringer i skolestrukturen og nedleggelse i løpet av planperioden. Tiltaket vil redusere utgifter til drift og ledelse.

Omfordeling av elever til nærliggende skoler vil kunne gi reduserte lønnsutgifter som følge av mer optimale gruppestørrelser sett opp mot norm for lærertetthet og bemanningsnormer i SFO.

Begrunnelse/realisme:
Tiltaket bygger på arbeidet med skolestruktur som har pågått i perioden 2020–2025. I dette arbeidet er det vurdert at det kan være mulig å legge ned én skole. Aktuelle skoler og mulige kombinasjoner av strukturelle endringer er identifisert.

Saken om skolestruktur er grundig utredet, og ytterligere beskrivelser og vurderinger fremgår av tidligere politiske saker.

Tiltaket vil innebære endringer for elever og foresatte, samt omstillinger for ansatte.

Tiltaket forutsetter at kommunen ivaretar kravene til et forsvarlig opplæringstilbud og likeverdig tilgang til skole i tråd med opplæringsloven.

Videre prosess:
Endringer i skolestrukturen forutsetter gjennomføring av nødvendige prosesser i tråd med gjeldende lov- og avtaleverk. Dette omfatter blant annet utredning, høring og politisk behandling, samt involvering av tillitsvalgte og berørte parter.

Nærmere operasjonalisering og konkretisering igangsettes etter vedtak av økonomiplanen.

Innføring av klassesett iPad

Hovedretning for realisering:
Innsparingen realiseres gjennom overgang fra individuell tildeling av digitale enheter (1:1-ordning) til klassesett med iPad for 1.–6. trinn. Klassesettene planlegges delt mellom to klasser. Eksisterende enheter samles inn og inngår i klassesettene, noe som i en overgangsperiode vil redusere behovet for nyanskaffelser.

Elever som av hensyn til universell utforming, kommunikasjon eller særskilt tilrettelegging har behov for individuell digital enhet, vil fortsatt få egen enhet. Det legges til grunn at dette vil gjelde inntil om lag 20 prosent av elevmassen.

Begrunnelse/realisme
Siden innføringen av det digitale skoleløftet i Halden kommune i 2017 har skolene hatt en 1:1-ordning der hver elev disponerer egen digital enhet. Fra 2027 skal digitale enheter ikke lenger finansieres over investeringsbudsjettet, men inngå i driftsbudsjettet. For å redusere kostnadsnivået er det tidligere besluttet å redusere antall utskiftninger av enheter gjennom skoleløpet fra tre til to.

Tiltaket innebærer at kommunen går bort fra 1:1-modellen på 1.–6. trinn og innfører klassesett med iPad som deles mellom klasser. Elever som har behov for digitalt hjelpemiddel som del av tilretteleggingen, vil fortsatt få individuell enhet.

Ved overgang til klassesett må det etableres rutiner for administrasjon, utlån og rullering av enheter mellom klasser. Dette kan medføre økt behov for logistikk, vedlikehold og reparasjoner. Samtidig vil tiltaket ikke redusere behovet for digitale lisenser, ettersom de fleste digitale læringsressurser krever personlig innlogging.

Opplæringsloven og læreplanverket stiller krav til at elever skal ha tilgang til nødvendige læremidler og utstyr for å gjennomføre opplæringen på en forsvarlig måte. Digital kompetanse er en sentral del av læreplanverket, og flere nasjonale prøver og kartlegginger gjennomføres digitalt. En overgang til klassesett kan derfor påvirke lærernes arbeidsprosesser og elevenes tilgang til digitale verktøy i undervisningen. Samtidig må det påregnes noe økte kostnader til trykte læremidler og kopiering.

Videre prosess
Nærmere operasjonalisering og konkretisering igangsettes etter vedtak av økonomiplanen.

Reduksjon av kommunal vikarpool for lærere og nedleggelse av vikarpool for miljøarbeidere

Hovedretning for realisering

Innsparingen realiseres gjennom å begrense omfanget av kommunal vikarpool. Antall lærerårsverk i vikarpoolen begrenses til maksimalt 10 årsverk. Vikarpool for miljøarbeidere avvikles.

Ved overtallighet vil ansatte ikke overføres til vikarpool utover dette nivået. Overtallighet må i stedet håndteres gjennom ordinære omstillings- og nedbemanningsprosesser, og ikke gjennom videre oppbygging av vikarpoolen.

Begrunnelse/realisme

Per i dag utgjør vikarpoolen i sektor Undervisning og oppvekst årsverk 21,25 årsverk. Foreløpige beregninger tilsier at vikarpoolen, dersom dagens modell videreføres, vil fortsette å øke som følge av nedgang i elevtall og økende overtallighet.

Erfaringer fra det første driftsåret viser at en stilling i vikarpool i gjennomsnitt koster om lag 14 000 kroner per måned dersom den ansatte benyttes fullt ut som vikar. Samtidig er det betydelige forskjeller mellom personellgrupper. Behovet for lengre vikariater blant lærere gir generelt en mer effektiv utnyttelse av vikarbehovet enn for assistenter og miljøarbeidere.

Utviklingen i elevtall tilsier en videre reduksjon i bemanningsbehovet i sektoren. Prognosene viser en samlet nedgang i elevtallet i planperioden, noe som gir et varig behov for å redusere antall ansatte. De økonomiske beregningene bygger på en konservativ vurdering av utviklingen i overtallighet, men illustrerer likevel et betydelig behov for omstilling.

Endelig fastsettelse vil kunne gjøres hver vår, utfra behovene til skolene og nytt elevtall fra nytt skoleår.

Skoleår	Elevtall	Endring fra året før
2025/2026	3236	-101
2026/2027	3133	-103

2027/2028	3084	-49
2028/2029	3010	-74
2029/2030	2992	-18

Opplæringsloven stiller krav om at kommunen skal sikre forsvarlig bemanning også ved fravær. Regelverket stiller imidlertid ikke krav om at dette organiseres gjennom en kommunal vikarpool. Vikarbehov kan håndteres gjennom ordinær innleie av vikarer eller lokale vikarlister ved den enkelte enhet. Tiltaket forutsetter at kommunen til enhver tid ivaretar kravene til forsvarlig bemanning og et likeverdig opplæringstilbud i tråd med opplæringsloven.

Vikarpoolen ble etablert som en prøveordning, blant annet for å håndtere overtallighet. Dersom ordningen videreføres uten begrensning, vil den kunne føre til at kommunen opprettholder et betydelig antall ansatte uten at dette tilsvarer et reelt vikarbehov. Med forventet nedgang i elevtall vil dette kunne medføre en betydelig og varig kostnadsøkning i sektoren.

I en situasjon med reduserte økonomiske rammer er det ikke økonomisk bærekraftig å opprettholde en ordning hvor overtallighet i praksis håndteres gjennom en stadig større vikarpool. Tiltaket innebærer derfor å begrense vikarpoolen til et nivå som i større grad samsvarer med det faktiske vikarbehovet i sektoren, samtidig som vikarpool for miljøarbeidere avvikles.

Den økonomiske effekten fases inn over tid som følge av at tiltaket forutsetter gjennomføring av omstillingsprosesser, herunder håndtering av overtallighet i tråd med gjeldende regelverk og avtaleverk. Effekten vil også være knyttet til naturlige tilpasninger ved oppstart av nytt skoleår.

Videre prosess

Endringer i vikarpoolen forutsetter gjennomføring av nødvendige omstillingsprosesser i tråd med gjeldende lov- og avtaleverk. Dette innebærer blant annet involvering av tillitsvalgte og HR-avdelingen. Nærmere operasjonalisering og konkretisering igangsettes etter vedtak av økonomiplanen.

Innsparingstiltak

Endring av skolekretser

Hovedretning for realisering:
Innsparingen realiseres i hovedsak gjennom reduserte utgifter til skoleskyss som følge av justerte skolekretsgrenser.

Supplerende spor:
Resterende effekt kan senere vurderes gjennom tilpasning av bemanning som følge av endringer i elevtall og mer optimale gruppestørrelser sett opp mot norm for lærertetthet. Overgangsordninger må i denne sammenhengen ses i sammenheng med hvilke bemanningsendringer som faktisk lar seg gjennomføre.

Begrunnelse/realisme:
Opplæringsloven regulerer elevers rett til skole i nærmiljøet og kommunens adgang til å fastsette lokale forskrifter om skolekretser. Gjeldende forskrift om skolekretser må gjennomgås og justeres for å sikre samsvar med rammene i opplæringsloven.

Tiltaket bygger på overslagsberegninger gjort i arbeidet med skolestruktur. Endringer i skolekretsgrenser kan, sammen med trafikale tiltak som fortau, fotgjengerfelt, fartsreduksjon og endringer i kjøremønster, bidra til å redusere behovet for skoleskyss. Effekten vil særlig kunne oppstå for elever på 1. trinn, hvor skyssgrensen er 2 km.

Som eksempel kan området Billebakke få Låby skole som nærskole. Skoleveien er om lag 1,3 km og vurderes som trygg. I dag transporteres disse elevene til Berg skole, en strekning på om lag 5,5 km. En justering av kretsgrensene vil dermed kunne redusere skyssutgiftene.

Der elevtallet ved enkelte skoler reduseres som følge av nye kretsgrenser, må bemanningen tilpasses dette. Tiltaket kan også bidra til en mer effektiv ressursutnyttelse gjennom mer optimale gruppestørrelser sett opp mot norm for lærertetthet.

Endringer i skolekretsgrenser vil kunne medføre endringer i skolevei og skoletilhørighet for enkelte elever og foresatte. Samtidig kan tiltaket medføre omstillinger i bemanning ved enkelte skoler.

Videre prosess:
Nærmere operasjonalisering fastsettes etter nødvendige utredninger og prosesser. Forslag til nye skolekretser må sendes på høring før de fastsettes og kunngjøres som lokal forskrift.

Endring i skolestruktur fra og med høsten 2029 – nedleggelse av skole

Hovedretning for realisering:
Innsparingen realiseres gjennom endringer i skolestrukturen og nedleggelse i løpet av planperioden. Tiltaket vil redusere utgifter til drift og ledelse.

Omfordeling av elever til nærliggende skoler vil kunne gi reduserte lønnsutgifter som følge av mer optimale gruppestørrelser sett opp mot norm for lærertetthet og bemanningsnormer i SFO.

Begrunnelse/realisme:
Tiltaket bygger på arbeidet med skolestruktur som har pågått i perioden 2020–2025. I dette arbeidet er det vurdert at det kan være mulig å legge ned én skole. Aktuelle skoler og mulige kombinasjoner av strukturelle endringer er identifisert.

Saken om skolestruktur er grundig utredet, og ytterligere beskrivelser og vurderinger fremgår av tidligere politiske saker.

Tiltaket vil innebære endringer for elever og foresatte, samt omstillinger for ansatte.

Tiltaket forutsetter at kommunen ivaretar kravene til et forsvarlig opplæringstilbud og likeverdig tilgang til skole i tråd med opplæringsloven.

Videre prosess:
Endringer i skolestrukturen forutsetter gjennomføring av nødvendige prosesser i tråd med gjeldende lov- og avtaleverk. Dette omfatter blant annet utredning, høring og politisk behandling, samt involvering av tillitsvalgte og berørte parter.

Nærmere operasjonalisering og konkretisering igangsettes etter vedtak av økonomiplanen.

Innføring av klassesett iPad

Hovedretning for realisering:
Innsparingen realiseres gjennom overgang fra individuell tildeling av digitale enheter (1:1-ordning) til klassesett med iPad for 1.–6. trinn. Klassesettene planlegges delt mellom to klasser. Eksisterende enheter samles inn og inngår i klassesettene, noe som i en overgangsperiode vil redusere behovet for nyanskaffelser.

Elever som av hensyn til universell utforming, kommunikasjon eller særskilt tilrettelegging har behov for individuell digital enhet, vil fortsatt få egen enhet. Det legges til grunn at dette vil gjelde inntil om lag 20 prosent av elevmassen.

Begrunnelse/realisme
Siden innføringen av det digitale skoleløftet i Halden kommune i 2017 har skolene hatt en 1:1-ordning der hver elev disponerer egen digital enhet. Fra 2027 skal digitale enheter ikke lenger finansieres over investeringsbudsjettet, men inngå i driftsbudsjettet. For å redusere kostnadsnivået er det tidligere besluttet å redusere antall utskiftninger av enheter gjennom skoleløpet fra tre til to.

Tiltaket innebærer at kommunen går bort fra 1:1-modellen på 1.–6. trinn og innfører klassesett med iPad som deles mellom klasser. Elever som har behov for digitalt hjelpemiddel som del av tilretteleggingen, vil fortsatt få individuell enhet.

Ved overgang til klassesett må det etableres rutiner for administrasjon, utlån og rullering av enheter mellom klasser. Dette kan medføre økt behov for logistikk, vedlikehold og reparasjoner. Samtidig vil tiltaket ikke redusere behovet for digitale lisenser, ettersom de fleste digitale læringsressurser krever personlig innlogging.

Opplæringsloven og læreplanverket stiller krav til at elever skal ha tilgang til nødvendige læremidler og utstyr for å gjennomføre opplæringen på en forsvarlig måte. Digital kompetanse er en sentral del av læreplanverket, og flere nasjonale prøver og kartlegginger gjennomføres digitalt. En overgang til klassesett kan derfor påvirke lærernes arbeidsprosesser og elevenes tilgang til digitale verktøy i undervisningen. Samtidig må det påregnes noe økte kostnader til trykte læremidler og kopiering.

Videre prosess
Nærmere operasjonalisering og konkretisering igangsettes etter vedtak av økonomiplanen.

Reduksjon av kommunal vikarpool for lærere og nedleggelse av vikarpool for miljøarbeidere

Hovedretning for realisering

Innsparingen realiseres gjennom å begrense omfanget av kommunal vikarpool. Antall lærerårsverk i vikarpoolen begrenses til maksimalt 10 årsverk. Vikarpool for miljøarbeidere avvikles.

Ved overtallighet vil ansatte ikke overføres til vikarpool utover dette nivået. Overtallighet må i stedet håndteres gjennom ordinære omstillings- og nedbemanningsprosesser, og ikke gjennom videre oppbygging av vikarpoolen.

Begrunnelse/realisme

Per i dag utgjør vikarpoolen i sektor Undervisning og oppvekst årsverk 21,25 årsverk. Foreløpige beregninger tilsier at vikarpoolen, dersom dagens modell videreføres, vil fortsette å øke som følge av nedgang i elevtall og økende overtallighet.

Erfaringer fra det første driftsåret viser at en stilling i vikarpool i gjennomsnitt koster om lag 14 000 kroner per måned dersom den ansatte benyttes fullt ut som vikar. Samtidig er det betydelige forskjeller mellom personellgrupper. Behovet for lengre vikariater blant lærere gir generelt en mer effektiv utnyttelse av vikarbehovet enn for assistenter og miljøarbeidere.

Utviklingen i elevtall tilsier en videre reduksjon i bemanningsbehovet i sektoren. Prognosene viser en samlet nedgang i elevtallet i planperioden, noe som gir et varig behov for å redusere antall ansatte. De økonomiske beregningene bygger på en konservativ vurdering av utviklingen i overtallighet, men illustrerer likevel et betydelig behov for omstilling.

Endelig fastsettelse vil kunne gjøres hver vår, utfra behovene til skolene og nytt elevtall fra nytt skoleår.

Skoleår	Elevtall	Endring fra året før
2025/2026	3236	-101
2026/2027	3133	-103
2027/2028	3084	-49
2028/2029	3010	-74
2029/2030	2992	-18

Opplæringsloven stiller krav om at kommunen skal sikre forsvarlig bemanning også ved fravær. Regelverket stiller imidlertid ikke krav om at dette organiseres gjennom en kommunal vikarpool. Vikarbehov kan håndteres gjennom ordinær innleie av vikarer eller lokale vikarlister ved den enkelte enhet. Tiltaket forutsetter at kommunen til enhver tid ivaretar kravene til forsvarlig bemanning og et likeverdig opplæringstilbud i tråd med opplæringsloven.

Vikarpoolen ble etablert som en prøveordning, blant annet for å håndtere overtallighet. Dersom ordningen videreføres uten begrensning, vil den kunne føre til at kommunen opprettholder et betydelig antall ansatte uten at dette tilsvarer et reelt vikarbehov. Med forventet nedgang i elevtall vil dette kunne medføre en betydelig og varig kostnadsøkning i sektoren.

I en situasjon med reduserte økonomiske rammer er det ikke økonomisk bærekraftig å opprettholde en ordning hvor overtallighet i praksis håndteres gjennom en stadig større vikarpool. Tiltaket innebærer derfor å begrense vikarpoolen til et nivå som i større grad samsvarer med det faktiske vikarbehovet i sektoren, samtidig som vikarpool for miljøarbeidere avvikles.

Den økonomiske effekten fases inn over tid som følge av at tiltaket forutsetter gjennomføring av omstillingsprosesser, herunder håndtering av overtallighet i tråd med gjeldende regelverk og avtaleverk. Effekten vil også være knyttet til naturlige tilpasninger ved oppstart av nytt skoleår.

Videre prosess

Endringer i vikarpoolen forutsetter gjennomføring av nødvendige omstillingsprosesser i tråd med gjeldende lov- og avtaleverk. Dette innebærer blant annet involvering av tillitsvalgte og HR-avdelingen. Nærmere operasjonalisering og konkretisering igangsettes etter vedtak av økonomiplanen.

Kommunalavdeling Helse og mestring

Driftsbudsjettet 2027

Helse og mestring gir tjenester og tilbud til innbyggere i alle aldersgrupper.

Tjenestene er organisert rundt brukerens/pasientens behov. Den enkelte får etter en individuell vurdering individuelt tilpasset tilbud på rett nivå, slik at innbyggerne opplever mestring og økt grad av egenmestring.

Helse og mestring gir vedtaksbaserte tjenester i innbyggerens eget hjem via ambulerende tjenester eller på institusjon. Dette kan være tjenester innen somatikk, psykisk helse og rus eller miljøarbeid. Sektoren gir helsetjenester i fengselstjenesten samt har matproduksjon ved sentralkjøkken på Bergheim. Det er også stor distribusjon av hjelpemidler til hjemmeboende.

Det er viktig at kommunens tjenestemottakere vet hva de kan forvente av sektor helse og mestring, og hva den enkelte skal ta ansvar for selv. Det skal være et effektivt innsatsnivå for de som trenger tjenester. Tjenestemottakere skal motta helhetlige og kunnskapsbaserte tjenester, og sektoren skal fremme innbyggernes helse og mestringsevne, slik at de kan klare seg selv og være uavhengige av det offentlige hjelpeapparatet lengst mulig.

Det er en viktig at flere kan klare seg lengre med mindre omfang av personbistand, og det er mange ulike hjelpetiltak som kan settes sammen på ulike måter for å nå målet om at alle skal ha et selvstendig og verdig liv.

Helse og mestring har 1033 årsverk fordelt på 1382 ansatte i budsjett 2027. Sektoren har fokus på heltidskultur og periodeplanlegging, der man tar høyde for planlagt fravær som ferie og høytider, og bruker fast ansatte til å dekke planlagt fravær. Årsturnus har redusert vikarinnleie år for år siden oppstart.

Økonomiplanen 2027-2030

Helse- og omsorgssektoren står foran store endringer, og vi må sikre både kvalitet og bærekraft i tjenestene. Det gjør vi ved å legge til rette for aktiv medvirkning fra innbyggere og pårørende, skape en enklere og mer attraktiv arbeidshverdag for ansatte, og styrke vår gjennomføringskraft gjennom godt samarbeid og målrettet bruk av virkemidler.

Demografiskiftet

Kommunen er i første fase av demografiskiftet, og de nærmeste årene vil andelen eldre over 80 år og antall innbyggere med demens øke markant. Arbeidskraftbehovet blir større, samtidig som andelen innbyggere i yrkesaktiv alder går ned. Demografiskiftet vil bidra til et redusert handlingsrom som kan få betydning for rammene til kommunen og til sektoren.

Sektoren satser på lavterskeltilbud og forebyggende innsats gjennom utvidelse av dagsenterplasser og økt avlastningsplasser. Det legges til rette for pårørendestøtte og bruk av velferdsteknologi som skal bidra til trygghet, mestring og aktiv deltakelse for innbyggerne.

Flere i arbeid

Samtidig som befolkningssammensetningen endrer karakter, pågår det også en endring i befolkningens helsetilstand. Det blir stadig flere tjenestemottakere med sammensatte behov. Mange av disse er unge og trenger tjenester store deler av livet. Selv om det forventes at flere eldre vil ha bedre helse, vil også mange være syke og ha behov for helsetjenester. Demens og psykisk helse- og rusproblematikk antas å bli en økende utfordring. Sosiale helseforskjeller handler om ulikheter i utdanning, inntekt og yrke. I Halden har en lavere andel av befolkningen videregående eller høyere utdanning, høyere andel med uføretrygd og en økende andel unge som hverken er i utdanning eller i arbeid.

Sektoren samarbeider med frivillige og ideelle organisasjoner som et supplement til kommunale tjenester. Gjennom prosjekter *med NAV* legges det til rette for inkludering og oppgavedeling. Det gjennomføres tverrsektorielt samarbeid for å nå utsatte grupper og motvirke utenforskap, med mål om å sikre likeverdig tilgang til helsehjelp og støtte.

Digitalisering og bruk av velferdsteknologi

Bruk av digitalisering og velferdsteknologi i kommunale helse- og omsorgstjenester kan gi mange fordeler, men det er også flere utfordringer som må håndteres. Det etiske perspektivet må vurderes ved anskaffelse av nye teknologiske løsninger og det stilles stadig høyere krav til digital kompetanse blant ansatte, samtidig som det er stor variasjon i ferdigheter. Dette kan påvirke kvaliteten og effektiviteten i tjenestene. Variasjon i digital kompetanse blant innbyggere kan føre til ulik tilgang til helsehjelp og digitale tjenester. Dette kan skape forskjeller i hvem som får nødvendig informasjon og støtte.

Sektoren ønsker å styrke arbeidet med innovasjon og digitalisering. Hovedmålet er at velferdsteknologi skal være en integrert del av tjenestetilbudet og gjøre tjenestene optimale for tjenestemottakere.

Begrenset bruk av data og analyse som grunnlag for utvikling

Sektoren samler inn store mengder informasjon om pasienter og tjenester, men dataene brukes i liten grad til å forbedre tjenestene eller støtte beslutninger. En viktig årsak er at de tekniske løsningene som benyttes ikke er godt nok integrert, noe som gjør det vanskelig å samle, sammenstille og bruke data effektivt.

Det er et mål å bruke data mer systematisk for å styrke kvalitet, læring og ressursutnyttelse. Sektoren har utarbeidet en plan for digitalisering og velferdsteknologi med prioriterte områder, som skal bidra til datadrevet utvikling og bedre informasjonsgrunnlag for tjenesteutvikling. For å sikre måloppnåelse og dokumentere effekt, må vi også begynne å regne gevinster systematisk. Dette vil gi et tydeligere bilde av hva tiltakene faktisk bidrar med, og styrke beslutningsgrunnlaget for videre utvikling.

Være en attraktiv arbeidsgiver

Sektoren har utfordring knyttet til rekruttering av personell med fagkompetanse. Dette legger press på sektoren, og vi må være attraktive for å rekruttere og beholde gode fagpersoner. Vi kan ikke løse utfordringene vi står ovenfor med å kun øke antall ansatte; en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste forutsetter nytenkning og benyttelse av ny teknologi.

Strategien for heltidskultur skal gjøre sektoren mer attraktiv som arbeidsplass og sikre stabil bemanning.

Gode og tilgjengelige tjenester

Koordinering og felles prioriteringer mellom sektorer og tjenestenivåer er nødvendig for å sikre sammenhengende og helhetlige tjenester. Manglende samstyring kan føre til fragmenterte tilbud og ineffektiv ressursbruk. Det er behov for sterkere samarbeid og tydeligere styring for å sikre at digitale tiltak faktisk blir gjennomført og gir ønsket effekt.

Sektoren deltar aktivt i helsefellesskap og kommunesamarbeid for å styrke samhandling og koordinering. Hjemmetjenesten videreutvikles for å håndtere mer komplekse pasientforløp og sikre god informasjonsflyt mellom nivåene.

Sikkerhet og beredskap

Risikoen for kriser og uønskede hendelser øker. Kommunene har et omfattende ansvar for befolkningens trygghet og sikkerhet. Flom og skred, pandemi og hackerangrep mot kritisk digital infrastruktur er eksempler på akutte hendelser som har rammet kommuner de siste årene. Utviklingen med blant annet økte påkjenninger fra naturhendelser kan påvirke tjenesteleveransene fra sektoren.

Sektoren arbeider med å styrke sikkerhet gjennom oppdaterte beredskapsplaner, smittevernplaner og kontinuitetsplaner. Det legges vekt på etisk refleksjon og kompetanseheving knyttet til teknologi og databruk, for å sikre trygg og forsvarlig håndtering av helseinformasjon. I tillegg skal sektoren bidra til klimatiltak som reduserer forsøpling og utslipp, i tråd med nasjonale mål.

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2025	2026	2026	2027	2028	2029	2030

Driftsutgifter							
Lønn	1 021 300	993 120	1 054 913	1 061 426	1 087 542	1 078 792	1 072 792
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	117 034	119 410	109 684	186 721	168 036	182 522	198 275
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	111 023	119 994	124 008	120 179	120 179	120 179	120 179
Overføringsutgifter	29 718	24 974	19 551	26 073	26 073	26 073	26 073
Finansutgifter	2 487	4	4	4	4	4	4
Sum Driftsutgifter	1 281 563	1 257 502	1 308 160	1 394 404	1 401 834	1 407 570	1 417 323
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-103 531	-98 941	-91 795	-93 662	-93 662	-93 662	-93 662
Refusjoner	-247 902	-220 093	-240 866	-220 826	-220 826	-220 826	-220 826
Overføringsinntekter	-21 865	-13 823	-10 458	-13 823	-13 823	-13 823	-13 823
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-9 207	0	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-382 505	-332 857	-343 119	-328 311	-328 311	-328 311	-328 311
Sum	**899 058**	**924 645**	**965 040**	**1 066 092**	**1 073 523**	**1 079 259**	**1 089 012**

Aktivitetsnøkkeltall

Bo og miljøarbeidertjenesten

Indikatornavn	Indikator	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027	Planlagt 2028	Planlagt 2029	Planlagt 2030
Andel digitale hjemmeoppfølginger per måned		0,0 %	0,0 %	10,0 %	12,0 %	14,0 %	16,0 %

Forvaltning

Indikatornavn	Indikator	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027	Planlagt 2028	Planlagt 2029	Planlagt 2030
Antall klagesaker til Statsforvalter		0	45	10	10	10	10

Halden Helsehus

Indikatornavn	Indikator	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027	Planlagt 2028	Planlagt 2029	Planlagt 2030
Beleggsprosent KAD		0,0 %	0,0 %	85,0 %	85,0 %	85,0 %	85,0 %
Gjennomsnittlig liggetid KAD		0,0	0,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Overliggerdøgn psykisk helse		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overliggerdøgn somatikk		0,0	0,0	90,0	70,0	50,0	40,0

Hjemmebaserte tjenester

Indikatornavn	Indikator	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027	Planlagt 2028	Planlagt 2029	Planlagt 2030
Andel digitale besøk av totale besøk		0,0 %	10,0 %	12,0 %	14,0 %	16,0 %	18,0 %
Antall digitale hjemmesykepleiebesøk pr uke		0,0	400,0	450,0	500,0	550,0	600,0

Rus og psykisk helse

Indikatornavn	Indikator	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027	Planlagt 2028	Planlagt 2029	Planlagt 2030
Antall måneder ventetid i psykisk helse og avhengighet		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Sykehjem

Indikatornavn	Indikator	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027	Planlagt 2028	Planlagt 2029	Planlagt 2030
Gjennomsnittlig antall hjemmeboende kunder hos Sentralkjøkkenet per uke		0	0	0	0	0	0

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
Beskrivelse tiltak	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Vedtatt budsjett	924 645	924 645	924 645	924 645
Sum Tekniske justeringer	*37 500*	*37 500*	*37 500*	*37 500*
Sum Vedtak forrige periode	*20 317*	*35 791*	*44 178*	*44 178*
Sum Budsjettendring i år	*431*	*431*	*431*	*431*
Sum Lønns- og prisvekst	*36 528*	*36 528*	*36 528*	*36 528*
Konsekvensjustert budsjett	94 775	110 249	118 636	118 636
Konsekvensjustert ramme	1 019 420	1 034 894	1 043 281	1 043 281
Innsparingstiltak				
Omstilling 2027 - 2030	0	-20 000	-40 000	-60 000
Sum Innsparingstiltak	*0*	*-20 000*	*-40 000*	*-60 000*
Nye tiltak				
Drift av Nedre Hola 8 leiligheter	0	2 000	4 000	4 000
Drift av ny bolig Bjørklund til personer med nedsatt funksjonsevne	0	9 750	13 000	13 000
Innovasjon og teknologi	2 500	5 000	7 000	10 000
Omstilling og tilpasning til demografisk utvikling	0	32 000	38 000	52 000
Opprettholde aktivitetsnivå pårørendekoordinator	300	500	500	500
Øke med 10 plasser dagsenter rus og psykisk helse	1 000	1 500	1 500	1 500
Sum Nye tiltak	*3 800*	*50 750*	*64 000*	*81 000*
Sum Budsjettallokering	*42 872*	*7 879*	*11 978*	*24 731*
Nye tiltak og realendringer budsjett	46 672	38 629	35 978	45 731
Ramme 2027-2030	1 066 092	1 073 523	1 079 259	1 089 012

Omstilling 2027 - 2030

Halden kommune står overfor store utfordringer innen helse- og omsorgstjenestene. Befolkningen blir eldre og behovene mer sammensatte, samtidig som tilgangen på arbeidskraft blir knappere og kommunens økonomiske handlingsrom er begrenset. Flere utredninger viser at antallet innbyggere over 80 år er beregnet å øke fra 1 773 i 2025 til 3 416 i 2045. Samtidig ser også utviklingen til å peke i retning av at eldre blir friskere og innslagstidspunkt for kommunale tjenester utsettes.

Utfordringene kan ikke løses gjennom økt bemanning eller institusjonskapasitet alene. Kapasitet, organisering, arbeidskraft, bygg, teknologi, bolig, økonomi og pasientflyt må ses som ett sammenhengende system. Kommunedirketøren ønsker derfor å etablere et helhetlig omstillingsprogram for Helse og mestring. Målet er ikke at ansatte skal arbeide raskere innenfor dagens modell, men å finne bedre måter å organisere og løse oppgavene på.

Mål for omstillingen

Omstillingsarbeidet skal blant annet omfatte:

- Bedre styringsdata og et felles faktagrunnlag
- Bemanning, arbeidstid, turnus og ressursstyring
- Økt samarbeid og bruk av personell og kompetanse på tvers av enheter
- Organisering, ledelse og reduksjon av organisatoriske siloer
- Oppgavedeling og riktig bruk av kompetanse
- Videreutvikling av hjemmebaserte tjenester, mestringstrapp og boligtilbud
- Bedre pasient- og brukerforløp
- Teknologi og nye arbeidsformer
- Fremtidig bruk og utvikling av Helsehuset, institusjoner og øvrig bygningsmasse.

Se forøvrig eget kaptitel om omstilling 2027-2030

Drift av Nedre Hola 8 leiligheter

Bakgrunn

Det er identifisert et økende behov for kommunale boliger til personer med rusavhengighet og/eller psykiske helseutfordringer som ikke klarer å skaffe eller opprettholde bolig på egen hånd. Tjenestene anslår at det per i dag er behov for inntil 8 boenheter med stedlig bemanning for denne målgruppen.

Det foreslås derfor å ruste opp Nedre Hola-området for å etablere 8 bemannede boenheter i eksisterende bygningsmasse. Tiltaket vil legge til rette for stabile og tilpassede boligløsninger for personer med sammensatte utfordringer, i kombinasjon med nødvendig oppfølging fra kommunale tjenester.

Tiltaket vil bidra til å redusere antallet bostedsløse og personer som i dag bor i uegnede eller midlertidige boligløsninger. Samtidig vil etablering av bemannede boenheter kunne avlaste andre deler av tjenesteapparatet, herunder akuttplasser, legevakt og spesialisthelsetjenesten.

Boligene vil også kunne fungere som utrednings- og oppfølgingsboliger, hvor kommunen får bedre mulighet til å kartlegge brukernes funksjonsnivå og bistandsbehov over tid. Dette gir et bedre grunnlag for riktig tjenestetilpasning og mer treffsikre videre bolig- og tjenesteløsninger.

For å sikre stabile og varige boforhold er det avgjørende at beboerne får tilstrekkelig oppfølging i boligen. Mange i denne målgruppen har utfordringer knyttet til boevne og behov for støtte til praktiske ferdigheter, struktur i hverdagen og håndtering av rus- og psykiske helseutfordringer. Uten tilstrekkelig bo oppfølging er det risiko for at beboere mister boligen, noe som kan føre til nye utfordringer både for den enkelte og for tjenesteapparatet.

Gjennomføring

Tiltaket vil derfor kreve bemanning med relevant kompetanse innen miljøarbeid, praktisk bo oppfølging og koordinering mot øvrige tjenester som rustjenesten, psykisk helseteam og NAV. Samlet sett vil tiltaket innebære investerings- og driftskostnader knyttet til oppgradering av bygningsmasse og bemanning, men vurderes å kunne gi samfunnsøkonomiske gevinster over tid ved å redusere behovet for mer kostbare og akutte tiltak. Tiltaket er også i tråd med prinsippene i «Housing First», hvor stabile boforhold danner grunnlaget for videre oppfølging og rehabilitering.

Drift av ny bolig Bjørklund til personer med nedsatt funksjonsevne

Bakgrunn

Personer med nedsatt funksjonsevne har rett til nødvendige helse- og omsorgstjenester, og kommunen skal tilrettelegge for et trygt og verdig liv i tråd med den enkeltes behov og forutsetninger. Dette omfatter ulike tjenestemodeller, fra døgnkontinuerlig bemannede boliger til ambulerende tjenester i mer selvstendige boformer.

Ambulerende tjenester er generelt mindre ressurskrevende og gir større grad av selvstendighet for brukerne. Samtidig er det en økende gruppe med behov som ikke kan ivaretas gjennom ambulerende oppfølging alene, og hvor det kreves tilrettelagte boliger med heldøgns tjenester.

Halden kommune har identifisert et økende behov for flere slike boenheter. For å møte dette behovet er det besluttet å etablere 10 nye boliger for personer med nedsatt funksjonsevne på Bjørklund tomta. Utbyggingen vil legge til rette for moderne og fleksible boformer tilpasset ulike funksjonsnivåer, kombinert med samlokalisert bemanning og hensiktsmessig organisering av tjenestene.

Etableringen av nye boliger vil bidra til å møte dagens udekkede behov og sikre tilstrekkelig boligkapasitet fremover, i takt med befolkningsutviklingen og økt levealder blant personer med medfødte og ervervede funksjonsnedsettelser. Gjennom etablering av differensierte botilbud kan kommunen sikre mer treffsikker tjenestetilpasning, bedre livskvalitet for brukerne og en mer bærekraftig ressursbruk.

Gjennomføring

Tiltaket vil medføre økte investeringskostnader knyttet til utbygging, samt økte driftskostnader til bemanning. Samtidig vil etablering av egne tilrettelagte boliger kunne redusere behovet for akutte og kostbare midlertidige løsninger, samt forebygge behov for langvarige institusjonsopphold. Samlokaliserte boliger med heldøgns tjenester vil også kunne gi mer stabile og forutsigbare rammer for tjenesteytingen, samt bedre arbeidsbetingelser for ansatte.

Innovasjon og teknologi

Bakgrunn

Helse og mestring har de siste årene gjennomført et omfattende utviklings- og innovasjonsarbeid, forankret i strategien «Sammen om et godt liv». Arbeidet skal bidra til at flere kan mestre egen hverdag, bo hjemme lenger og få riktige tjenester på riktig nivå.

For å møte økende behov, knappere tilgang på arbeidskraft og begrensede økonomiske rammer må kommunen fortsette å utvikle nye måter å levere tjenester på. Forebygging, tidlig innsats og rehabilitering må styrkes, samtidig som teknologi i større grad må inngå som en naturlig del av tjenestene.

Digitale løsninger og velferdsteknologi kan gi økt trygghet og mestring for innbyggere og pårørende, samtidig som de kan frigjøre tid og kapasitet i tjenestene. Målet er ikke teknologi i seg selv, men løsninger som gir bedre kvalitet, enklere arbeidsprosesser og mer målrettet bruk av personell og kompetanse.

Gjennomføring

Satsingen skal videreføres gjennom utviklingsarbeid og utprøving av løsninger som kan gi bedre tjenester og mer effektiv ressursbruk. Aktuelle områder er blant annet:

- digital hjemme oppfølging og digital innbyggerdialog
- velferdsteknologi som støtter trygghet, mestring og muligheten til å bo hjemme
- anskaffelse og innføring av ny elektronisk pasientjournal (EPJ), med mål om bedre arbeidsprosesser, informasjonsflyt og støtte for videre digitalisering
- bruk av kunstig intelligens til beslutningsstøtte, analyse og bedre arbeidsprosesser
- teknologi og nye arbeidsformer som kan redusere unødvendig tidsbruk og frigjøre kapasitet
- løsninger som støtter forebygging, tidlig innsats, rehabilitering og demensomsorg
- bedre samhandling og koordinering mellom tjenester og med frivillige, ideelle og private aktører

Satsingen må kombineres med økt helsekompetanse hos innbyggerne og større mulighet til å delta aktivt i egen helse og oppfølging. Nye løsninger skal tas i bruk der de gir dokumentert nytte og kan bidra til bedre kvalitet, økt mestring eller mer bærekraftig bruk av kommunens ressurser.

Omstilling og tilpasning til demografisk utvikling

Bakgrunn

Helse og mestring har behov for å omstille og styrke tjenestene for å møte fremtidige behov og sikre bærekraftig drift i en periode med betydelig vekst i aldersgruppene som har størst behov for helse- og omsorgstjenester. Omstillingen skal bidra til gode og forsvarlige tjenester, økt mestring for innbyggerne og bedre bruk av personell, kompetanse, teknologi og kapasitet.

I en omstillingsperiode vil det kunne oppstå midlertidige pukkelkostnader når nye tilbud og løsninger etableres samtidig som eksisterende tjenester må opprettholdes. Det er derfor behov for et økonomisk handlingsrom som gjør det mulig å gjennomføre nødvendige endringer på en god og forsvarlig måte før gevinster kan realiseres. Omstillingsgrepene skal samtidig bidra til at kapasitet og ressurser over tid kan frigjøres eller omdisponeres til områder med økende behov. Det foreslås derfor å avsette en samlet ramme til omstilling og tilpasning til demografisk utvikling. Midlene bindes ikke på forhånd til bestemte tjenester eller tiltak, men skal kunne prioriteres etter behov og i takt med omstillingsarbeidet.

Gjennomføring

Den nødvendige omstillingen skal skje gjennom utviklingsprosjekter og kontinuerlig forbedringsarbeid i nåværende drift. Aktuelle grep er blant annet:

- utfordre økt vaktlengde
- tilpasning av institusjonskapasiteten
- utvikling av en langsiktig struktur for avlastning og aktivitet
- styrket forebygging og rehabilitering
- bedre pasientflyt mellom sykehus, institusjon og hjem
- tydeligere tildeling og systematisk revurdering av tjenester
- bedre oppgavefordeling og ressursstyring
- mer differensierte bolig- og tjenestetilbud

Den demografiske utviklingen vil øke presset på både institusjonskapasitet og hjemmebaserte tjenester. Korttids- og rehabiliteringsplasser benyttes i dag delvis av personer som venter på langtidsplass eller heldøgns omsorgsbolig. Dette reduserer kapasiteten til behandling, rehabilitering og overgang til eget hjem, og kan bidra til økt press på pasientflyten.

Det er derfor behov for både kortsiktige og langsiktige grep. Nødvendig korttidskapasitet, effektiv avklaring og økt vekt på rehabilitering skal bidra til bedre pasientflyt og gode overganger. Samtidig må institusjonskapasitet, boligtilbud og hjemmebaserte tjenester utvikles i sammenheng med den fremtidige sykehjems strukturen og den demografiske økningen. Den samlede avsetningen gir nødvendig handlingsrom til å prioritere både tiltak og tidspunkt, uten å binde midlene til løsninger før det er nødvendig.

Opprettholde aktivitetsnivå pårørendekoordinator

Bakgrunn

Pårørendekoordinator fungerer som en fast kontaktperson og brobygger mellom pårørende og helse- og omsorgstjenesten. Formålet er å sikre at pårørende får nødvendig informasjon, veiledning og støtte, slik at de kan bidra på en måte som ivaretar både pasientens/brukerens behov og egen helse og livssituasjon.

Pårørendekoordinatorens oppgaver omfatter blant annet:

- Veiledning og oppfølging av pårørende i krevende omsorgssituasjoner
- Bidra til god informasjonsflyt og dialog mellom tjenestene og pårørende
- Koordinere og tilrettelegge for samarbeid rundt pasient/bruker
- Bidra til å avklare roller, forventninger og muligheter for medvirkning
- Identifisere behov for avlastning og støtteordninger

Gjennomføring

Tiltaket bidrar til økt kvalitet i tjenestene, bedre samhandling og mer forutsigbare pasientforløp. Videre har tiltaket en forebyggende effekt ved å redusere belastning på pårørende og dermed bidra til å utsette eller redusere behovet for mer omfattende tjenester. Styrkningen er en overføring fra prosjekt til drift.

Øke med 10 plasser dagsenter rus og psykisk helse

Bakgrunn

Aktivitetssenteret for personer med rusavhengighet og/eller psykiske helseutfordringer er et lavterskel og frivillig tilbud som utgjør en viktig del av kommunens forebyggende og oppfølgende arbeid. Tilbudet gir struktur i hverdagen, et trygt og rusfritt miljø, samt tilgang til sosialt fellesskap og fagpersonell.

Per i dag benyttes tilbudet av inntil 40 unike brukere daglig, mandag til fredag. Tjenesten opplever stor og økende etterspørsel. Det foreslås derfor å utvide kapasiteten med inntil 10 nye plasser, samt å utrede muligheten for utvidede åpningstider på kveldstid og i helger. En slik utvidelse vil gjøre tilbudet mer tilgjengelig for brukere med ustabil døgnrytme, sosial angst eller andre utfordringer som gjør det vanskelig å benytte tilbudet innenfor ordinær åpningstid.

Tiltaket vil gi flere brukere tilgang til et trygt, strukturert og rusfritt miljø i hverdagen, noe som er vesentlig for både stabilisering og rehabilitering. Økt kapasitet og mer fleksible åpningstider vil bidra til å møte et udekket behov og samtidig redusere risikoen for isolasjon, tilbakefall og krisesituasjoner.

Et styrket aktivitetstilbud vil også kunne ha en avlastende effekt på øvrige deler av tjenesteapparatet, herunder hjemmebaserte tjenester, psykisk helsetjeneste, Uteeam og legevakt. Når brukere har tilgang til et stabilt og meningsfullt dagtilbud, opplever mange redusert symptomtrykk og økt stabilitet. Dette kan bidra til færre krisehenvendelser og redusert behov for akutt og ressurskrevende oppfølging fra andre tjenester.

Gjennomføring

Aktivitetssenteret fungerer samtidig som en viktig arena for tidlig identifisering av endringer i brukernes tilstand. Dette gir bedre mulighet for tidlig intervensjon og forebygging av mer alvorlige situasjoner. Tiltaket vil kreve noe økt bemanning og driftsmidler, men vurderes som et relativt kostnadseffektivt tiltak med betydelige sosiale og helsemessige gevinster, samt potensial for å redusere presset på andre kommunale tjenester.

Innsparingstiltak

Omstilling 2027 - 2030

Halden kommune står overfor store utfordringer innen helse- og omsorgstjenestene. Befolkningen blir eldre og behovene mer sammensatte, samtidig som tilgangen på arbeidskraft blir knappere og kommunens økonomiske handlingsrom er begrenset. Flere utredninger viser at antallet innbyggere over 80 år er beregnet å øke fra 1 773 i 2025 til 3 416 i 2045. Samtidig ser også utviklingen til å peke i retning av at eldre blir friskere og innslagstidspunkt for kommunale tjenester utsettes.

Utfordringene kan ikke løses gjennom økt bemanning eller institusjonskapasitet alene. Kapasitet, organisering, arbeidskraft, bygg, teknologi, bolig, økonomi og pasientflyt må ses som ett sammenhengende system. Kommunedirketøren ønsker derfor å etablere et helhetlig omstillingsprogram for Helse og mestring. Målet er ikke at ansatte skal arbeide raskere innenfor dagens modell, men å finne bedre måter å organisere og løse oppgavene på.

Mål for omstillingen

Omstillingsarbeidet skal blant annet omfatte:

- Bedre styringsdata og et felles faktagrunnlag
- Bemanning, arbeidstid, turnus og ressursstyring
- Økt samarbeid og bruk av personell og kompetanse på tvers av enheter
- Organisering, ledelse og reduksjon av organisatoriske siloer
- Oppgavedeling og riktig bruk av kompetanse
- Videreutvikling av hjemmebaserte tjenester, mestringstrapp og boligtilbud
- Bedre pasient- og brukerforløp
- Teknologi og nye arbeidsformer
- Fremtidig bruk og utvikling av Helsehuset, institusjoner og øvrig bygningsmasse.

Se forøvrig eget kaptitel om omstilling 2027-2030

Nye tiltak

Drift av Nedre Hola 8 leiligheter

Bakgrunn

Det er identifisert et økende behov for kommunale boliger til personer med rusavhengighet og/eller psykiske helseutfordringer som ikke klarer å skaffe eller opprettholde bolig på egen hånd. Tjenestene anslår at det per i dag er behov for inntil 8 boenheter med stedlig bemanning for denne målgruppen.

Det foreslås derfor å ruste opp Nedre Hola-området for å etablere 8 bemannede boenheter i eksisterende bygningsmasse. Tiltaket vil legge til rette for stabile og tilpassede boligløsninger for personer med sammensatte utfordringer, i kombinasjon med nødvendig oppfølging fra kommunale tjenester.

Tiltaket vil bidra til å redusere antallet bostedsløse og personer som i dag bor i uegnede eller midlertidige boligløsninger. Samtidig vil etablering av bemannede boenheter kunne avlaste andre deler av tjenesteapparatet, herunder akuttplasser, legevakt og spesialisthelsetjenesten.

Boligene vil også kunne fungere som utrednings- og oppfølgingsboliger, hvor kommunen får bedre mulighet til å kartlegge brukernes funksjonsnivå og bistandsbehov over tid. Dette gir et bedre grunnlag for riktig tjenestetilpasning og mer treffsikre videre bolig- og tjenesteløsninger.

For å sikre stabile og varige boforhold er det avgjørende at beboerne får tilstrekkelig oppfølging i boligen. Mange i denne målgruppen har utfordringer knyttet til boevne og behov for støtte til praktiske ferdigheter, struktur i hverdagen og

håndtering av rus- og psykiske helseutfordringer. Uten tilstrekkelig bo oppfølging er det risiko for at beboere mister boligen, noe som kan føre til nye utfordringer både for den enkelte og for tjenesteapparatet.

Gjennomføring

Tiltaket vil derfor kreve bemanning med relevant kompetanse innen miljøarbeid, praktisk bo oppfølging og koordinering mot øvrige tjenester som rustjenesten, psykisk helseteam og NAV. Samlet sett vil tiltaket innebære investerings- og driftskostnader knyttet til oppgradering av bygningsmasse og bemanning, men vurderes å kunne gi samfunnsøkonomiske gevinster over tid ved å redusere behovet for mer kostbare og akutte tiltak. Tiltaket er også i tråd med prinsippene i «Housing First», hvor stabile boforhold danner grunnlaget for videre oppfølging og rehabilitering.

Drift av ny bolig Bjørklund til personer med nedsatt funksjonsevne

Bakgrunn

Personer med nedsatt funksjonsevne har rett til nødvendige helse- og omsorgstjenester, og kommunen skal tilrettelegge for et trygt og verdig liv i tråd med den enkeltes behov og forutsetninger. Dette omfatter ulike tjenestemodeller, fra døgnkontinuerlig bemannede boliger til ambulerende tjenester i mer selvstendige boformer.

Ambulerende tjenester er generelt mindre ressurskrevende og gir større grad av selvstendighet for brukerne. Samtidig er det en økende gruppe med behov som ikke kan ivaretas gjennom ambulerende oppfølging alene, og hvor det kreves tilrettelagte boliger med heldøgns tjenester.

Halden kommune har identifisert et økende behov for flere slike boenheter. For å møte dette behovet er det besluttet å etablere 10 nye boliger for personer med nedsatt funksjonsevne på Bjørklund tomta. Utbyggingen vil legge til rette for moderne og fleksible boformer tilpasset ulike funksjonsnivåer, kombinert med samlokalisert bemanning og hensiktsmessig organisering av tjenestene.

Etableringen av nye boliger vil bidra til å møte dagens udekkede behov og sikre tilstrekkelig boligkapasitet fremover, i takt med befolkningsutviklingen og økt levealder blant personer med medfødte og ervervede funksjonsnedsettelser. Gjennom etablering av differensierte botilbud kan kommunen sikre mer treffsikker tjenestetilpasning, bedre livskvalitet for brukerne og en mer bærekraftig ressursbruk.

Gjennomføring

Tiltaket vil medføre økte investeringskostnader knyttet til utbygging, samt økte driftskostnader til bemanning. Samtidig vil etablering av egne tilrettelagte boliger kunne redusere behovet for akutte og kostbare midlertidige løsninger, samt forebygge behov for langvarige institusjonsopphold. Samlokaliserte boliger med heldøgns tjenester vil også kunne gi mer stabile og forutsigbare rammer for tjenesteytingen, samt bedre arbeidsbetingelser for ansatte.

Innovasjon og teknologi

Bakgrunn

Helse og mestring har de siste årene gjennomført et omfattende utviklings- og innovasjonsarbeid, forankret i strategien «Sammen om et godt liv». Arbeidet skal bidra til at flere kan mestre egen hverdag, bo hjemme lenger og få riktige tjenester på riktig nivå.

For å møte økende behov, knappere tilgang på arbeidskraft og begrensede økonomiske rammer må kommunen fortsette å utvikle nye måter å levere tjenester på. Forebygging, tidlig innsats og rehabilitering må styrkes, samtidig som teknologi i større grad må inngå som en naturlig del av tjenestene.

Digitale løsninger og velferdsteknologi kan gi økt trygghet og mestring for innbyggere og pårørende, samtidig som de kan frigjøre tid og kapasitet i tjenestene. Målet er ikke teknologi i seg selv, men løsninger som gir bedre kvalitet, enklere arbeidsprosesser og mer målrettet bruk av personell og kompetanse.

Gjennomføring

Satsingen skal videreføres gjennom utviklingsarbeid og utprøving av løsninger som kan gi bedre tjenester og mer effektiv ressursbruk. Aktuelle områder er blant annet:

- digital hjemme oppfølging og digital innbyggerdialog
- velferdsteknologi som støtter trygghet, mestring og muligheten til å bo hjemme
- anskaffelse og innføring av ny elektronisk pasientjournal (EPJ), med mål om bedre arbeidsprosesser, informasjonsflyt og støtte for videre digitalisering
- bruk av kunstig intelligens til beslutningsstøtte, analyse og bedre arbeidsprosesser
- teknologi og nye arbeidsformer som kan redusere unødvendig tidsbruk og frigjøre kapasitet
- løsninger som støtter forebygging, tidlig innsats, rehabilitering og demensomsorg

- bedre samhandling og koordinering mellom tjenester og med frivillige, ideelle og private aktører

Satsingen må kombineres med økt helsekompetanse hos innbyggerne og større mulighet til å delta aktivt i egen helse og oppfølging. Nye løsninger skal tas i bruk der de gir dokumentert nytte og kan bidra til bedre kvalitet, økt mestring eller mer bærekraftig bruk av kommunens ressurser.

Omstilling og tilpasning til demografisk utvikling

Bakgrunn

Helse og mestring har behov for å omstille og styrke tjenestene for å møte fremtidige behov og sikre bærekraftig drift i en periode med betydelig vekst i aldersgruppene som har størst behov for helse- og omsorgstjenester. Omstillingen skal bidra til gode og forsvarlige tjenester, økt mestring for innbyggerne og bedre bruk av personell, kompetanse, teknologi og kapasitet.

I en omstillingsperiode vil det kunne oppstå midlertidige pukkelkostnader når nye tilbud og løsninger etableres samtidig som eksisterende tjenester må opprettholdes. Det er derfor behov for et økonomisk handlingsrom som gjør det mulig å gjennomføre nødvendige endringer på en god og forsvarlig måte før gevinster kan realiseres. Omstillingsgrepene skal samtidig bidra til at kapasitet og ressurser over tid kan frigjøres eller omdisponeres til områder med økende behov. Det foreslås derfor å avsette en samlet ramme til omstilling og tilpasning til demografisk utvikling. Midlene bindes ikke på forhånd til bestemte tjenester eller tiltak, men skal kunne prioriteres etter behov og i takt med omstillingsarbeidet.

Gjennomføring

Den nødvendige omstillingen skal skje gjennom utviklingsprosjekter og kontinuerlig forbedringsarbeid i nåværende drift. Aktuelle grep er blant annet:

- utfordre økt vaktlengde
- tilpasning av institusjonskapasiteten
- utvikling av en langsiktig struktur for avlastning og aktivitet
- styrket forebygging og rehabilitering
- bedre pasientflyt mellom sykehus, institusjon og hjem
- tydeligere tildeling og systematisk revurdering av tjenester
- bedre oppgavefordeling og ressursstyring
- mer differensierte bolig- og tjenestetilbud

Den demografiske utviklingen vil øke presset på både institusjonskapasitet og hjemmebaserte tjenester. Korttids- og rehabiliteringsplasser benyttes i dag delvis av personer som venter på langtidsplass eller heldøgns omsorgsbolig. Dette reduserer kapasiteten til behandling, rehabilitering og overgang til eget hjem, og kan bidra til økt press på pasientflyten.

Det er derfor behov for både kortsiktige og langsiktige grep. Nødvendig korttidskapasitet, effektiv avklaring og økt vekt på rehabilitering skal bidra til bedre pasientflyt og gode overganger. Samtidig må institusjonskapasitet, boligtilbud og hjemmebaserte tjenester utvikles i sammenheng med den fremtidige sykehjems strukturen og den demografiske økningen. Den samlede avsetningen gir nødvendig handlingsrom til å prioritere både tiltak og tidspunkt, uten å binde midlene til løsninger før det er nødvendig.

Opprettholde aktivitetsnivå pårørendekoordinator

Bakgrunn

Pårørendekoordinator fungerer som en fast kontaktperson og brobygger mellom pårørende og helse- og omsorgstjenesten. Formålet er å sikre at pårørende får nødvendig informasjon, veiledning og støtte, slik at de kan bidra på en måte som ivaretar både pasientens/brukerens behov og egen helse og livssituasjon.

Pårørendekoordinatorens oppgaver omfatter blant annet:

- Veiledning og oppfølging av pårørende i krevende omsorgssituasjoner
- Bidra til god informasjonsflyt og dialog mellom tjenestene og pårørende
- Koordinere og tilrettelegge for samarbeid rundt pasient/bruker
- Bidra til å avklare roller, forventninger og muligheter for medvirkning
- Identifisere behov for avlastning og støtteordninger

Gjennomføring

Tiltaket bidrar til økt kvalitet i tjenestene, bedre samhandling og mer forutsigbare pasientforløp. Videre har tiltaket en forebyggende effekt ved å redusere belastning på pårørende og dermed bidra til å utsette eller redusere behovet for mer omfattende tjenester. Styrkningen er en overføring fra prosjekt til drift.

Øke med 10 plasser dagsenter rus og psykisk helse

Bakgrunn

Aktivitetssenteret for personer med rusavhengighet og/eller psykiske helseutfordringer er et lavterskel og frivillig tilbud som utgjør en viktig del av kommunens forebyggende og oppfølgende arbeid. Tilbudet gir struktur i hverdagen, et trygt og rusfritt miljø, samt tilgang til sosialt fellesskap og fagpersonell.

Per i dag benyttes tilbudet av inntil 40 unike brukere daglig, mandag til fredag. Tjenesten opplever stor og økende etterspørsel. Det foreslås derfor å utvide kapasiteten med inntil 10 nye plasser, samt å utrede muligheten for utvidede åpningstider på kveldstid og i helger. En slik utvidelse vil gjøre tilbudet mer tilgjengelig for brukere med ustabil døgnrytme, sosial angst eller andre utfordringer som gjør det vanskelig å benytte tilbudet innenfor ordinær åpningstid.

Tiltaket vil gi flere brukere tilgang til et trygt, strukturert og rusfritt miljø i hverdagen, noe som er vesentlig for både stabilisering og rehabilitering. Økt kapasitet og mer fleksible åpningstider vil bidra til å møte et udekket behov og samtidig redusere risikoen for isolasjon, tilbakefall og krisesituasjoner.

Et styrket aktivitetstilbud vil også kunne ha en avlastende effekt på øvrige deler av tjenesteapparatet, herunder hjemmebaserte tjenester, psykisk helsetjeneste, Uteeam og legevakt. Når brukere har tilgang til et stabilt og meningsfullt dagtilbud, opplever mange redusert symptomtrykk og økt stabilitet. Dette kan bidra til færre krisehenvendelser og redusert behov for akutt og ressurskrevende oppfølging fra andre tjenester.

Gjennomføring

Aktivitetssenteret fungerer samtidig som en viktig arena for tidlig identifisering av endringer i brukernes tilstand. Dette gir bedre mulighet for tidlig intervensjon og forebygging av mer alvorlige situasjoner. Tiltaket vil kreve noe økt bemanning og driftsmidler, men vurderes som et relativt kostnadseffektivt tiltak med betydelige sosiale og helsemessige gevinster, samt potensial for å redusere presset på andre kommunale tjenester.

Kommunalavdeling Teknisk

Driftsbudsjettet 2027

For Kommunalavdeling teknisk innebærer budsjettet for 2027 en liten årlig økning i budsjettet, men på grunn av de utfordringene man står overfor forblir de økonomiske forholdene stramme.

Innbyggernes behov og forventninger er i utvikling, og kommunen ser en økende etterspørsel etter tjenester og tiltak på flere områder. Innenfor eksisterende økonomiske rammer vil det imidlertid være nødvendig å prioritere lovpålagte oppgaver, noe som kan redusere muligheten til å gjennomføre ønskede tiltak knyttet til for eksempel parker, lekeplasser, gatelys og turstier.

Det er i budsjettet for 2027 fortsatt lagt til grunn reduserte inntekter fra Rokke avfallsanlegg. Det lave aktivitetsnivået i bygg- og anleggsbransjen har ført til vedvarende inntektssvikt de siste årene, og det påvirker også gebyrinntektene innenfor byggesak, plan og oppmåling. Gebyrene er gjennomgått og forslaget er å øke gebyrsatsene.

I 2027 vil arbeidet med å utarbeide en forretningsplan for Rokke avfallsanlegg videreføres. Det pågår i dag fortsatt et arbeid med å utvide deponiet på Rokke avfallsanlegg, og området er under omregulering. Når reguleringsprosessen er gjennomført og kapasiteten utvidet, vurderes det å være et fremtidig inntektspotensial på avfallsanlegget. Videre forventes pukkverket på Rokke avfallsanlegg å bli lagt ut på anbud i 2027, noe som kan bidra til økte inntekter på sikt. Robotsorteringsanlegget er satt i prøvedrift i 2026 og vil også kunne være med på å øke inntekter.

For å øke inntektene ytterligere er det lagt inn økte inntekter på parkering, blant annet med en økning i parkeringsavgiftene på parkeringsautomater i 2027.

Som følge av utfordringene vil budsjettet i 2027 også medføre at kommunen må videreføre et beskjedent nivå på vedlikehold av bygningsmasse og infrastruktur. Tilgjengelige midler må i hovedsak prioriteres til kritisk vedlikehold og håndtering av uforutsette hendelser. Det vil innenfor dagens økonomiske rammer ikke være mulig å redusere det eksisterende vedlikeholdsetterslepet på kommunens bygninger og infrastruktur.

For kommunens veinett er budsjetterte driftsmidler til vedlikehold i 2027 redusert. Utbedring av veinettet utføres der det er nødvendig i forhold til trafikksikkerhet, men det vil gå på bekostning av andre driftsoppgaver. Veinettet følges kontinuerlig opp, og det må påregnes større investeringer i fremtiden for å unngå at det kommunale veinettet forfaller til et nivå som går utover forsvarlig krav til kjørbarhet.

Budsjettet til gatelys er redusert i 2027, noe som øker risikoen for at nødvendig vedlikehold og reparasjoner ikke kan gjennomføres i tilstrekkelig omfang.

Det er planlagt å åpne varmtvannsbassenget på Helsehuset i løpet av 2027. Dette vil gi et godt tilbud til innbyggere som har behov for denne typen aktivitet og behandling.

Ansvaret for kommunale boliger, borettslagsleiligheter, omsorgsboliger og øvrige boliger ble flyttet til Eiendom fra helse i 2026. Det er vanskelig å ha et fullt oversiktsbilde over både inntekter og utgifter til FDV ved overtakelse av ca 320 boenheter, slik at 2027 må bli et erfaringsår for å få full oversikt. Det har vært utført og avsatt lite midler til utvendig vedlikehold av bygningsmassen i mange år. Det betyr at teknisk overtar en bygningsmasse hvor vi er nødt til å få en oversikt over tilstand og utbedringsbehov. Da det tidligere ikke har vært satt av midler til FDV innebærer det at inntektsnivået i utgangspunktet er beregnet uten å hensynta slike avsetninger, slik at inntektene er høyere enn de burde ha vært. Dette betyr at teknisk ikke kan foreta avsetninger av midler til FDV i særlig grad i 2027 på grunn av at det blir for stor differanse mellom inntektsanslaget som er satt på boliger og utgifter. Det vil derfor bli en gradvis opptrapping av midler som avsettes til vedlikehold.

Kommunalavdelingen skal fortsatt være en fremtidsrettet og omstillingsdyktig organisasjon som arbeider målrettet med forbedring og effektiv ressursbruk for å sikre best mulig tjenester med de ressursene som er tilgjengelige.

Kommunalavdeling teknisk består av mange ansatte med høy kompetanse innen sine fagfelt. Det vil derfor være viktig å ha fokus på å være en attraktiv arbeidsplass som ivaretar og videreutvikler eksisterende kompetanse. Dette kan blant annet

oppnås gjennom et godt arbeidsmiljø, faglig samarbeid, medvirkning og muligheter for utvikling innenfor de økonomiske rammene som foreligger.

Kommunalavdeling teknisk får en mindre budsjettøkning i 2027, men økonomien vil fortsatt være stram. Reduserte inntekter og økende behov gjør at det i hovedsak må prioriteres lovpålagte oppgaver og nødvendige tjenester. Samtidig arbeides det med flere tiltak for å styrke inntektene på sikt, blant annet videreutvikling av Rokke avfallsanlegg, økte gebyrer og økte parkeringsinntekter.

Den økonomiske situasjonen innebærer at vedlikehold av bygninger, infrastruktur, veinett og gatelys må begrenses til kritiske tiltak, og vedlikeholdsetterslepet vil derfor vedvare. Kommunalavdelingen vil samtidig ha fokus på effektiv ressursbruk, utvikling og ivaretakelse av nødvendig kompetanse for å sikre gode tjenester innenfor tilgjengelige rammer.

Økonomiplanen 2027-2030

Kommunalavdeling teknisk dekker mange fagfelt og leverer tjenester som er vesentlige for kommunens innbyggere og næringsliv. Tjenestene omfatter saksbehandling, forvaltning og driftsoppgaver, og avdelingen skal utøve god service, godt håndverk og sikre god og likeverdig saksbehandling. Kommunalavdelingen bistår gjennom sin drift og vaktordninger all kommunal tjenesteyting, innbyggere og næringsliv.

Kommunalavdelingen drifter og forvalter viktig infrastruktur som vann- og avløpssystemer, kommunale veier, byrom, offentlige plasser, kommunale eiendommer og bygninger, havn, parkering samt brann og brannforebyggende arbeid. Avdelingen har også ansvar for forvaltning av plan- og bygningsloven, geodata, miljø og landbruk, viltforvaltning samt tilskudds- og støtteordninger til landbruket. Daglig drift og tjenester omfatter saksbehandling, forvaltning og driftsoppgaver. Teknisk har flest lovpålagte oppgaver og myndighetsområder i kommunen, samt en rekke tilsynsoppgaver. Hver dag leveres et bredt spekter av tjenester, samtidig som krav fra lovgivende organer og innbyggere øker. Teknisk forvalter kommunens eiendommer og store verdier, sikrer brannberedskap, vannforsyning, fungerende avløp og vedlikeholdte veier. Avdelingen påvirker både unge, eldre og næringsliv.

Kommunalavdelingen består av fem hovedområder: Eiendom, kommunalteknikk, kommunalteknikk drift, plan- og miljø samt brann og feiervesen. Innenfor disse områdene finnes ansvarsområder som Rokke avfallsanlegg, veiforvaltning, parkforvaltning, miljøvern, natur- og landbruksforvaltning, planavdeling, byggesak og oppmåling. Stramme budsjetter har gjort prioritering nødvendig, men digitale løsninger har redusert avstanden mellom innbyggere og kommunen. Teknisk sektor tilpasser seg raskt nye krav og løser oppgaver effektivt, noe som er viktig for at Halden skal oppleves som et godt sted å bo.

Til tross for kommunalavdelingens utfordringer, er vårt mål å aktivt arbeide mot å opprettholde og forbedre kommunens attraktivitet. Dette innebærer å støtte ønsket samfunnsutvikling gjennom langsiktige strategier som fremmer både vekst og trivsel blant innbyggerne. Kommunen skal fremstå som en attraktiv aktør som bidrar til positiv utvikling, selv i vanskelige tider. Avdelingen vil fortsette å levere profesjonelle tjenester innen drift og forvaltning. Vi er dedikert til å kontinuerlig forbedre våre tjenester og sikre at de opprettholder høy faglig kvalitet. For å oppnå dette, vil vi fokusere på forbedringer basert på erfaringer, evalueringer og lærdom fra tidligere feil.

Vi vil kontinuerlig fokusere på forbedringsprosesser gjennom hele organisasjonen. For å sikre at tjenestene holder høy kvalitet, er det viktig å ha riktig kompetanse på plass i alle deler av organisasjonen. Videre vil vi legge til rette for at organisasjonen både er fleksibel og tilpasningsdyktig, slik at vi effektivt kan respondere på endrede rammebetingelser og nye utfordringer.

For kommunalavdeling teknisk innebærer økonomiplanen i stor grad en videreføring av de eksisterende rammene. Selv om det er en marginal økning i budsjettene, forblir de økonomiske forholdene fortsatt stramme.

Stramme rammer vil bety en videreføring av et lavt nivå på vedlikeholdsområdene både innenfor eiendom og vei. Innenfor rammene i kommende økonomiplan vil vi ikke kunne redusere etterslepet på vedlikehold av kommunens bygningsmasse og infrastruktur. Det er begrensede midler til verdibevarende vedlikehold. Vedlikeholdet av veinettet utføres der det er nødvendig i forhold til trafikksikkerhet. Veinettet følges opp, og det må påregnes større investeringer i fremtiden for å unngå at det kommunale veinettet forfaller til et nivå som går utover forsvarlig krav til kjørbarhet.

I den kommende perioden må organisasjonen være fleksibel og i utvikling for å maksimere bruken av de tilgjengelige ressursene på en effektiv og hensiktsmessig måte. Det vil være avgjørende å kontinuerlig utforske alternative og innovative løsninger for å håndtere oppgavene i kommunalavdelingen.

På Rokke avfallsanlegg pågår det arbeid med å utvide deponiet, og området er under en omreguleringsprosess. De siste to årene har inntektene på Rokke avfallsanlegg vært lave, og dette tas med i betraktning i planperioden. Det kan være et betydelig inntektspotensial på Rokke avfallsanlegg når området er ferdig regulert og kapasitet er utvidet for fremtidig utvikling. Robotsorteingsanlegget er satt i prøvedrift i 2026.

Det er også planlagt å åpne varmtvannsbassenget på Helsehuset i løpet av perioden. Dette vil gi et godt tilbud til innbyggere som har behov for denne typen aktivitet og behandling. I tillegg fortsetter arbeidet med boliger på Bjørklund som er planlagt ferdig i 2028.

Det blir et stadig større gap mellom hva innbyggerne ønsker og forventer og hva som kan leveres når det tas utgangspunkt i rammene som er tildelt. Det er derfor viktig å jobbe med å justere forventningene. Kommunalavdeling Teknisk har som prioritet å tilse at de mest kritiske behovene dekkes, men at det må sees på som en realitet at på visse områder vil noen tjenester kunne bli redusert eller tilpasset.

Det er mange oppgaver og fortsatt økende behov og krav fra innbyggerne, hvor kommunen i dag ikke kan levere på alle ønsker. Innen områder som for eksempel parker, gatelys, lekeplasser, turstier med mer bli vanskelig å kunne møte innbyggernes forventninger da lovpålagte oppgaver må prioriteres.

En vedvarende utfordring er å opprettholde og styrke den høye kompetansen som finnes innenfor kommunens tekniske avdelinger. For å sikre tjenestekvaliteten og møte de komplekse tekniske og operasjonelle kravene som stilles, er kommunen avhengig av god kompetanse. Å miste ansatte med høy kompetanse kan føre til betydelige kostnader for kommunen, inkludert utgifter til rekruttering og opplæring av nye medarbeidere, redusert produktivitet, og tap av erfaring og ekspertise som er vanskelig å erstatte. Derfor vil det være viktig å ha et fokus på å sikre at kommunen er en attraktiv arbeidsplass der vi beholder kompetansen vi har.

Til tross for avdelingens utfordringer, er målet å opprettholde og forbedre kommunens attraktivitet gjennom langsiktige strategier som fremmer vekst og trivsel. Avdelingen vil fortsette å levere profesjonelle tjenester innen drift og forvaltning, med fokus på kontinuerlig forbedring basert på erfaringer og evalueringer. Økonomiplanen innebærer en videreføring av stramme rammer, noe som begrenser vedlikeholdet av eiendom og vei. Det er nødvendig å utforske alternative løsninger for å maksimere ressursbruken. På Rokke avfallsanlegg pågår det arbeid med å utvide deponiet, og området er under en omreguleringsprosess. Kommunalavdelingen må justere innbyggernes forventninger og prioritere kritiske behov, da det ikke er mulig å levere på alle ønsker. Å opprettholde høy kompetanse er avgjørende for å sikre tjenestekvaliteten og møte tekniske krav, og kommunen må være en attraktiv arbeidsplass for å beholde kompetente ansatte.

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2025	2026	2026	2027	2028	2029	2030
Driftsutgifter							
Lønn	110 165	119 756	117 257	122 906	122 721	122 721	122 721
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	137 513	151 618	152 609	163 840	164 026	164 026	164 026
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	12 316	11 633	11 633	11 715	11 715	11 715	11 715
Overføringsutgifter	27 932	24 364	24 428	25 523	25 523	25 523	25 523
Finansutgifter	3 885	868	868	868	868	868	868
Sum Driftsutgifter	291 812	308 239	306 795	324 853	324 854	324 854	324 854
Driftsinntekter							

Salgsinntekter	-95 399	-100 092	-103 263	-119 662	-119 662	-119 662	-119 662
Refusjoner	-34 055	-26 786	-26 850	-27 913	-27 913	-27 913	-27 913
Overføringsinntekter	-743	-400	-400	-400	-400	-400	-400
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-2 382	0	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-132 579	-127 279	-130 513	-147 974	-147 974	-147 974	-147 974
Sum	**159 233**	**180 961**	**176 283**	**176 879**	**176 879**	**176 879**	**176 879**

Aktivitetsnøkkeltall

Byggesak

Indikatornavn	Indikator	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027	Planlagt 2028	Planlagt 2029	Planlagt 2030
Saksbehandlingstid disp.søknader (Frist 84 dg.) Antall dager		90	90	90	90	90	90
Andel saker behandlet innen 3 ukersfristen		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Andel saker behandlet innen 12 ukersfrist		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Saksbehandlingstid klagesaker (frist 56 dg.) Antall dager		56	56	56	56	56	56

Geodata

Indikatornavn	Indikator	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027	Planlagt 2028	Planlagt 2029	Planlagt 2030
Andel oppmålingssaker behandlet innenfor frist - 16 uker		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Andel ferdigstilte saker i matrikkel innenfor frist - 5 dager		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Plan

Indikatornavn	Indikator	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027	Planlagt 2028	Planlagt 2029	Planlagt 2030
Andel megleroppgaver behandlet innenfor frist - 5 dager		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Andel plansaker gjennomført innen frist - 12 uker		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Brann

Indikatornavn	Indikator	Resultat 2025	Anslag 2026	Planlagt 2027	Planlagt 2028	Planlagt 2029	Planlagt 2030
Utrykningstid i hht krav – Dimensjoneringsforskrift.		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Forebyggende arbeid – risikobaserte grupper og objekter		100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
Beskrivelse tiltak	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Vedtatt budsjett	180 961	180 961	180 961	180 961
Sum Tekniske justeringer	*-7 500*	*-7 500*	*-7 500*	*-7 500*

Sum Vedtak forrige periode	*1 000*	*2 655*	*4 155*	*4 155*
Sum Budsjettendring i år	*9*	*9*	*9*	*9*
Sum Lønns- og prisvekst	*8 326*	*8 326*	*8 326*	*8 326*
Konsekvensjustert budsjett	1 835	3 490	4 990	4 990
Konsekvensjustert ramme	182 796	184 450	185 950	185 950
Sum Budsjettallokering	*-5 917*	*-7 571*	*-9 071*	*-9 071*
Nye tiltak og realendringer budsjett	-5 917	-7 571	-9 071	-9 071
Ramme 2027-2030	176 879	176 879	176 879	176 879

Fellesfunksjoner

Beskrivelse av tjenesteområdet

Det er ingen tjenester knyttet til dette området. Dette området består kun av AFP-ordningen, kommunale forsikringer og inntektsføringen av kalkulatoriske avdrag fra VAR-sektoren.

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2025	2026	2026	2027	2028	2029	2030
Driftsutgifter							
Lønn	22 455	17 610	7 610	-5 390	-24 390	-39 390	-55 390
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	16 304	16 527	16 527	55 634	77 419	104 769	119 469
Overføringsutgifter	4 195	0	0	0	25	25	25
Finansutgifter	138 683	135 000	131 834	135 000	135 000	135 000	135 000
Sum Driftsutgifter	181 637	169 136	155 970	185 244	188 054	200 404	199 104
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-1 379	-481	-481	-3 845	-13 900	-43 308	-62 430
Refusjoner	-313	0	0	0	0	0	0
Overføringsinntekter	-19	0	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-204 445	-201 311	-172 229	-201 311	-201 311	-201 311	-201 311
Sum Driftsinntekter	-206 156	-201 793	-172 711	-205 157	-215 212	-244 620	-263 742
Sum	**-24 519**	**-32 656**	**-16 740**	**-19 913**	**-27 158**	**-44 216**	**-64 638**

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
Beskrivelse tiltak	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Vedtatt budsjett	-32 656	-32 656	-32 656	-32 656
Sum Tekniske justeringer	*0*	*-4 145*	*-19 303*	*-38 725*
Sum Vedtak forrige periode	*650*	*363*	*363*	*363*
Sum Lønns- og prisvekst	*744*	*744*	*744*	*744*
Konsekvensjustert budsjett	1 394	-3 038	-18 196	-37 618
Konsekvensjustert ramme	-31 263	-35 695	-50 853	-70 275
Innsparingstiltak				
Redusere administrative ressurser	-6 000	-7 000	-8 000	-8 000

Sum Innsparingstiltak	*-6 000*	*-7 000*	*-8 000*	*-8 000*
Nye tiltak				
Øke bruk av premiefond	-11 000	-29 000	-43 000	-59 000
Sum Nye tiltak	*-11 000*	*-29 000*	*-43 000*	*-59 000*
Sum Budsjettallokering	*28 350*	*44 537*	*57 637*	*72 637*
Nye tiltak og realendringer budsjett	11 350	8 537	6 637	5 637
Ramme 2027-2030	-19 913	-27 158	-44 216	-64 638

Redusere administrative ressurser

Det skal gjennomføres analyser av administrative oppgaver i alle kommunalområdene. Nye digitale verktøy, standardiserte arbeidsprosesser og økt automatisering skal bidra til at oppgavene løses enklere, raskere og med riktig kvalitet. Målet er å frigjøre kapasitet, redusere unødvendig manuelt arbeid og bruke tilgjengelige ressurser mer effektivt. Tiltakene skal bygge på dokumenterte behov og grundige konsekvensvurderinger.

Øke bruk av premiefond

Halden kommune bruker premiefondet aktivt for å dempe økte pensjonskostnader som følge av strengere statlige regnskapsregler. Ved å skrive ned det akkumulerte premieavviket direkte i balansen, reduseres de årlige amortiseringskostnadene og kommunens likviditet styrkes.

Langsiktig budsjetteffekt
(tall i 1000)

Tiltak / effekt	2027	2028	2029	2030
Bruk av premiefond 2026 (75 mkr)	11 000	11 000	11 000	11 000
Bruk av premiefond 2027 (130 mkr)	0	18 000	18 000	18 000
Bruk av premiefond 2028 (100 mkr)	0	0	14 000	14 000
Bruk av premiefond 2029 (100 mkr)	0	0	0	14 000
Økte renteinntekter (likviditet)	3 000	8 200	12 200	12 200
Samlet årlig budsjettforbedring	**14 000**	**37 200**	**55 200**	**69 200**

Strategiske hovedgrep

- **Premiefond som varig avlastning:** Strategien gir en gradvis økende og varig reduksjon i driftskostnadene, som når nesten 70 mkr i 2030. Dette frigjør handlingsrom i en periode med svak inntektsvekst.
- **Disposisjonsfond som midlertidig støtpute:** For å unngå akutte kutt i helse og mestring, dekkes midlertidige inntektstap i refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester med disposisjonsfond. Det planlegges brukt 5,6 mkr i 2026, 9,7 mkr i 2027, og 7,5 mkr årlig i 2028 og 2029 (totalt 30,3 mkr).
- **Fremtidig buffer:** Pensjonskassens betydelige bufferfond gir i tillegg et langsiktig potensial for ytterligere overføringer til premiefondet ved behov.

Innsparingstiltak

Redusere administrative ressurser

Det skal gjennomføres analyser av administrative oppgaver i alle kommunalområdene. Nye digitale verktøy, standardiserte arbeidsprosesser og økt automatisering skal bidra til at oppgavene løses enklere, raskere og med riktig kvalitet. Målet er å

frigjøre kapasitet, redusere unødvendig manuelt arbeid og bruke tilgjengelige ressurser mer effektivt. Tiltakene skal bygge på dokumenterte behov og grundige konsekvensvurderinger.

Nye tiltak

Øke bruk av premiefond
Halden kommune bruker premiefondet aktivt for å dempe økte pensjonskostnader som følge av strengere statlige regnskapsregler. Ved å skrive ned det akkumulerte premieavviket direkte i balansen, reduseres de årlige amortiseringskostnadene og kommunens likviditet styrkes.

Langsiktig budsjetteffekt
(tall i 1000)

Tiltak / effekt	2027	2028	2029	2030
Bruk av premiefond 2026 (75 mkr)	11 000	11 000	11 000	11 000
Bruk av premiefond 2027 (130 mkr)	0	18 000	18 000	18 000
Bruk av premiefond 2028 (100 mkr)	0	0	14 000	14 000
Bruk av premiefond 2029 (100 mkr)	0	0	0	14 000
Økte renteinntekter (likviditet)	3 000	8 200	12 200	12 200
Samlet årlig budsjettforbedring	**14 000**	**37 200**	**55 200**	**69 200**

Strategiske hovedgrep

- **Premiefond som varig avlastning:** Strategien gir en gradvis økende og varig reduksjon i driftskostnadene, som når nesten 70 mkr i 2030. Dette frigjør handlingsrom i en periode med svak inntektsvekst.
- **Disposisjonsfond som midlertidig støtpute:** For å unngå akutte kutt i helse og mestring, dekkes midlertidige inntektstap i refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester med disposisjonsfond. Det planlegges brukt 5,6 mkr i 2026, 9,7 mkr i 2027, og 7,5 mkr årlig i 2028 og 2029 (totalt 30,3 mkr).
- **Fremtidig buffer:** Pensjonskassens betydelige bufferfond gir i tillegg et langsiktig potensial for ytterligere overføringer til premiefondet ved behov.

VAR og Havn

Driftsbudsjettet 2027

Kommunen har et bredt ansvar for viktige samfunnsfunksjoner knyttet til vann og avløp, renovasjon, slamhåndtering, forebyggende feiing og tilsyn samt havneområder. Dette krever målrettet ressursbruk og langsiktig planlegging for å sikre robuste og pålitelige tjenester. Innenfor kommunens handlingsrom vil det være nødvendig å prioritere de tiltakene som gir størst effekt for driftssikkerhet, kvalitet og bærekraftig forvaltning av infrastrukturen.

Halden kommune beregner kommunale gebyrer i tråd med forskrift om beregning av selvkost. Det vil si at gebyrinntektene er ment til å dekke alle kostnadene som kommunen har ved å yte tjenesten slik at innbyggerne kun betaler for det som det faktisk koster å levere tjenesten.

Budsjettet for 2027 legger opp til en økning av gebyrene for vann og avløp på 3%. Det er investeringer som er nødvendige å gjøre på vann- og avløpsnett som vil påvirke dette. Dette arbeidet gjøres kontinuerlig og vil videreføres i 2027. Samtidig er det en prisvekst på varer og tjenester som påvirker utgiftsnivået og behovet for vedlikehold av kommunens vann- og avløpsnett.

Hos Renovasjon er det lagt til en økning av flere av gebyrene for å dekke opp kostnadene på de områdene det gjelder. Det er planlagt en investering innen hytterenovasjon for å møte kravene til forskrift og Miljødirektoratet. Det er et lovkrav at også hytte- og fritidsboende skal kildesorter avfallet, og kommunen må tilby hytte- og fritidseiendommene en fullgod sortering tilsvarende Haldens øvrige befolkning.

På området slam vil gebyrene øke også i 2027. Gebyrene i dag dekker ikke kostnadene det kreves for å yte tjenestene. Det er et krav i selvkostforskriften at et fremførbart underskudd må dekkes innen 5 år, og uten gebyrøkning vil dette ikke være mulig.

Når det gjelder feiing er det også lagt opp til en økning av gebyrer.

Det må forventes en økning i kommunale gebyrer fremover. Kostnadsøkningen må sees i sammenheng med økte renteutgifter knyttet til lånefinansiering av større investeringer som er både er gjennomført de senere årene og fremtidige investeringer, samt økte priser på varer og tjenester.

Investeringen i forhold til Nitrogenrensingsanlegg er også en underliggende årsak. Arbeidet vil fortsette i 2027 og kommunen arbeider med å utrede og sammenligne ulike teknologiske alternativer med særlig vekt på kostnadseffektivitet, driftsmessige konsekvenser og miljøgevinst. Det vil også være viktig å sikre tilstrekkelig areal for å kunne møte både dagens og framtidige rensekrav.

Det er foreløpig ikke gjennomført detaljerte kostnadsberegninger for etablering av et nytt nitrogenrenseanlegg i Halden. Basert på erfaringstall fra andre kommuner som har bygget anlegg, anslås investeringskostnaden å ligge i størrelsesorden 2,5 til 4 milliarder kroner. I Halden så ønsker vi å utvikle et kompaktrenseanlegg i Remmendalen som kan redusere investeringskostnadene. Anslaget på 1,235 mkr avhenger om det blir gitt dispensasjon fra Statsforvalter til å gå inn i naturreservatet og bygge et komapaktanlegg på allerede eksisterende avløpsrenseanlegg.

Det endelige kostnadsbildet vil avhenge av flere faktorer, blant annet valg av renseteknologi, anleggets kapasitet, lokale forhold og muligheten for å videreutvikle eller bygge på eksisterende renseanlegg.

Samtidig vil kommunen arbeide for å identifisere muligheter for ekstern finansiering og vurdere hvilke økonomiske konsekvenser investeringen kan få for kommunen og gebyrnivået på sikt.

I tiden fremover blir det viktig å finne en god balanse mellom nødvendige investeringer, myndighetskrav og hensynet til innbyggernes gebyrbelastning. Kommunen vil derfor legge vekt på langsiktige, kostnadseffektive løsninger og god økonomisk styring, slik at tjenestene kan utvikles på en forsvarlig og bærekraftig måte.

Økonomiplanen 2027-2030

VAR og Havn håndterer en rekke komplekse oppgaver som direkte påvirker innbyggere og næringsliv, inkludert vannforsyning, avløpshåndtering, avfallshåndtering, og administrasjon av havneområder, med både drifts- og myndighetsansvar.

Områdene innenfor avdelingen er mange, sammensatte og komplekse. Felles, er at de jobber direkte mot innbyggere og næringsliv for å sikre at Halden er en velfungerende by med blant annet forsvarlig håndtering av vannforsyning, avløpshåndtering, innsamling og behandling av husholdningsavfall. Avdelingen har både drifts- og myndighetsoppgaver. Innenfor avdelingen finner vi selvkostområdene vann, avløp, renovasjon, slam, boligseksjon samt havneområdene.

På vann og avløpsiden er det gjort store investeringer de senere år. Vi har fortsatt overløp og fortsatt er vanntapet stort. Imidlertid vil vi nå se resultater når sentrumsområdene saneres. I den kommende perioden er målet å redusere overløp, vanntap og innlekk, jfr. hovedplan VA.

Klimautfordringene er store og vil mest sannsynlig tilta. Overvann er et tema som fortsatt vil ha fokus. Til tross for en relativt gunstig geografi vil vi også ha utfordringer i Halden. Dette arbeidet prioriteres i kommende periode.

Kommunen har et stort ansvar som inkluderer vedlikehold av vann- og avløpsnett, renovasjonsanlegg, slamhåndtering, forebyggende feiing og tilsyn, samt havneområder. Uten tilstrekkelig vedlikehold kan det oppstå akutte skader som medfører dyre reparasjoner. I tillegg må kommunen finne en balanse mellom nødvendige investeringer og stramme budsjetter, noe som gjør det utfordrende å opprettholde infrastrukturen på et nivå som sikrer stabil og pålitelig tjenestelevering.

Vi står overfor en rekke regionale og nasjonale lovkrav og pålegg innen vann, avløp og renovasjon. Det jobbes kontinuerlig med å møte krav fra f.eks Mattilsynet og Statsforvalteren.

Halden kommune er pålagt å etablere nitrogenrensing ved kommunens avløpsrenseanlegg, i tråd med nasjonale og europeiske krav. Statsforvalteren følger opp at kommunen etterlever disse kravene, og anlegget skal være ferdigstilt innen 2031. Bakgrunnen for dette er at Oslofjorden i 2023 ble klassifisert som nitrogenfølsom. I henhold til gjeldende avløpsdirektiv må tettbebyggelser med mer enn 10 000 personekvivalenter i Oslofjordens nedbørsfelt ha nitrogenrensing innen 2030. Det er også foreslått et nytt avløpsdirektiv som stiller ytterligere skjerpede krav, blant annet et minstekrav om 80 prosent nitrogenrensing.

Det er per i dag ikke gjennomført detaljerte beregninger for kostnadene ved bygging av et nytt nitrogenrenseanlegg i Halden. Erfaringstall fra andre kommuner som har bygget tilsvarende anlegg, viser en normalkostnad på om lag 2,5-4 milliarder kroner. Endelig kostnadsestimat vil avhenge av valgt teknologi, anleggets kapasitet og lokale forhold, samt om vi kan bygge på eksisterende renseanlegg. I Halden ønsker vi å utvikle et kompaktrenseanlegg i Remmendalen som kan redusere investeringskostnadene. Kommunen vil i det videre arbeidet utrede og sammenligne ulike teknologiske løsninger, med vekt på kostnadseffektivitet og miljøgevinst. Det vil også være viktig å sikre nødvendig areal for å møte både dagens og framtidige krav, samt å innhente ekstern finansiering der dette er mulig og vurdere konsekvenser for kommunens økonomi og gebyrnivå.

Det forventede investeringsbehovet på 1,235 mrd er inkludert i planperioden 2027–2030. De presenterte tallene er basert på en forutsetning om at vi får dispensasjon fra Statsforvalter til å gå inn i naturreservatet og bygge et kompaktanlegg på allerede eksisterende avløpsrenseanlegg, samt at separeringstakten økes slik at vi oppnår forventet rensegrad. Dersom disse forutsetningene ikke innfris, vil kostnadsbildet endres.

Oppsummert står Halden kommune overfor betydelige investeringer knyttet til skjerpede krav om nitrogenrensing. Valg av teknologi og god planlegging vil være avgjørende for å sikre kostnadseffektive og fremtidsrettede løsninger. Som følge av kaiutglidningen ved Halden havn er det planlagt en investering for å utbedre området og gjenopprette havnens funksjonalitet. Dette vil bidra til å sikre et godt tilbud og legge grunnlag for økte inntekter i framtiden.

En av utfordringene i budsjettet og planperioden er å fastsette et gebyrnivå som tar hensyn til både innbyggernes betalingsevne med behovet for å opprettholde tilfredsstillende kvalitet på tjenestene området skal levere innen vann, avløp, renovasjon, slamhåndtering, feiing og drift av havneområdene. For å sikre tilstrekkelig finansiering av disse tjenestene, samtidig som at kommunen ønsker å unngå å legge en for stor økonomisk byrde på innbyggerne er det viktig å finne et balansert, men realistisk gebyrnivå. Renteendringer har en direkte effekt på nivået av gebyrene og det er derfor

viktig å følge renteutviklingen nøye for å håndtere svingningene på en bærekraftig måte. Som ovenfor nevnt er økningen i gebyrene som følge av krav nitrogenrensing mv bekymringsfull.

En vedvarende utfordring er å opprettholde og styrke den høye kompetansen som finnes innenfor kommunens tekniske avdelinger. For å sikre tjenestekvaliteten og møte de komplekse tekniske og operasjonelle kravene som stilles, er kommunen avhengig av god kompetanse. Å miste ansatte med høy kompetanse kan føre til betydelige kostnader for kommunen, inkludert utgifter til rekruttering og opplæring av nye medarbeidere, redusert produktivitet, og tap av erfaring og ekspertise som er vanskelig å erstatte. Derfor vil det være viktig å ha et fokus på å sikre at kommunen er en attraktiv arbeidsplass der vi beholder kompetansen vi har.

Halden kommune har gjort betydelige investeringer i vann- og avløpssystemer, men utfordringer som overløp og vanntap gjenstår. Fremover er målet å redusere disse problemene, samt håndtere klimautfordringer og overvann. Kommunen har ansvar for vedlikehold av vann- og avløpsnett, renovasjonsanlegg, slamhåndtering, feiing og havneområder, og må balansere nødvendige investeringer med stramme budsjetter. Det er også viktig å møte regionale og nasjonale lovkrav, inkludert krav til nitrogenrensing innen 2031. En utfordring i planperioden er å fastsette gebyrnivåer som både innbyggerne kan håndtere og som sikrer tjenestekvalitet. Renteendringer påvirker gebyrene, og kommunen må følge utviklingen nøye. Å opprettholde høy kompetanse blant ansatte er kritisk for å sikre tjenestekvaliteten og møte tekniske krav.

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2025	2026	2026	2027	2028	2029	2030
Driftsutgifter							
Lønn	42 091	46 814	48 025	49 302	49 302	49 302	49 302
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	75 793	84 738	84 738	83 350	83 350	83 350	83 350
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	35 858	34 074	34 074	34 077	34 077	34 077	34 077
Overføringsutgifter	3 063	510	510	511	511	511	511
Finansutgifter	170 928	139 041	139 041	113 125	113 125	113 125	113 125
Sum Driftsutgifter	327 733	305 177	306 388	280 365	280 365	280 365	280 365
Driftsinntekter							
Salgsinntekter	-319 462	-301 319	-301 963	-302 422	-302 422	-302 422	-302 422
Refusjoner	-1 318	-46	-46	-46	-46	-46	-46
Overføringsinntekter	-2 900	0	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-3 388	-3 813	-3 813	22 103	22 103	22 103	22 103
Sum Driftsinntekter	-327 068	-305 177	-305 822	-280 365	-280 365	-280 365	-280 365
Sum	**665**	**-0**	**566**	**-0**	**-0**	**-0**	**-0**

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2027	2028	2029	2030
Vedtatt budsjett	0	0	0	0
Sum Budsjettendring i år	*176*	*176*	*176*	*176*
Sum Lønns- og prisvekst	*5 363*	*5 363*	*5 363*	*5 363*
Konsekvensjustert budsjett	5 539	5 539	5 539	5 539
Konsekvensjustert ramme	5 539	5 539	5 539	5 539
Sum Budsjettallokering	*-5 539*	*-5 539*	*-5 539*	*-5 539*
Nye tiltak og realendringer budsjett	-5 539	-5 539	-5 539	-5 539
Ramme 2027-2030	0	0	0	0

Vedlegg

Eksterne budsjettinnspill

Halden kulturråd

Halden kulturråd har i tråd med samarbeidsavtalen med kommunen gitt innspill til kommunens kulturbudsjett for 2027. Kulturrådet peker på betydningen av å opprettholde og om mulig styrke kommunens søkbare kulturmidler, som de beskriver som viktige for et aktivt og uavhengig kulturliv. Dette er ivaretatt i kommunedirektørens budsjettforslag.

Kulturrådet ønsker også at kulturskolen på sikt skal kunne tilby flere plasser. Kulturskolens kapasitet avhenger i stor grad av det økonomiske driftsnivået. I kommunedirektørens budsjettforslag er kulturskolen budsjett ikke økt ut over naturlig lønns- og prisvekst

Kulturrådet trekker særlig fram den økonomiske situasjonen for skolekorpsene. De viser til at korpsene opplever en svært stram økonomi, og mener at en økning i støtten vil ha stor betydning.

Skolekorpsene er en viktig del av det frivillige kulturlivet og gir barn og unge mulighet til kulturell aktivitet, opplæring og deltakelse i fellesskap. Kommunedirektøren vurderer det som hensiktsmessig å prioritere en styrking av den faste støtten til korpsene, og foreslår derfor å øke grunnstøtten til hvert av kommunens to skolekorps med 30 000 kr. Midlene er innarbeidet i kommunedirektørens budsjettforslag.

Totale kostnader for tiltaket
60 000 kr

Kommunedirektørens innstilling
Innarbeidet i kommunedirektørens budsjettforslag

Halden kirkelige fellesråd

Halden kirkelige fellesråd fremmer årlig budsjettforslag for drift og investering til Halden kommune. I budsjettforslaget for 2027–2030 beskriver fellesrådet en presset økonomisk situasjon etter betydelige innsparinger og reduksjoner i bemanning de siste årene. Fellesrådet har blant annet ansvar for gravferdsforvaltningen ved kommunens ti gravplasser og for en omfattende bygningsmasse knyttet til kirker, kapeller, krematorium og gravplassdrift.

En særskilt utfordring er knyttet til driftsforholdene ved Os kirkegård. Fellesrådet peker i sitt budsjettforslag på behov for løsninger for driftsbygning og driftsgård ved kirkegården, som del av flere nødvendige tiltak på Os. Servicebygget i Os allé 7B har behov for rehabilitering av hensyn til arbeidsmiljøet. Rehabiliteringen vil medføre en anslått økning i årlige leiekostnader på om lag 0,8 mill. kr over en leieperiode på 30 år.

Kommunedirektøren har innarbeidet et samlet driftstilskudd til Halden kirkelige fellesråd på 16 528 598 kr i 2027. I dette ligger en øremerket økning knyttet til de økte leiekostnadene for servicebygget i Os allé 7B. Kommunedirektøren vurderer rehabiliteringen som nødvendig for å sikre tilfredsstillende arbeidsforhold, men imøteser samtidig videre forhandlinger med sikte på å redusere den årlige leiekostnaden. Det er også ønskelig at forhandlingene kan gi økonomisk handlingsrom for nødvendig utbedring av driftsgården ved Os kirkegård, som fellesrådet har identifisert som et investeringsbehov.

Se også vedlegg i saken.

Totale kostnader for tiltaket
0,8 mkr

Kommunedirektørens innstilling
Innarbeidet i kommunedirektørens budsjettforslag

Verdensbro

Verdensbro søker Halden kommune om et årlig driftstilskudd på 750 000 kr for perioden 2027–2029. Organisasjonen tilbyr gratis kulturaktiviteter og arrangementer for barn, unge og familier, og oppgir at om lag 170 barn og unge deltar ukentlig i aktivitetene i Halden. Verdensbro viser til at en mer langsiktig kommunal grunnfinansiering vil gi større forutsigbarhet og bedre muligheter for planlegging, samarbeid og innhenting av ekstern finansiering.

Halden kommune har over flere år bidratt med driftstilskudd til Verdensbro. Ved behandlingen av søknaden for 2026 vurderte kommunedirektøren Verdensbro som en etablert aktør og kompetansebærer, med evne til å nå barn og unge som ellers kan stå utenfor organiserte kultur- og fritidstilbud. Samtidig ble det pekt på sårbarheter ved dagens organisering, blant annet økonomisk uforutsigbarhet, betydelig ressursbruk på årlig finansiering og fragmentering i det kulturpedagogiske feltet. Virksomhetsoverdragelse til kommunen ble derfor utredet som et mulig alternativ til fortsatt driftstilskudd.

Kommunedirektøren vurderer at det er viktig å bevare kompetansen og de inkluderende kulturtilbudene som Verdensbro har utviklet, men mener at dette best kan ivaretas gjennom en tettere samordning med kommunens eksisterende kulturpedagogiske virksomhet. En virksomhetsoverdragelse vil kunne gi større langsiktig forutsigbarhet, styrke koordineringen av tilbudene til barn og unge og legge til rette for bedre samlet ressursutnyttelse. Kommunedirektøren foreslår derfor å invitere Verdensbro til forhandlinger om virksomhetsoverdragelse, og innarbeider lønnskostnader tilsvarende ett årsverk i budsjettet for 2027. Større prosjektbaserte aktiviteter forutsettes fortsatt finansiert gjennom eksterne tilskudd og prosjektmidler. Denne retningen bygger videre på alternativet som ble utredet ved behandlingen av driftstilskuddet for 2026.

(se også tre stk vedlegg)

Totale kostnader for tiltaket
Lønnskostnader tilsvarende 1 årsverk

Kommunedirektørens innstilling
Midler tilsvarende 1 årsverk innarbeides i kommunedirektørens budsjettforslag, med sikte på å inngå forhandlinger med Verdensbro om virksomhetsoverdragelse.

Halden frivilligsentral

Halden frivilligsentral har to ansatte. Daglig leder (100 %) og miljøarbeider (60 %). Gjennom 2025 og 2026 har miljøarbeider hatt nærmere full stilling. Dette har vært prosjektfinansiert, og det foreligger ikke lenger finansiering fra og med 2027 til mer enn 60 % stilling.

Halden frivilligsentral har orientert om at en 100 % ressurs som miljøarbeider er viktig av flere grunner. Det er en verdifull støttespiller og avlaster til rollen som daglig leder innehar. Miljøarbeideren er også direkte avgjørende for en del av tilbudene ved Halden frivilligsentral. Konsekvensen av at stillingen som miljøarbeider redusere tilbake til 60 % fra 2027, vil følgelig være reduksjon av tilbud, og risiko for økt belastning på daglig leder.

Halden frivilligsentral gjør en allmennyttig innsats av stor verdi, både for enkeltmennesker og for Halden som lokalsamfunn. I kommunedirektørens budsjettforslag er det innarbeidet normal lønnsregulering for ansatte, i totalt 1,6 årsverk, og et aktivitetstilskudd på 70 000 kr. Med bakgrunn i kommunens økonomiske situasjon, er det etter en samlet vurdering derfor ikke funnet rom til den forespurte økningen.

Totale kostnader for tiltaket
0,225 mkr

Kommunedirektørens innstilling
Ikke innarbeidet i kommunedirektørens budsjettforslag.